

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
TÁRA Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Lapos vágások.

Budapest, november 16.

(v.) A régi néppárti fringia ma ismét ott villogott Rakovszky István kezében. Hevesen vagdalkozott vele megint, de lapos vágásnál egyéb nem tellett ezuttal tőle. Vannak maliciák, amelyek hátrafelé sülnék el s a saját szerzőjüket sebzik meg. Rakovszky István ma csupa ilyen maliciához talált nyulni: nem is tett hát kárt senki másban, csak saját magában.

Célja ma is az volt, hogy galibát csináljon a szabadelvűpárton. Össze akart veszejteni mindenkét mindenkivel: a multat a jelenel, a volt nemzeti pártot a szabadelvűpárt hajdani zömével, Széll Kálmánt pedig saját-magával. E végből felmelegítette a gyűlöletnek még ki nem aludt zsarátnokán a Bánffy-korszakhoz fűződő emlékeket, s iszonyuan kemény ostromot intézett Bánffy Dezső ellen. Meg is buktatta báró Bánffyt — még egyszer. Ezt a felesleges munkát nagy ügyességgel végezte; de azért ez a munkája mégis csak felesleges maradt. Politikai holttetemeket kárba-vesztett fáradság kivégezni. De Rakovszkynek nyilván az volt a számítása, hogy a szétfröcscsenő hullaméreggel talán megméltelyezheti az eleven jelenkort is. Ha ez volt csakugyan az igyekvése, ezzel vallotta a legnagyobb kudarcot.

Azt firtatta unos-untalan, hogy három esztendő óta a belpolitikai állapot semmiben sem változott, mert a szabadelvűpárt hű maradt régi hagyományaihoz s a multban követett irányától hajszálnyira sem tért el. Ha husz millió vak, néma és süket ember élne Magyarországon, akkor se találna hitelre ez a merész állítás. Hogy Bánffy bukásával sok minden megváltozott e hazában, azt léptenyomon tapasztalja, jóleső érzéssel élvezi s

hálásan tudja e honnak minden polgára. Lehet, hogy Rakovszky Istvánnak a politikai elfogultság eltompította az érzékeit, elannyira, hogy a legnyilvánvalóbb dolgok sem tudnak behatni az öntudatába; de ez az ő baja, nem pedig a nemzeté. S ebben az esetben a saját állapotán szomorkodjék, ne pedig az országén. A szabadelvű iránytól persze hogy nem szakadt el a Széll Kálmán kormányzata. Amivel az új korszak gyökeresen szakított, az csupán a Bánffy-féle kormányzásnak téves, sőt bűnös módszere volt. A politikai erkölcsök lábraállítására, az alkotmányos gépezet békés működésének biztosítására, a nemzet egyetemes közjogainak s a polgárok egyéni jogainak tiszteletben tartására, a párturalom megszüntetésére kötelezte el magát Széll Kálmán az új korszak életbehívásakor. A köztezettségeknek a sorozatát az új kormányzati módszer az utolsó betűig be is váltotta. Ha Rakovszky István nem ezt várta, hanem a szabadelvű iránytól való elszakadást, akkor egyesegyedül magára vessen, ne Széll Kálmánra, aki a szabadelvű irány rendületlen hívének mondotta magát a kormány átvételkor, sem pedig azokra, akik az ő megtisztult szabadelvű törekvéseinek önzéstelen és lelkes támogatására egyesültek.

Szinte maniakus csökönnyősséggel tért vissza Rakovszky beszédje hol ilyen, hol amolyan formában arra a kérdésre, a régi szabadelvű politikát folytatja-e a jelen, avagy újat inaugurált-e Széll Kálmán? Neki, ugymond ezt tudnia kell, mert e nélkül nem döntheti el, helyes és jogos-e a Bánffy ellen kifejtett obstrukció. Hát mi megadjuk a néppárti viadornak a feleletet. Széll Kálmán annyiban a régi politikát folytatja, amennyiben ő is eltántorithatlanul ragaszkodik a szabadelvűséghez. De azért van új elem is a Széll Kálmán politikájában, még pedig az,

hogy kiirtotta a nemzet közéletéből s a szabadelvű kormányzás talajából a korrupciót és a kormányzati erőszakot. Rakovszkyék váltig azt hangoztatták, hogy a korrupció és az erőszak elválaszthatatlan a szabadelvűségtől s hogy liberális kormányzás e nemzeti nyavalyák nélkül el sem képzelhető. Mi ellenben épp oly következetesen az ellenkezőt hirdettük: azt, hogy a szabadelvűség akkor van megamamisítva, ha korrupcióval és kormányzati erőszakkal párosul. Bánffy bukása után tehát az volt a kérdés, a jövő fejlődés melyikünknek fog igazat adni: a szabadelvűséget konokul meggyanusító klerikális felfogásnak-e, vagy a liberalizmus tisztaságában rendületlenül hívó szabadelvű közvéleménynek? A Széll Kálmán kormányzatának három esztendeje után megvonható immár a mérleg. Ország-világ tudja, hogy Széll Kálmán erős keze a szabadelvűséget kiragadta a hínárból s fölemelte a nemzeti akarattól vezérelt s tehát a nemzet erkölcsi erőiből táplálkozó törvényesség tiszta magaslatára. Elhiszszük, hogy Rakovszkyéknek káprázik a szemük e csoda láttára. De ez a csoda csak nekik csoda. A liberális közvéleménynek nem az. Mi idegennek tudtuk a szabadelvűséget a közelmúlt súlyos hibáitól s meg voltunk győződve a liberalizmus megújodásának s megtisztulásának sikeréről. S meglepetésében most hiába kiáltozza a néppárt, hogy az új korszak csalódást hozott az országra, mert folytatja a régi politikát. Az ország nem csalódott, mert az ország nem várta Széll Kálmántól azt, hogy szakítani fog a szabadelvűséggel. Hanem csalódott igenis a néppárt és csakis a néppárt, mert egyedül ő vélte a szabadelvűséget elválaszthatatlannul egybeforottnak az erőszakkal és a korrupcióval.

Hiába vájkált hát Rakovszky István a multban, azt remélve nyilván, hogy sikerül

TÁRCA.

Jim.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Molnár Ferenc.**

A szálló igazgatója, egy előkelő, parfümös, nagyvilági férfiú, egy szép napon felhívatta irodájába Jimet, a néger portást és így szólt hozzá:

— Jim, te fekete kutya, most már nem töröm tovább a garázdaságaidat. A pénzt, amit a multkor rád bízta, elloptad; a vendégeket nem költöd fel a kellő órában, a gondjaidra bizott levelekről lenyalod a bélyeget és becsereled a trafikban szivarra; az uri hölgyekkel szemtelenül bánsz, viszont a szobalányokhoz tulsógosan kedves vagy. Inspექciós létedre éjjeli kávéházakban dözsölsz és ide hozod magaddal a félvilági hölgyeket. Egyszóval, Jim, szemtelen vagy, munkakerülő, megbízhatatlan, tolvaj, s csak a dolushoz van elég eszed. Itt a tizenégy napod, menj Isten hírével, s örülj, hogy nem adtalak át a rendőrnék.

Jim ezt változatlan pófával hallgatta. Meglehet, hogy örült neki, sőt az is meglehet, hogy sajnálta. De a mi szemünk a fekete arcon nem veszi észre az ilyen lelki változások nyomait, s ez okozta, hogy az igazgató még utána is szólt:

— Persze neked ez mindegy, orcátlan fekete kutya.
Erre aztán elkullogott Jim, összeszedte a cókókját és nekivágott a világnak. Jim gyönyörű néger volt. Fényes-fekete, igazi jó röhögős néger pófa, mozgószemű, fel- és ugyanakkor befelé nyomott orr, a jellemző duzzadt ajak —

egész Budapesten nem volt akkoriban négrebb néger, mint Jim. Es elegáns is volt, mert kivágtott lakkeipőben járt, nagy világosszürke puha-kalapot viselt és piros-pettyes fehér nyakkendőt. Ismerte mindenki: a képviselőktől kezdve az éjjeli pincérekig, a grófnőktől kezdve az éjjeli dámázig.

Egyideig kóborolt az utcákon, aztán betért egy kávéházba Jim és előkérte a menetrendet. Valami kis városról beszélt neki mindig egy szerelme, egy kis dunántúli városról, amelyben állítólag nagyon jól lehet élni. Jim úgy gondolkodott, hogy lerándul oda, körülnézni egy kicsit, hátha meg tud élni odalenn, tekintve, hogy ott még senkise tudja róla, hogy szemtelen, munkakerülő, megbízhatatlan, tolvaj és csak a dolushoz van elég esze. Másnap hajnalban vonatra ült és elutazott.

Mondanom se kell, a városkában óriási feltűnést keltett. Amikor délfelé az aranyos ősi verőfényen végigsétált a korzón, félreacsapva világos, nagykarimás kalapját, büszkén igazgatva piros-pettyes fehér nyakkendőjét, hangos moraj kísérette után. A helyőrség tisztjei nevetve csoportosultak mögötte, a lányok vihogva bujtak össze, a város fiatalága pedig igyekezett a legjobb vicceket mondani a fekete idegen rovására.

S aznap délben a családi ebédeken, úgy, mint a vendégloki asztalnál nem folyt másról a szó, mint a néger gigerliről, akinek kilétét és a városhoz való viszonyát senkisen tudta.

A délutáni órákban a néger ismét megjelent a világ előtt. Miután vagy kétszer végiglejtett a korzón, s a tájékozatlan emberek mérészségével vigyorogta meg a garnizon legverekedőbb kapitányának a feleségét, besétált a cukrászdába, s illedelmesen helyet foglalt az egyik márványasztalnál. Tűrhető magyarsággal kért egy csésze

csokoládét s a Pester Lloydot kezdte olvasni. A cukrászkiasszony hátraszaladt a konyhába:

— Singer ur, Singer ur! — mondta lélek-szakadva, — itt a néger!

Singer ur már hallott róla, s kíváncsi lévén rá, kirohant az üzletbe. A néger ott ült, egyedül, keresztbevetve a lábait. Singer ur meghajolt előtte és udvariasan, de mosolyogva szólt:

— Mit was kann ich dienen?

Mire Jim orcátlán göggel ezt felelte:

— Magyarul!

Közben már hozták is a csokoládét. És ugyanakkor új vendég is jött. Kováts ügyvédné jött a lányával, aki dél óta kintozta azzal, hogy: — Mama, nézzük meg a néger, a Schwarz doktorék már látták!

Az üvegajtó előtt mindig meg-megállt néhány ember, mialatt Jim oszonnázott. Voltak, akik komoran esőválták a fejüket, a parasztek közül sokan kiköptek és „aj, de randa“ kifejezéssel nézték le a fekete emberfajt. A nagy többség azonban mulatságnak látta fel a dolgot és nevetett. Arra ment Stoll törvényészi aljegyző, aki Kováts Juliskával szokott táncolni a balokon, (hogy a legenyhébben fejezzem ki magam) — s kapta magát, bement a cukrászdába ő is. Most már hárman voltak a fehérek s pompásan mulattak.

Ezalatt futótűzként terjedt a délutáni sétáló közt a hír, hogy a néger a cukrászdában van. Emberek, akik még sohse voltak a cukrászdában, most odamentek benézni, lányok erőszakkal vitték oda az anyjukat: „menjünk mi is a cukrászdába, mert ott van a néger, a Csetnekyék már látták.“ Ugy öt óra felé már oly elemi erővel indult meg a vándorlás a cukrászda felé, hogy még aki más-hová ment, a „hová megy?“ kérdésre az is ezt mondta:

feltépnie a rég behegedt sebeket s megsajdítania keserű emlékeit a régi küzdelmeknek. Ő konkolty akart hinteni a többség soraiba, pedig szavainak éppen ellenkező hatása lett, mert kiváltották a szabadelpvüpartból az immár teljes mértékben létrejött lelki egység erőteljes megnyilatkozásait. Az összevesztés azon a ponton sem sikerült, amelyet Rakovszky csattanóul hagyott a beszédje végére. Azt hitte talán, hogy zenébonát tud támasztani annak a feszegetésével, miért nem jutott a volt nemzeti párt tagjainak eddigelő rész az aktív kormányzati működésből. Há' ebben a tekintetben is keservesen csalódott. Jól tudja a szabadelpvüpart, hogy az új pártalakulás ez utolsó konzervenciáinak a levonása is bekövetkezik nemskóra. Tudja és óhajta ezt a szabadelpvüpartban mindenki. Jól megértse Rakovszky István ur: *mindenki*. Ezek után talán belátja, hogy kár volt ma olyan ádázul suhogtatnia fringiját.

A felirati vita.

— Harmadik nap. —

Budapest, november 16.

Haladunk, még pedig szép rendben. Az első napra esett egy beszéd, a másodikra kettő, erre a harmadikra három.

Es mind a három beszéd érdekes, ha más-más szempontból is. Mert az *Ernst* Sándor beszédétől sem szabad elvitatni az érdekességet, hiszen ez a fiatal privilegyi követ egyszerűen a fekete és vörös forradalom egyesítésére tett kísérletet. A kisiparosok és munkások szekerét próbálta tolni, hogy talán ezzel a buzgósággal megszerzi őket a klerikális reakció ügyének. Volt idő, mikor az első privilegyi követ, a megboldogult *Simonyi* Ernő is gondjaiba fogadta a munkásokat, a kisiparosokat, a gyöngéket: de az mástörékvés volt. *Simonyi* erősekké akarta őket tenni, a kis *Ernst* Sándor még gyöngébbekké, hogy engedelmessé eszközzei legyenek a reakciónak.

Mégis jó volt ez a beszéd. Alkalmat adott *Hieronymy* Károlynak, hogy bekapcsolja a maga érdekes fejtegetéseit a felirati vitának eddigelő kissé sovány anyagába. Ezek a fejtegetések megérdemelték a t. Ház figyelmét s a legnagyobb joggal pályáznak az egész ország figyelmére is. Mert a legfőbb, az egyetlen országos téma körül jártak fejtegetései. Ha minden párt felirata meg-egyezik a gazdasági depresszió hangsúlyozásában: akkor ez az egyetlen érdemes és

fontos téma. S ebből indult ki *Hieronymy* Károly, mikor a felirati javaslatokat bírálta. A gazdasági depresszió megvan. Tenni kell róla, az is bizonyos. Már most micsoda panaceaakat kínálnak a felirati javaslatok? A két legjelentősebb: az önálló vámtérületet, illetve a szövetségi viszony felbontását. De igazán panacea-e az? *Hieronymy* azt mondja, hogy idővel lehet, de ma nem az és semmiesetre sem az egyetlen és legbiztosabb panacea. Mert ha önkényt vagy rászorítva megcsináljuk az önálló vámtérületet: az *nehéz pillanat* lesz az országra nézve. Nem legyőzhető, még kevésbé katasztrófa-szerű, de mégis nehéz pillanat. Ezt tagadni nem illik, nem is szabad. A függetlenségi párt két árnyalata azonban kiélezi az önálló vámtérület előnyeit, amelyek bekövetkezhetnek és nyilván be is következnek, de hallgat a hátrányairól, amelyek semmi esetre sem maradnának el. Ebben van a két felirat hibája. Csak a nemzettel szemben, vérmes a jövő eshetőségeivel szemben. Pedig a gazdasági depresszió kizár minden olyan kísérletezést, mely nem bizonyos. S *Hieronymy*, — aki a néppárt felirati javaslatával elvi okokból nem rokonszenvezik — a két szébbel felirattal szemben is azért adja szavazatát a többség feliratára, mert ez nem hajszol kísérleteket, de számol minden eshetőséggel.

Ez körülbelül a magja *Hieronymy* beszédének, mely azonban még egész sereg aktuális és hasznos ideával gazdagította a vitát. Érdeme szerint méltányolta is ezt a hatalmas beszédet a parlament: a többség megtapsolta, a kisebbség figyelemmel hallgatta, a folyosón pedig mindenki dícsérte. A gratulálók között pedig első volt gróf *Apponyi* Albert, a Ház elnöke.

Csak egyetlen ember akart ebből a beszéd-ből is pikáns témát csiholni: de az az egyetlen ember mindenben a pikantiért keresi. Természetesen *Rakovszky* Istvánról van szó. Ő mindjárt így aposztrofálta a beszédet:

— In spe miniszteri nyilatkozatok . . .

Ezen nevettek. De mikor *Rakovszky* azt is rá akarta fogni *Hieronymy*ra, hogy az önálló vámtérületet valami nemzeti csapásnak állította volna, ezen már csak bosszankodni lehetett. Mert *Hieronymy* egész világosan megmondta, hogy nem tartozik azok közé, akik fáznak az önálló vámtérülettől és éppen azt fejtegette, hogy az önálló rendelkezés nehéz perc lesz ugyan, de le fogjuk küzdeni, mint ahogy nagyobb nehézségekkel is megbirkóztunk már. Hogy ezt a világos nyilatkozatot az ellenkezőre fordíthassék: igazán a *Rakovszky* pikáns művészeté kell hozzá.

Mert ebből a szempontból művész *Rakovszky*.

A legszerencsétlenebb szónok, akit képzelni lehet, mert minden felszólalásában produkálnia kell valamit annak a cirkuszi lovasnak virtusából, aki két különböző lovon, egy versenyparipán és egy gebén lovagol egyszerre, még pedig állva. A *Rakovszky* temperamentuma: versenyparipa. A beszéd készsége: gebe. Míg a legszimplább mondatokat valahogy nyélbe üti, a temperamentuma régen elfutott vele. A szava sohasem éri utól a gesztusát; a hangját. S ez a cirkuszi erősködés egy kicsit megsajnálatja az emberrel *Rakovszky* urat. Mégis művész. Pikánsabban kiélelni a legszürköbb dolgokat, pikánsabban szembeállítani az egyszerűen szembe sem állítható dolgokat: nála jobban senki sem tudja. S ma is sajnálni kellett erősködését, ma is csudálni kellett pikáns művészetét.

Két irányban szervezte ma az ostromot. Előbb mint külpolitikust, aztán mint belpolitikust árulta el, hogy egyiknek se illenék nagyon komolyan venni. Mint külpolitikust, annektálta azt a *Tatár Péter* fantáziájából fakadt rémcsé, mintha Németországban a hivatalos politika árnyékában egy pangérmán politika törne Ausztria és Magyarország ellen, még pedig a német császár protekciójával. Az adatait ő is *Hangay* Oktáv kolozsvári professzor röpiratából merítette. Erről a röpiratról annak idején az a bonmot járta, hogy *hamis októbertől van hangolva*, de ez csak bonmot. Bizonyos azonban, hogy a röpirat most második kiadásban jelent meg s benne maradtak a régi adatok, bár azóta a félelmesnek jelzett pangérmán egyesületek közül egész sor becsukta a boltot. *Rakovszky* azonban épített a megszűnt adatokra. De ettől eltekintve is puerilis dolog rémképeket festeni azért, mert német földön is vannak bolond fantasztek. Mert egy német középiskolai tanár, valahol Hallében, bolondokat beszél, azért még nem lehet háborút üzeni a tanár ur ellen. *Furesa* volna, ha Németország megszakítaná velünk a barátságot, mert nálunk az a mondás is járja, hogy „mégis huncut a satóbbi”. Bolond németek is vannak, de nincs ez ellen assekurálva a magyar sem. *Rakovszky* ur azonban ezen a csapáson indult az ő külpolitikai kirándulására s ezért mondjuk, hogy csak menjen egyedül, a magyar nemzet nem kíséri a pikáns kirándulásban.

Pikáns volt a belpolitikai portyázás is, de egyébként semmivel sem szerencsésebb. A forrása ugyan tisztább volt, de a következtetései annál kevésbé. Elővette nyganis azt a közös feliratot, melyet az alkotmány legvalóságosabb idejében az egyesült ellenzék terjesztett a Ház elé s ebből a

— Hát persze, hogy a cukrászdába. Ott van a néger.

Hat órákor már egyszerűen műveltség kérdése volt legalább elmenni a cukrászda előtt. Bemenni nem lehetett, mert most már minden asztal el volt foglalva; minden szem a négert nézte, s általános volt a vélemény, hogy az ember a négert eddig mindig meztelenül képzelte el, s hogy igazán mily furcsa lehet Amerikában, ahol a négerek mind úgy járnak, mint ez. Kolmár, a gimnázium tanára, általános figyelem középpontjára jelentette ki, hogy Párisban néger orvosnövendékek is vannak, amit a közönség „na én ugyan nem kuráltatnám magam tőlük” — megjegyzésekkel, részben pedig halk „pfuj” szócskával fogadott.

Fél hétkor egy inasgyerek lépett a cukrász-dába és kihívta a négert. A néger fizetett s az egész közönségnek elegáns pukkedlit vágva, távozott.

Singer ur dühösen csapta fiókjába a pénzt: — Tudtam! — kiáltotta.

Mert úgy tótént, ahogy sejtette. A Hosszmező-utcai cukrász, a felszemű *Vihorek* elküldött a négerért.

— Tudtam! — csapkodott künn a konyhában *Singer* ur, annál is inkább, mert a vendégek sorra fizettek és távoztak.

Jim pedig ezalatt tárgyalt a ravasz *Vihorek* kkel, aki nem átalta üzleti szempontból még a fekete emberfajt is megméltéyzni az antiszemizmussal, szemére vetvén *Jim*nek, hogy a zsidó cukrász nál ült. Léven pedig törvény, hogy a jó-

vevény új környezetének előkelőbbjeit utánozza, *Jim* igazat adott *Vihorek* urnak. O úgy látta, hogy a fehérek közt előkelő dolog a zsidót szidni, tehát ő is szidta a zsidót. Kijelentette, hogy nem tudta *Singer* urról, mily hitű.

— Nem látszik meg rajta — mondta s ez a kijelentése mutatja, hogy a feketék szeme viszont a fehér arcok jellege közt levő különbséget nem ismeri. Aztán csöndesen azt mondta, hogy „pfuj” — ami meg arról tanuskodik, hogy a világon senki sem tartja magát az emberek utolsójának.

Vihorek ur németül beszélt vele:

— Ugy-e elfogadott magától pénzt?

— El.

— Na látja. Nálam ingyen evett volna. De ez semmi, én önt megkívánom előnyös pincéri állással. Ön kap . . .

Be se végezte a mondatot, amikor betoppant az Amerika-kávéház tulajdonosa.

— Már késő — mondta *Vihorek* ur — a . . . a . . . (nem tudta, hogy nevezze) . . . a . . . néger ur már hozzám szerződik . . .

Mire *Jim* aljas haszonvágytól üzelve, így felelt:

— Már hogy volna késő? Aki többet ad, ahhoz állok.

Az lett a vége, hogy az Amerika-kávés adott többet s *Jim*et karon is fogta. S amikor *Vihorek* ur ultima rációinak ismét a valláskülönbség álláspontjára helyezkedett, mondván:

— Hiszen ez is zsidó! —

Jim szinte sértődötten, az Amerika-kávésra védőpillantást vetve, felelt:

— A zsidó éppen olyan ember, mint a többi.

És elsétált vele. Az Amerika-kávéház aznap este zsufolóság telve volt, *Jim* kitűnő akvizíciónak bizonyult. S még ugyanazon a napon megrendelték ajtónyitogatónak a kereskedő-íjjak báljára, ajánlatot kapott a *Central*-, a *Bretschneider*-és a *Budapest-kávéház*tól, sőt a helyi lap szerkesztőjétől is. Mindezeket látva, az Amerika-kávés írott szerződést kötött vele, hogy el ne csábíthassák. A kövér kasszírón pedig, aki mögött zajos mult állott s aki már néhány helyőrséggel bíró városban becsülettel megállta a helyét, úgy éjfél felé párnás, kővérke kacsójába fogta *Jim* fekete majomkését s ezt mondta neki:

— Érti maga, mit tesz ez: „Minek a szöke énnekem, mikor én a barnát szeretem?”

Immár negyedik éve, hogy *Jim* köztiszteltnek és állandó népszerűségnek örvendő él a városban, s egyike a legjobb keresőknek. A takszék-pénztári igazgató büszkén emlegeti, hogy neki fekete kliense is van. Beszélnek valami világos-kávébarna csecsemőről is, aki . . . de ez szemtelen hazugság. A valóság az, hogy *Jim* pénz, hirnevet, állást, népszerűséget és szerezmet kapott a fehérek közt, csak azért, mert fekete volt. Ha véletlenül egyáltalán nincs fekete festőanyag a bőrében, még Pesten éhenhalt volna.

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az *Uj Idők* előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, *Andrássy-ut 10.* — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

felirattól felolvasta a követeléseket, azt akarván belőlük kihozni, hogy nem teljesültek. Ez persze parlamenti pikantéria akart lenni, amelyik zavarba hozza a nemzeti pártot, mint a követelések hangoztatóját és zavarba hozza Széll Kálmánt, mint akit a nemzeti párt most támogat, holott a követeléseket nem teljesítette. De csak a kísérlet volt pikáns, az eredmény nem volt az. Inkább komikus.

Olvasva például Rakovszky abból a bizonyos felirattól:

„Meg kell szünnie a hivatalos erőszaknak s a nemzeti akaratnyilvánulás meghamisításának!”

Erre *Biró Lajos* s egy egész kórus azt felelte: — Megtörtént!

Rakovszky egy pillanatra meghökölt, aztán olvasta tovább:

„Távzoniok kell a hűtlen tanácsosoknak, akik Felségedet a nemzet igazi óhajtásairól föl nem világosítják.”

A kórus megint rámondta:

— Megtörtént!

„Meg kell változnia az egész rendszernek” — olvasta mind dühösebben Rakovszky, de megint csak hangzott a válasz kórusban:

— Megtörtént!

Utoljára Rakovszky dühösködött is, epéskedett is, gunyolódott is, de ezt a kórust elnémitani nem tudta, mert ez a kórus az igazság volt. S hasonló sors jutott a többi pikáns ráolvasásnak is. Amivel a szabadelvűpárt összhangját akarta zavarni s amivel Széll Kálmán új korszakát akarta meggyanusítani: mind visszafelé sült el. A végén csak nevettek az egészről. Amint bizonyos, hogy siralmasabban még sohasem ütött ki Rakovszky valamely vállalkozása, mint ez a mai. Rég megholtakat öldökölt s elevenben csak akkor tett kárt, mikor önmagát kompromittálta.

Sok füst volt, de csak füst. Még az eloszlatása se sietős. Széll Kálmánnak nem kell sietnie a válaszzsal. Ettől a beszédétől ugyan hallgathatna is. Rakovszky vádjait nem kell megcáfolni. Ezekre még a Bud. Tud. se vesztegetne sok vegyintést. . .

A képviselőház ülése október 16-ikán.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi Albert*.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Pócs Sándor, *Wlassics Gyula*, báró *Fejérváry Géza*, *Darányi Ignác*, *Cseh Ervin*.

Elnök: Bemutatja a Háznak a magyar királyi Kuria értesítését *Baghy Béla* választása ellen beadott kérvénynek elkésés miatt való visszautasítása tárgyában. *Baghy Bélát* a végleg igazolt képviselő névjegyzékébe iktatja a Ház.

Jelenti, hogy a következő bizottságok alakultak meg: A naplóbizottság elnöke *Vághy Sándor*, tagjai *Borbély György* és *Összeférhetlenségi állandó bizottság*, (amelynek elnökét és helyettes-elnökét a Ház választja) elnöke *Heinecz Hugó*. A számvizsgáló-bizottság elnöke *Fassie Tódor*, tagjai *Böszörményi Sándor*. A II. bírálo-bizottság elnöke *Apáthy Péter*; tagjai: *Fischer Sándor*. A IV. bírálo-bizottság elnöke *Hodossy Imre*; tagjai: *Kristóffy József*. A VII. bírálo-bizottság elnöke *Baresay Kálmán*; tagjai: *Ókolicsányi László*. A VIII. bírálo-bizottság elnöke: *Károlyi Antal*; tagjai: *Beltits Béni*.
A bírálo-bizottság s az összeférhetlenségi bizottság tagjai letezik az esküt.

(Felirati vita.)

Ernst Sándor csodálkozik, hogy a többség felirati javaslataiban hiányzik több olyan követelmény, amelyért a nemzeti párt éveken át küzdött. Ilyen például a gyűlékezési szabadság. A többség felirata beszél adórendezésről, de nem adószállításról. Pedig ez eleme az adórendezésnek. Sok az ellentmondás is a feliratban. Az elején azt mondja, hogy mily nagyok az ország bajai, majd büszkén kijelenti, hogy az ország erejének teljében van. Küllygyi kérdésekben nagyon szövik a felirat. Megszoktuk azt, hogy a magas diplomácia az Olimpusról beszél velünk, de mégis most, amidőn az ország érdekei annyira összefüggésben vannak a külügyi viszonyokkal, akkor ily röviden elbánni a külügyi kérdésekkel, kötelességmúltság. (Zajos helyeslés baloldalon.)

Vázolja a kisiparos-osztály helyzetét s azt tartja, hogy ez viseli legjobban a nyomasztó helyzet súlyát. Elősegíti azt különösen a jogosulatlan konkurrencia is, amelyet oly elemek idéznek elő, akik nem értenek az iparhoz, mégis foglalkoznak vele. A kisipár 9 év alatt 100 ezer forint segélyt kapott az egymilliórd kötségtetésből. A munkaközvetítő-intézetben nem tudnak munkát adni a jelentkezőknek, hanem a leg-

ujabb szociálpolitika szerint megkardalozzák őket. (Derűtlenség.) Nem tudja, mi javíthatja meg ipari viszonyainkat.

Rákosi Viktor: Csakis az önálló vámtérület! (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ernst Sándor: Szívesen hozzájárulok . . .

Fapp Zoltán: Egvedtül orvososság!

Buzáth Ferenc: Nem monoplóma ez a függetlenségi pártunk! (Helyeslés a néppárton.)

Ernst Sándor: Az önálló vámtérület létrehozatala nem elegendő kereskedelmi viszonyaink talpraállítására. Piacról kell gondoskodnunk.

Szó az általános választási jogról. Boldogult emléktü Pulszky Agost azt mondta, hogy nem lehet az általános választói jogot behozni, mert a szocialisták nagy számban kerülnek be a Házba. Ez nem volna szerencsétlenség. Azt is mondta *Apponyinak*, hogy azért került ki a nemzeti párt vereséggel, mert homályban hagyta választói politikáját a felől, míg *Bánffy nyílt színtek* lépett a porondra. Sajnálja, hogy nincs itt *Bánffy* (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Mi nem sajnáljuk! Derűtlenség.), hogy tanuja legyen a képviselőház mostani képméne. Széll Kálmán beváltotta a szavát s tiszta választást csinált. Mégis csak 20—25 néppárti képviselő jött be a Házba.

Vészi József: Az is sok! (Derűtlenség.)

Rakovszky István: Egy Vészi is sok az országban! (Helyeslés a néppárton. Zaj a jobboldalon.)

Buzáth Ferenc: Ugy van! Ugy van! Mit beszél az a zsidó!

Vészi József: Mit mond *Buzáth* képviselő ur? A zsidó voltomat emlegeti? Egy örmény patikáros nem különb, mint egy zsidó újságíró! (Zaj. Derűtlenség.)

Ernst Sándor kijelenti, hogy a néppárt feliratát fogadja el.

Hieronymi Károly: Néhány rövid megjegyzést óhajtok tenni *Ernst Sándornak* különösen két megjegyzésére. Az egyik a Németországgal fennfőrt kereskedelmi viszonyainkat illeti, a másik pedig az, amit az iparról mondott. Hogy Németországgal való kereskedelmi viszonyaink felette kedvezőlenek, hogy azok reánk nézve, ha a német kereskedelmi politika meg nem változik, felette károsak lesznek, abban velek teljesen egyetért. Csak hogy a német birodalomnak ez a kereskedelmi politikája eddig sem volt irányunkban nagyon barátságos. (Felkiáltások a baloldalon: Annál rosszabb!) Mert hiszen nyersterményeinknek igen nagy részére néve mindaddig, míg Németország védvamos politikára át nem tér, a német piacok voltak a legjobbak és ezeket a német piacokat nem a dolgok természetesen alakultak így, hanem főleg első sorban a német vámpolitika folytán vesztettük el. Most ez a vámpolitika még károsabb irányt követ, mert, míg eddig legalább állatmány-kivételünk talált Németországban piacot, most az exorbitáns vámemelés folytán a terményekre néve is elvesztjük e piacainkat. De ezzel szemben nincsen fegyvertünk. Mert hiszen a retorzió tulajdonképpen nem fegyver. (Ugy van! Ugy van! jobboldalon.)

A másik kérdés az ipar kérdése. *Ernst* siratja a kisiparnak pangását, hanyatlását, és amidőn ennek ókait keresi, ezt a pangást és hanyatlást részint az iparképesítésnek nem megfelelő rendezésében, részint ipari szervezetünk hiányos voltában találja. Ezen mellékokoknak lehet némi befolyásuk — de a gépeknek fellalálása és általánosítása, mely a termelést az egész világon módosította, a régihez képest teljesen átalakította és mely a kisipartól annak természetét talaját többé-kevésbé mindenütt elvonta, az addigval ellenkező irányban fejlesztette az egész gazdasági életet. Mert, míg ezelőtt a termelés szabta meg a legtöbb esetben a fogyasztás mértékét, addig most azt látjuk, hogy az egész világon túltermelés van az iparnak majdnem minden ágában.

Négy felirati javaslat fekszik előttünk, mind-egyik általánosságban vázolja azt a politikát, melyet az a párt, mely a felirati javaslatot benyújtotta, követendónak tart. En nem fogadhatom el a *Kossuth Ferenc* és *Ártai* által a függetlenségi párt nevében benyújtott felirati javaslatot, azért, mert Ausztriával való közjogi helyzetünk tekintetében köztem és a t. párt közt melyreható eltérés van. Nem fogadhatom el a néppárt felirati javaslatát sem a néppártnak az a követelése, hogy az egyházpolitikai törvények revidáltassanak, már magában sem fogadható el, annál kevésbé az az indoklás, melyet ennek a kívánásnak a néppárt adott, sőt ellenkezőleg, meg vagyok győződve, hogy a családi állapotok országos törvényekkel való rendezése, a magyar államnak egyik szerencsésen megépített alkotása.

En szükségesnek tartom, hogy midőn oly kérdésekről van szó, melyek Magyarországnak idegen államokkal és kormányokkal való viszonyát jellemzik, a magyar törvényhozásban ez a jellemzés korrekt módon történjen. Nézetem szerint ezt sem a függetlenségi, sem a néppárt felirata nem teszi. Mert mi a helyzet? A magyar kormány az osztrák kormányval mindazokra a kérdésekre néve, melyeket a 67-es törvény kereskedelmi viszonyaink mond és melyeket mi megszoktunk gazdasági kiegyezésnek nevezni (Halljuk! Halljuk!) — tudjuk mindnyájan, mit értünk alatta — mondom, a magyar kormány megkötötte az osztrák kormányval a törvényhozások jóváhagyásának fenntartásával a kiegyezést s ezt a kiegyezést előterjesztette a magyar országgyűlésen. Ez a meg-egyezés nemzetközi szerződés, ezt a bilaterális szerződést a magyar országgyűlés el fogadta változatlanul. Mert egy bilaterális szerződéssel szemben a parlament abban a helyzetben van, hogy azt vagy el kell fogadnia, vagy el kell vetnie.

Már most ezzel szemben a függetlenségi párt

javaslata azt mondja, hogy az osztrák kormány és az osztrák törvényhozás oly igényeket támaszt a magyar nemzettel szemben, hogy a legutóbbi évtizedek alatt minden irányban kizsákmányolt nemzet azok tárgyalásába nem is bocsátkozhatik. (Mozgás baloldalon.)

En azt mondom, t. képviselőház, hogy ez iránt semmiféle tárgyalásnak helye nincs. A magyar törvényhozás el fogadta a kormányok által kötött bilaterális szerződést. az osztrák tartományok törvényhozása azt nem is tárgyalta, sem el nem fogadta, sem el nem vetette. Ennélégva én nem ismerem el, hogy ma tárgyalásoknak volna helye.

Továbbá azt mondja a néppárt felirata, hogy először is a két kormány egyezkedésének eredménye az ország előtt ismeretlen. De hogy ismeretlen! Itt tárgyalunk azokat, sőt el is fogadtuk annak idején. (Ugy van! Ugy van! jobboldalon.)

Nem akarok beszélni a kiegyezésnek azon részéről, amelyek tisztán pénzügyiek és számszerűleg kifejezhetők, mert azokhoz szó nem fér. Azok, ismétlem még egyszer, a két kormány között megállapított egyezség tárgyai, amelyeket mi elfogadtunk és amelyekről nem tághatunk.

Rakovszky István: A kormányok nem tághatnak!

Hieronymi Károly: Beszélni fogok inkább a dolog másik részéről, a kereskedelmi viszonyokról. Azt hiszem, meg kell értetnünk osztrák viszonyainkkal és szövetségeseinkkel, hogy mi nem mondhatunk le arról, hogy ebben az országban ipart ne teremtsünk (Tetszés.), hogy az egyoldalú mezőgazdasági termelésről át ne térjünk az ipari termelésre is (Tetszés és helyeslés.), hogy meg ne honosítsunk azokat az iparágakat, amelyek a mi viszonyaink között természetesen talajt találnak. Mert a közgazdasági élet különböző ágai közt azt a harmóniát, amelyről már sokszor volt szó, abban fogjuk megtalálni, ha Magyarország népessége szaporodik és vagyonosodik és mezőgazdasági termékeit fel is emésztii.

A gazdasági életnek harmónikus fejlődését a függetlenségi párt az önálló vámtérület felállításával, illetőleg a vámszövetség megszűntetésével óhajlja elérni. Ez a kérdés sem aktuális már . . .

Madarász József: Régen kellett volna már megtenni!

Hieronymi Károly: . . . de minthogy sok olyan jel van, amely arra mutat, hogy ez a kérdés közelebb aktuálisá válnak, azt sem tartom feleslegesnek, hogy a vámszövetség felbontásának és az önálló vámtérület létesítésének esélyeit objektíve megbeszéljük.

Tévedés arról beszélni, hogy elvesztjük az osztrák piacot és kockáztatjuk nyersterményeink kivételét az által, hogy a vámszövetséget felbontjuk. (Helyes és a jobb- és szélsőbaloldalon.) De viszont lehetetlen tagadásba venni azt, hogy mezőgazdasági terményeink értékesítését, a vámszövetség felbontása által és az által, hogy a vámtentes osztrák piacot elvesztjük, semmi esetre sem fogjuk megkönnyíteni. (Mozgás baloldalon.)

Azaz kecségetni tehát a közvéleményt, hogy a vámszövetség felbontásával a magyar terményeknek jobb piacot fogunk teremteni, felfogásom szerint nem helyes dolog. Aki a nemzetet komolyan elő akarja az önálló vámtérülethez készíteni, annak nem szabad a nemzetet azzal kecségetnie, hogy nyersterményeink piaca meg fog könnyíteni, annak meg kell mondania, hogy igenis, ha akármikor, akár sajtó elhatározásunkból, akár a viszonyok által kényszerülve, a vámszövetséget fel fogjuk bontani, ez Magyarország egész közgazdasági helyzetére néve válságos pillanat lesz. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) amelyet előrelátással, szorgalommal, nélkülözéssel és takarékosággal igenis le fog küzdeni a nemzet, mert hiszen leküzdött ennél már nagyobb nehézségeket is, de hogy ez valami könnyű átmenet legyen, azzal ne kecségetse magát senki. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Még egyszer ismétlem t. Ház, hogy teljesen elismerem a vámszövetség . . .

Endrey Gyula: A közös vámtérület mellett sincsen ara terményeinknek!

Hieronymi Károly: . . . Igaz, hogy a közös vámtérület mellett sincsen ara terményeinknek, de az önálló vámtérület mellett, bizonyos esetben még rosszabb árunk lesz. (Helyeslés a jobboldalon.) Ne ámituk magunkat . . . (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A kereskedelmi szerződések okozták!) Kivel? Németországgal? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Azzal és Oroszországgal meg Romániával.) Oroszországgal? Bocsánatot kérek. (Zaj a jobboldalon.) A t. képviselő urak a vámszövetségnek mindig csak árnyoldalait látják és kifestik az önálló vámtérület előnyeit, de nem szólnak az önálló vámtérületnek a hátrányairól.

Molnár Jenő: Nem próbáltuk meg meg! Próbáltuk meg, aztán beszélhetünk róla. (Derűtlenség a jobboldalon.)

Hieronymi Károly: Hát t. képviselő ur, ha egy nemzetnek nagy vitás érdekeiről van szó, akkor igen frivól felfogásnak tartom azt a megjegyzést, hogy előbb próbáljuk meg. Mert ha a próba nem úgy üt ki, amint az illető, aki a próbát megcsinálja, remélte, akkor nagyon nagy gazdasági érdekek szenvednek alatta. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Éppen azért én azt hiszem, hogy nem lehet helyteleníteni, ha ilyen fontos kérdések minden oldalról megvillágitottak.

Justh Gyula: Ausztriának a feladata ily értelemben beszélni!

Hieronymi Károly: A vámszövetségnek csak hátrányait festik ki, az önálló vámtérületnek pedig csak előnyeit. De nem szabad elfelejteni azt, hogy

MOLL SEIDLITZ POR MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ és SO
Lejebb fáradlatomelállító bedörzsölés, esz, készvény és egyéb meghűlési bajoknál. A ráktárolásommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérrért kapható. MOLL készítmény kérendő.

először most egy ötven év óta fennálló állapotnak megszakításáról van szó, amely megszakítás mindenféle egyéb kérdéseket is fog magán utáni vonni. Bármiely nagy számmal vannak is nálunk a termelők, de vannak ez országban fogyasztók is, és a fogyasztók helyzete mindenesetre rosszabb lesz.

Mindezek a kérdések bizonyos idő múlva fogják csak meghozni a maguk gyümölcsét. Ha ma léte-síteniék az önálló vámtaruletet, bizony annak nem volna meg a hatása holnap. De a mi gazdasági helyzetünk ma olyan, hogy közvetlen orvoslást kíván. (Helyeslés.)

Ha elfogulatlanul nézzük gazdasági helyzetünket, kétséget nem szenved az, hogy a mai gazdasági helyzetnek előidézésében annak is van része hogy éppen azon időtől kezdve, amidőn egész Európában a pénzügyi viszonyok rosszabbak lettek, amely fordulatnak kedvezőtlen visszahatását az ország érzi, nálunk a középkorok teljesen szünetelnek. Azelőtt voltak vasútépítések, a visszabélyezői társulatok végeztettek munkákat.

Barta Ödön: A derekunkban is érezzük, hogy végezték!

Hieronymi Károly: Mindezen munkák ma tökéletesen szünetelnek. Kétséget nem szenved, hogy a közmunkáknak ilyen szünetelése az országnak gazdasági helyzetére, különösen, ha a gazdasági helyzet amugy is meg van támadva, kedvező hatással nincs.

Es azért örömmel üdvözlő a trónbeszédnek azon bejelentését hogy a kormány készül az országgyűlésnek előterjesztést tenni ebben az irányban.

Ezután a belügyi kérdésekkel foglalkozik, főleg pedig a kuriai bíraskodással.

Azt hiszi, sohasem lehet remélni azt, hogy bizonyos észlelt visszaéléseket egy törvényhozási intézkedéssel egy csapásra rögtönösen meg lehessen szüntetni. Maga részéről sem ma, sem azelőtt nem tartotta a kuriai bíraskodásról szóló törvényt valami szerencsés alkotásnak. De az ellenzéknek ebben az esetben a legkisebb oka sincsen sem zügölni, sem szemrehányásokat tenni, mert az ellenzéknek, amely kisebbségekben van és volt, nemcsak teljesen egyenértékű, de sőt talán túlnyomó része volt ennek a törvénynek létrehozásában. (Ugy van! a jobboldalon.) Hisz ez a törvény a pártközi megegyezősnek az eredménye: elfogadtuk mindnyájan, szó nélkül, mert respektálni akartuk a pártközi egyezményt.

Hogy miért állítja a néppárti felirat, hogy a kuriai bíraskodás dacára a népakarat nem nyilvánulhatott szabadon: erre nézve az teljesen adós marad a felelettel. (Ugy van! jobbfelől.) Mert az a körülmény, hogy a mostani választások után nagyon nagyszámú petíció adatolt be, tavólról sem bizonyítja azt, hogy sok visszaélés követteit el. (Ugy van! jobbfelől.) Először bizonyít egyet: bizonyítja azt, hogy a törvénynek intézkedései nagyon sok irányban olyan homályosak, hogy annak megítélése, hol végződik a megengedett dólog és hol kezdődik már a büneoselekmény, vajmi nehéz.

De amellet, hogy a választások nem lettek volna a népakaratnak tökéletesen szabad kitolyásai, a petíciók nem bizonyítanak. Különösen nem bizonyítanak akkor, a midőn még egyáltalán nem tudjuk, mi lesz a sorsuk. (Halljuk! Halljuk!)

Más irányban azonban a törvénynek ugy jó hatása, mint fogyatkosságai igenis nagyon erős zine-kben kúntek. Először kúnt az, hogy a törvénynek sikerült az eddiginél sokkal nagyobb mértékben biztosítani a választásokat azon visszaélések ellen, amelyeket eddig a választási elnökök követtek el. (Egy hang balfelől: Ez már igaz!) Ezek most már, ha elő is fordultak, de a kivételekhez tartoznak. De bizonyít még más is, hogy fogyatkos a törvény, más irányban.

Ez a törvény a cenzus tekintetében nemhogy haladást hozott volna, hanem még nagyobb visszasszágokat állított elő, mint voltak eddig, vagy ha nem is állította elő a visszasszágokat, de legalább nyilvánvalókká tette, és ennél fogva tény az, hogy ennek a törvénynek nagy fogyatkossága az, hogy a cenzus tekintetében nem lépett a reformatori térére. De bizonyít egy más tekintetben is: hogy addig, amíg eltiltotta a szolgabírákat és a köztisztviselőket — helyesen — attól, hogy ók működési körükben mint képviselőjelöltek fellépessenek: nem terjesztette ki ezt a tilalmat a városi polgármesterekre, pedig ezekre nézve ez a dolog éppen ugy áll, továbbá nem terjesztette ki e tilalmat a lelkészekre is. (Élénk helyeslés jobbfelől. Mozgás a baloldalon.)

Meggyőződése az, hogy Magyarország anyagi és szellemi erőinek kifejtésére a legnagyobb szükségét képezi a polgári szabadságnak legnagyobb biztosítéka: (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.) eltörlése minden nyugnek, minden akadálynak és azért nem fogadja el a néppárt javaslatát, mert ez nem ebben az irányban mozog. De másrésztől abban a meggyőződésben van, hogy bajaink orvoslásának, Magyarország fejlődésének egyik legfőbb kelléke az, hogy a közjogi viszonyt ók nélkül ne bolygassuk, hogy a közjogi békét biztosítsuk (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) és ezért nem fogadhatja el a függetlenség párt felirati javaslatát sem, hanem elfogadja a többségnek választási javaslatát. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps jobbfelől.)

Elnök az ülést öt percre felüggeszti.

(Szünet után.)

Rakovszky István sajnálja, hogy nem érte meg teljesen Hieronymi álláspontját, mert bűnnek tartja annak kikürtölését, hogy az önálló vámtaruletet létrehozatala kárára van az országnak. (Zajlos helyeslés a szélsőbalon és a néppárton.) Ipart frázisokkal és miniszteri in spe nyilatkozatokkal teremteni nem lehet.

Nem fogadja el a szabadelvűpárt felirati javas-

latát, mert abban hiányzik az önértetes hang, amely a magyar népképviselőhez illik; nem egyéb az az üres bizantinizmusnál s szolgalelkű a tenorja. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon és a néppárton.) Üres visszhangja a trónbeszédnek, melyből hiányzik az élet lüktető ereje.

A trónbeszéd különben nem terjeszkedik ki mindazon dolgokra, amelyek öt év óta történtek. S ha ő felsége leszállt volna trónjáról s kezét a nemzet dobogó szívére tette volna, bizonyára más lett volna a trónbeszéd, mint az, amelyet Széll Kálmán aláírás végett előterjesztett. A többség választáselirátában a bünbánó lemondás elvönke kellene dominálni. Harmuicöt évvel ezelőtt Sennyey és Majláth visszavonultak, mert nem bírták a nemzet javára érvényesíteni befolyásukat. A többség annyit bajt hozott már a nemzet nyakára, hogy valóban megérett már a félrevonulására.

Falk Miksa sokat ajánl a felirátában. Takarékossgát javasol. De, hogy ezt hogy érhetjük el, arról hallgat. Nem beszél arról, hogy ez a sokat hangoztatott kultúra Potemkin-falvakhoz hasonlít, amelyekben a nép éhen hal. A külügyi kérdésekben epochális nyilatkozatot találunk a felirátban. Két sor és egy szó az egész. Békében vagyunk szövetségeseinkkel. A világ összes felirataiban megtaláljuk ezt a frázist, azzal a különbséggel, hogy máshol nem elégnék meg ily szűkszavú kijelentéssel. Metternich alatt sokkal hatalmasabb volt kifelé a monárkia, mint Goluchowski alatt. Kereskedelmi szerződéseinket nem hajlítják végre; monárkiánkat mindenünnen kiszorítják s a hármasszövetség útján is csak újabb terheket raknak ránk és közgazdaságilag tönkre tesznek. A porosz politika pár év óta nem tesz mást, mint hogy Ausztriát károsítja.

Madarász József: Jól teszi!

Rakovszky István: Példákat hoz fel erre. Még a magyar elégtelenségek is szövetkeztek, csak hogy Ausztria ellen szövetségeket szerezzenek. Magyarország akarták kijátszani a dinasztia ellen, azért, hogy a Habsburgokat tönkretegyék. Most is folytatják titkos aknamunkájukat, csakhogy ezáltal a lojalis magyar nemzet ellen is. A Gusztáv Adolf-egyesület a vallásosság ürve alatt milliókat küld be az országba a nagy német érzelme terjesztésére. Fel is osztották már hazánkat. Tudniillik papiroson. Kérdi, hogy megfelel-e az őszinteségnek, hogy a kormány nem talál visszautasító szavakat ily titkos aknamunkákra.

Sok minden hiányzik a trónbeszédben. Nem emlékezik meg a rendszerváltozásról, mely pedig tühbetővé tette az állapotokat. Ezután a miniszterelnök személyével foglalkozik s azt tartja, hogy multja politikailag kompromittált. Végignézte szólanul a Tisza és Bánffy üzmeit, a vicimális visszaéléseket, nem vett részt az egyesült ellenzék harcában Bánffy ellen, s nem is mondotta soha, hogy eltiltja a mult rendszer hibáit, sőt azonosította magát azzal. Horvászky azt mondotta, hogy ki kell vonulnia a közéletből annak az iránynak, mely az országot annyit bajba sodorta. Szólok kérdi a miniszterelnöktől, hogy van-e, vagy nincs irányváltás? Mert attól függ, hogy volt-e értelme az obstrukciónak. Régi emberekkel új politikát csinálni nem lehet. Már pedig most is a régi emberek intőzik a haza sorsát. Széll ígéreteket tett az országnak, de nem váltotta be azokat.

Biró Lajos: De igem, be is váltotta!

Rakovszky István: Aldárja ezt Biró képviselő ur?

Biró Lajos: Igem, teljes önértettel.

Rakovszky István: Nem sok haszna lesz az országnak Biró Lajos ur önértetéből. (Zaj jobbfelől.) A miniszterek jól érzik magukat a régi új irányban, vagy az új régi irányban.

Véski József: A jó irányban!

Rakovszky István: Tehát rossz volt az előbbi irány? (Derűltég.) Nagy szellemek mindenhol jól érzik magukat.

A volt nemzeti pártnak figyelmébe ajánlja, hogy most is voltak választási atrocitások. Ha megtörténhetik az, ami Apponyival Jászberényben történt...

Blaskovics Ferenc: Egyes gazemberek mindig lesznek!

Rakovszky István: ... ott, ahol a stornai és a nyitrai választások történtek meg, ott nem lehet rendszerváltozásról beszélni. Nem vadolja ezekért a miniszterelnöktől, mert jól tudja, hogy nem tehet ezekről csak azt akarja konstátálni, hogy a rendszerben nem állott be fordulat azóta, amióta a nemzeti párt fuzonált. Azt a kissé megjavult helyzetet is tisztán a miniszterelnök személyének köszönhetjük; amely pillanatban visszalépt Széll Kálmán, nem tudjuk, hányadán vagyunk. Ezért nem viseltetik bizalommal az egész rendszer és a kormány iránt. (Élénk helyeslés a néppárton.)

Elnök a vitát hétfőre halasztja.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja, köztük a már felépült Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is résztvett.

A hétfői ülés. A képviselőház hétfőn folytatja a felirati vitát. Szólásra Bethly Akos, Hellebronth Géza és Lengyel Zoltán vannak főlgyejeve.

A vámerktekezet. Az osztrák gazdasági miniszterumok szakeladói, akik az autonóm vámtarifa kidolgozásával meg vannak bízva, holnap Budapestre érkeznek s hétón délelőtt 10 órakor a kereskedelemügyi miniszteriumban megkezdődik az autonóm vámtarifa második olvasása. Hegedűs Sándor miniszter

csakis azért halasztotta el utazását a Délvidékre, hogy a fontos tanácskozások elején jelen legyen. A tanácskozásokon Nagy Ferenc kereskedelemügyi államtitkár fog elnökölni.

A tótok hallgatnak. A Bud. Tüd. jelenti: Amint halljuk, a tót képviselők, mivel kis számuknál fogva külön felirati javaslatot nem terjesztettek be, a felirati vitában részvétlenül nem tartják indokoltak, de már a legközelebbi alkalmat, vagy a költségvetési vita, vagy az indemnty tárgyalása során, meg fogják ragadni az alkalmat, hogy a Házban álláspontjukat kifejtésék.

Az ötvenhetedik. A baksi kerület képviselője, dr. Darányi Ferenc ellen Friedmann Bernát ügyvéd adott be petíciót tiz odaváló választó nevében. Ez a kérvény az ötvenhetedik.

Politikai mozaik.

Budapest, november 16.

A csendesen megindult felirati vitában ma pattant ki az első pikantéria. Rakovszky István pattantotta ki. Rakovszky, akinek, ugyilatszük, nem vette el a kedvét a pikantériáktól az Adriavita Ugy, amint akkor, most is a kereskedelmi tárcra körül kereskedett. A csepel-szigeti telek-spekulációkra tett célzást, felkérve a kereskedelmi minisztert, hogy mielőtt a budapesti kereskedelmi kikötő dolgában véglegesen határoz, nézze meg a Csepel-sziget telekkönyvét. Nos, ha éppen ugy tetszik, mi megmutathatjuk az inkriminált telekkönyvnek leg-főbb adatait.

Ez adatok szerint a sziget északi csucának birtoka a következők módon oszlik meg:

Weisz Berthold és Weisz Manfréd	110 hold
Idősb Cséry Lajos	35 "
Erzsébet-gőzmalom	15 "
Első Budapesti Gőzmalom	33 "
Niederkirchner István	18 "
Niederkirchner Menyhért	28 "
Niederkirchner József	59 "
Niederkirchner Felix és neje	107 "
Niederkirchner Éva és Katalin	4 "
Gál Károly és társai	19 "
Királyi-család	195 "
Stein Ármin	4 "
Linczer Imre	2 "
Elek Pál	13 "
Gelb M. és fia	43 "
Bischitz Lajos	45 "
Deutsch Ignác és fia	77 "
Lederer Artur és Károly	87 "
Petz Mária és társai	76 "

Aki ez adatokat megnézi, rögtön rátalál arra, a mire anépaart nagy leleplezője célzott. A Csepel-szigeten a legnagyobb darab föld Weisz Berthold és Weisz Manfréd. Összesen száztiz kataszteri hold. A többi telektulajdonos között is találunk még egy-két érdekes nevet, de hogy ez a két név azok közt volt, amelyekre Rakovszky a miniszter figyelmét fel akarta hívni, az egészen bizonyos. Hát ha már szóba került az érdekes telekkönyv, el kell mondanunk egyotmást, ami illusztrálja az érdekes írás legérdekesebb tételét. Először is meg kell fosztanunk Rakovszky urat attól az illuziójától, hogy a Weisz Berthold és Manfréd csepel-szigeti nagyarányu telekvásárlását ő fedezte fel, jól ismert dolog az, hiszen az egyik Weisz-testvérenek a predikátuma is csepeli. Nincs is benne semmi titokzatos, semmi takargatni való. Az a telekvásárlás nem spekulációból történt, mert a vásárló cég — amelyből különben Weisz Berthold országgyűlési képviselő már öt év előtt kilépett — nagyszabásu gyárat épített a Csepelszigeten. Az a gyár a maga nemében egyetlen nemcsak Magyarországban, hanem Ausztriában is, sőt egész Európában ritkítja a pártját. Katonai felszereléshez való cikkeket készít: patronhüvelyeket, gyuta-csokat, lövéfegyverekre való magazin-lemezeket, a haditengerészet számára való nagy lövegeket és egyéb hasonló dolgokat. A gyár hatszáz munkással kezdett el dolgozni, most pedig, öt év múltán, már ezeröt száz munkást foglalkoztat. Látnivaló ebből, hogy óriási méretekben növekszik a nagyarányu ipartelep és még további jelentékeny terjeszkedésére kell számítani, mert megrendelésel-nék köre folytonosan bővül, ugyannyira, hogy belátható időben el fogja érni a foglalkoztatott munkások száma a háromezretet. A gyárnak ez a nagyméretű, fokozatos fejlődése már meg-

alakítások előre volt látható és ezért a tulajdonosoknak nem volt szabad csak akkora területet megszerezniük, a mekkorát a gyár akkor elfoglalt. A gyárépület nagyobbításán kívül továbbá még azért is szükséges volt gondoskodni beépíthető területeiről, mert a munkások mostani létszáma körülbelül kimeríti azt az egész emberanyagot, amely a gyár környékén kapható, úgy, hogy legközelebb már munkás-imporra szorulnak, Budapestről és távolabbi vidékekről kell majd munkásokat odatelepíteni, akiknek számára munkások építési lesz szükségesek.

Es mindezek felül még egy okból van szüksége ennek a vállalatnak egy szinte abnorman nagy területre. A telepen ugyanis óriási mennyiségű robbanó anyagokat kell készletben tartani. Ezeket pedig nem szabad egy nagy épületben felhalmozni, hanem több, kisebb, még pedig egymástól meglehetősen távol eső épületben kell elhelyezni, hogy az esetleges robbanás mennél kevesebbet kárt tehessen.

Ime, erre való az a száztízholdas, rengeteg terület egyetlen gyártelephez. Nem volt hát ez telekspekuláció, már csak azért sem, mert azt a gyárat nagyon bajos lesz kisajátítani, ha rákerülne a sor a csepelszigeti kikötő építésére. A gyár felépítésébe és berendezésébe a tulajdonos mindjárt kezdetben három milliót fektetett bele. Arra, hogy ezt a tőkét meg az azóta elért nyereségnek megfelelő váltásig, a várható haszonvesztéséget kifizessék, a kormánynak aligha lesz elegendő pénze. Azután meg az is meggondolandó dolog, hogy ezerötszáz, vagy talán még sokkal több munkást földönfutóvá tegyenek, vagy akár csak ideiglenesen is megfosztanak akenyerétől addig, míg a gyártelepet másutt felépítik. (Ami persze kérdéses, mert amint láttuk, nem éppen könnyű dolog egy ekkora méretű és ilyen természetű gyár részére megfelelő területet megszerezni.) Ezen a ponton nincs tehát telekspekuláció.

De hogy a kereskedelmi kikötőt nem szabad a Csepelszigetre építeni, az egészen bizonyos az eddig elmondottakból is. Mi az ördögnek tennék oda azt a kikötőt, ahol nem lehet vár helyet kapni, vagy ha lehet is, csak horribilis áldozatok árán, mikor van a fővárosi Dunaszakaszon olyan partrezs, a mely a maga természetes előnyeivel szinte kinálkozik. De ime még egy argumentum, még pedig döntő: *micsooda örültség volna kikötőt építeni oda, ahol tonnaszáma van felhalmozva a mindenféle robbanó anyag?* Ki lesz bolond behajókázni emberekkel, kincsekkel a halál torkába? Hogy lehet erre csak gondolni is? Hiszen csak egy kis szél kell, hogy a hajó kéményéből oda tévedjen egy szikra valamelyik raktárba, hogy ez a következő pillanatban halált, pusztulást okadjon hajókra, emberekre, mindenne, ami körülötte van.

Olyan volna ez, mintha dinamitgyárat építenének a Vízre tövébe, vagy tűzijátékot rendeznének a puskaporos torony mellett.

Ezt a képtelenséget meg kell akadályozni mindenképp és reméljük is, hogy meg fogja akadályozni maga a kereskedelmi miniszter. Meg vagyunk róla győződve, hogy Hegedűs Sándor, mielőtt a végső döntésre rászánja magát, informálódni fog alaposan. Es ehhez — legyen nyugodt Rakovszky ur — nem is lesz szüksége a csepeli telekkönyvekre.

Idő iktatunk egy panaszos irást, amelyet a székelyföldről küldtek hozzánk. Csak egy vidéki takarékpénztárról van szó benne, de azért politika ez, keservesen aktuális politika. A takarékpénztár: a Székelygyélti Takarékpénztár, Ugron Gábornak bajba jutott takarékpénztára; a levél pedig így szól:

A Székelygyélti Takarékpénztár Székelyudvarhelyen néhez körülmények közé jutott. Nem képes a fizetéseket teljesíteni, s a felszámolást kellene elhatározni, hogy a csődötől szabaduljon, hogy sok ezer szegény ember kisbirtokait megmentsék. De akadnak egyes ígátók, akik az intézetet a csődbe akarják kergetni, hogy a zavarosban halászhasznának. Elfelejtik, hogy több mint három ezer kisbirtok kerül dobra, mert a szegény székely kisbirtokosok rögtön nem tudnak kötelezettségeiknek megfelelni. Ezeket eddig minden áron meg kell menteni, ha csak földönfutókká nem akarjuk tenni őket s számukkal Oláhországot nem akarjuk szaporítani. Nem szabad annyi ezer székely család alól a földet kibuzni s utat nyitni

az Albina magyarpusztító kapzsiságának. Az Albina már kiküldötte a héjjasfalvi pópát, aki nyakraforra kínálja az ócsó pénzt a tudokló székelyeknek. Meg kell tehát az illetőkkel érteni, hogy az Albina malmára hajtják a vizet. És ott vannak a kis emberek betétei, melyeket szintén meg kell menteni. Lelehetővé kell tenni, hogy a kis emberek betéteiket megkaphassák, a nagyobb betevők pedig elégedjenek meg, ha pénzeik egy részéhez hozzájuthatnak. Mert csőd esetén semmit, vagy vajmi keveset kapnak. A nagy betevők ezt még elviselhetik, de az a sok ezer szegény kis ember teljesen kétségbeesik, ha megsugorgatott filléreiket a csőd elnyeli. Nem lehet hát elég nyomtatékosan figyelemztetni a kaputos osztályt, hogy minden erővel odahassanak, hogy a felszámolást elhatározzák. Ez mindnyájunk közös érdeke s az ellenkező eljárás Udvarhelyi meggyet a tönk szélére utatna. Számot kell azzal is vetni, hogy a szegény nép kétségbeesésében beszámíthatatlan tettekre ragadtathatja magát, melyekért a felelősség azokra hárulna, akik a felszámolást lehetetlené tették. Még van idő a 21-iki közgyűlésig megfontolni a dolgot és úgy határozni, hogy a felszámolással amit lehet megmentsenek, s a népet a legrosszabbtól megóttalmazzák.

Ebben az enyhe, óvatos figyelemztetésben megdöbbentően komoly ujjmutatás van. Annak a kis takarékpénztárnak a gyászos történetében szomorú okulás lehet. De *okuljanak végre belőle azok, akiket illet.* Legalább azzal expiálják súlyos hibájukat, — amennyire lehet expiálni, — hogy mentsek meg a székely népet egy újabb katasztrófától, mentsek meg őket az *oláh bank rablásától.* Ami eddig történt, azt egészen úgy sem tehetik jóvá. De legalább ne vétkezzenek e szerencsétlen népek ellen ezután.

Kossuth Ferenc ünneplése.

Budapest, november 16.

Kossuth Ferenc, a függetlenségi és negyvennyolcas párt elnöke ma ünnepelte hatvandsziki születésnapját és ebből az alkalomból pártja szünet, meleg ünneplésben részesítet. Az ünneplést egy kegyeletes határozattal örökítették meg, amely Kossuth Lajos fiát azzal tisztelte meg, hogy az ő ünnepein atyjának nagy emlékezetét idézte föl. Evről-évre megújuló Kossuth Lajos-ünnepe megtartását határozta el Thaly Kálmán indítványára az országos függetlenségi és 48-as pártkör. Elhatározta, hogy a Széchenyi-serleg mintájára Kossuth Lajos-serleget készítet és minden évben március 20-án, Kossuth Lajos halála napján lakomát rendez, amelyen a párttagok közül választott szónok alkalmi beszéd kíséretében e serleget a megdicsőült emlékére írta. A serleget, amelynek beszerzésére az értekezlet háromtagú bizottságot küldött ki, Kossuth Ferenc fogja írni, halála után pedig mindig a párt elnöke.

Az ünneplésnek mindenestre igen gyöngéd módja ez a határozat. De ezenkívül is meleg, lelkes volt az ováció és hozzátehetjük azt is, hogy megérdemelt. Kossuth Ferencben még politikai ellentétei is elismerik és megbecsülik a kiválóan nemesszerű, előkelő politikust és ezért őszinte tisztelettel köszöntjük mi is közéletünknek oszlopos szerepvivőjét ezen a nevezetes évfordulón. A saját pártja pedig csak kötelességgel teljesítette, mikor leröta halálának és ragaszkodásának adóját a vezér irányában, aki igazán pártatlan lelkiismeretességgel és odaadással intézi a párt ügyeit.

A tisztelgés lefolyásáról a következő tudósítást adjuk:

A függetlenségi és 48-as párt tagjai reggel kilenc órakor vonultak Kossuth Ferenc lakására. Thaly Kálmán a párt nevében üdvözlő beszédet mondott, amelyben a többi közt ezt mondta:

Mi, elvarbátok, tanúságot tehetünk arról, hogy amaz óriás örökség sulya alatt, mely Kossuth Lajos nevével szállott rád, nem roskadtál össze, hogy e terhet a nemzet javára büszkén viseld és örömmel látjuk hogy a zászlót diadalmasan hordozd körül az országban. (Élnek éljenzés.) Büszkén vagyunk párt-elnökök nevére személyre. Híven követünk de szerencsése a nemzetnek, hogy ilyen férfiu állt a mi élünkre, mert a Kossuth-név kell, hogy szerepeljen e hazában. A te neveddel Kossuth Lajos szelleme össze van forra és ez ösztönözött bennünket arra hogy mint Széchenyi István emléket minden évben üldézik, Kossuth Lajosnak emléket, ki még nagyobb magyar volt Széchenyiné is, minden évben március 20-án ünnepejük, e végből születésnap emlékére Kossuth-serleg elkészítését határoztuk el, amelyről szóló jegyzőkönyvet ezenel átadom. A serleget, ha őrizetdre bízzák és ha majdan a Gondviselés úgy kívánna és te már nem leszesz az élők sorában, a pártunk mindenkor elnöke vegye magához, hogy a nagy évforduló napján méltán áldozhasson a párt az ő emlékezetének.

Kossuth Ferenc mélyen meghatva, ezzel a beszéddel válaszolt:

Kedves barátom! Nagyon nehéz nekem megköszönnöm azt a nagy kitüntetést, amelyben részesítet-

tek, mert a mély érzélem s a meghalottság néma. Nem szégyenlem bevallani hogy mélyen meg vagyok hatva, nemcsak ama szeretet megnyilatkozása által, melyek pártunk büszkesége, Thaly Kálmán ajkairól elhangzottak, hanem főképpen az által a végtelen gyöngéd gondolat által mely megnyilatkozott a ti hazafiai lelketekben s amely édes atyám emléké, régi magyar szokás szerint, halottas torral akarja minden évben megülni. (Leikes éljenzés.) Azt a serleget, melyet az ő emléke örökkévalóságára fogunk írteni, híven fogom megőrizni és híven fogom átadni halálom órájában, vagy akkor ha a párt bizama elfordulna tőlem. (Zajos fölkiáltások: Soha!) az utánam következő elnöknek.

Miután az öregkor küszöbét átléptem, visszatekintek múlt életembe melynek egyes mozzanatai mint ködfátyoltok mulnak el lelkiszemeim előtt. Látom, amint bujdosom, mint kis gyermek, atyátlanul, anyátlanul, akkor, amikor megnyitlak a sirok és a börtönök édes hazában s nekem, a kis gyermeknek nem volt többé meleg felszékem, biztos otthonom. (Eljenzés.) Látom, amint körülvetet az osztrák zsoldosok sokasága, és egy örült magyar ember, mint császári biztos, mellemre szegezi fölött pisztolyát, amelytől a kis gyermek nem ijed meg. (Leikes éljenzés.) Látom a börtön lálat a pozsonyi várban, hol Haynau is fölkeresett. Látom amint Pesten egy gözöshöz elindulok a hosszú számkivetésbe és százezer magyar szív áldása kíséri e nagy zarándokutra. (Leikes éljenzés.) Emlékszem az első külföldi sikereimre, melyekkel mint tanuló édes atyámnak örömtől okoztam. Emlékszem, hogy a szarnokosság összeomlásának korszaka összevágott azzal a korrall, amelyben ráleptem a honfoglalóvá terére, akkor amidőni mi számiztötek hitünk és reméltünk, készültünk és munkálkodtunk. Magam élek még e hazában azok közül, akik akkor az európai sajtóban a magyar kérdést a világ szemei elé tartottuk. (Eljenzés.) Emlékszem, hogy miként törté szét a sors keze atyám családi tüzehelyét, és kezdett válogatni a halál a nagy számiztött kedvesei közül. (Mozgás.) Emlékszem, hogy még szorosabbá tette a sok sorsosapás azt a nagy szeretetet, amely atyámat és engem összefűzött. (Eljenzés.) Emlékszem rá, édes fájó érzélemmel, hogy én is fészket raktam az idegenben, de a sors kiragadta belőle életem társát, ainek sírját ott kellett hagynom az idegenben. Bocssatok meg, hogy nem tudtam erőt venni magamon emlékeim e szomorú pontjánál tudjátok, hogy az ilyen emlékek a legerősebb embert is megtörik; azt is tudjátok, hogy a küzdelemben én férfi vagyok, bár halottaim fölött könnyezni tudok. (Leikes éljenzés.)

Eljöttem én is a halottal, hogy az ő nyomába lépjek, sokkal kevesebb tehetséggel, de éppen annyi hazaszeretettel. (Leikes éljenzés.) Első lépteimre a hazában sok szeretet, de sok irigység és gyűlölködés kísérte; irigylették nekem sokan e szeretetet s azt a nagy nevet, mely egyetlen örökségem és mely terhes örökség, mint Thaly helyesen mondá.

De azóta az irigység lassankint elnémult és csaknem általánossá lett az a meggyőződés, hogy engem nem dicsvágy hozott baza, hanem a tiszta honszeretet és a kötelességérzet. (Leikes éljenzés.) Aterezem, s azt most már, úgy hiszem, hogy mindenki elismeri, hogy hátalérvó életemet a hazának kell szentelnem és hogy becsületes szorgalommal kell dolgoznom elveink, atyám elvei megvalósításán. (Hosszas éljenzés.) Ezt teszem és lankadlanul s a haladó kor a szorgalmat nem fogja csökkenteni bennem. (Zajos éljenzés.) Hiszen én tudom, hogy a magyar hazafiság s a ti szeredelmekkel be fogjuk vezetni nemzetünket az állami függetlenség erős várába és minden támadás ellen meg fogjuk védelmezni hazánk biztos jövőjét. (Hosszas éljenzés.)

Beszéde végeztével Kossuth Ferenc megölelte és megcsókolta Thaly Kálmánt, kezét szorított a tisztelgőkkel. Ezután az ünnepeit különböző küldöttségeket fogadott.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as Kossuth-párt ma este lonyes lakomát rendezett a Hungária-szálló külön helyiségében abból az alkalomból, hogy a választási küzdelemből megerősödvé került ki a párt, de ünnepeit ott egyuttal Kossuth Ferencet is, aki ma ülte meg születésének 60-iki évfordulóját. A lakomán ott voltak a Kossuth-párti képviselők teljes számban, aztán a pártnak régi tagjai s a kültagok csaknem valamennyien.

Elsőnek Krasznay Ferenc szólalt fel. Ékes szavakkal kiemelte a Kossuth-név varázsát, aztán rámutatott a függetlenségipárti képviselők számának megerősödésére, amely e. név varázsának és Kossuth Ferencnek köszönhető. Kossuth Ferencet, mint a párt tanítóját ünnepli.

Tanulni fogunk tőled, gyomond, parlamenti tisztelettel, erőles kitartással, evhűséget, megbecsülést mindazoknak, kik szintén hazafias érzülettel küzdenek melletted. Es apánk leszel! (Leikes éljenzés.) aki bennünket bölcs tanácsokkal felruház. Ez az a hivatás, amely rád vár. Es tán azzal kellene belejezuen beszédemet, hogy adjon az Isten nekod hosszú életet és egészségét. De ezt telesszes tennem. Te soká fogsz élni, mert soká kell élned. Te fogsz bennünket bevezetni abba a hazába, ahol igaz egyenlőség, hazugság nélküli szabadság és igaz testvériség honol. Te fogsz bennünket bevezetni az igazi nép elvein nyugvó Magyarországba s te leszel a nagy Mózes fia, aki megvalósítja azt, amit Mózes 1848-ban csak megmutatott, de nem adatott neki az, hogy meg is valósítsa. A magyarok listene azt akarja, hogy te lejezd be az ő megkezdett munkáját. Ugy legyen. (Általános éljenzés és taps.)

Ezután általános figyelem közt Kossuth Ferenc emelkedett fel szólásra.

Az előttem szóló kedves barátom nagy igazságot mondott, midőn azt mondta, hogy Kossuth Lajos és az én csekély személyem egy és ugyanaz. Amit én teszek, amit én gondolok, amit én akarok, mind ugyanaz, amit édes atyám tett, gondolt és akart, csak hogy a körülöttekhez van szabva. O szabadságot akart, a magyar nép is kapta ezt a szabadságot csak hogy akkor idegen legyverek támadták meg azt, amire a magyar király megesküdt. Most alkotmányos legyverekkel küzdhetünk és az ország sorsa saját kezébe van letelve. Meg vagyok róla győződve, ha édes atyám élne, helyeselné a mi küzdelmünket.

Utolsó irata, a hatodik kötet, melyet egészen megtört és kusza írással fogalmazott, azt a mondatát tartalmazza, hogy meglehet, hogy még nincs kipróbálva az, hogy lehetséges-e Magyarországának függetlenségét békés eszközökkel kivívni. O tehát elismerte azt, hogy ez még nincs kipróbálva és én azt hiszem, hogy kötelességünket teljesítjük akkor, midőn ezt megpróbáljuk. Megpróbáljuk a végtelékig arról a meggyőződéssel, hogy nekünk tényleg mégis fog sikerülni az, ami neki a körülmények súlyos volta miatt nem sikerült. Szólok a maga erejében nagyon keveset bizik, mert életében ugyan nagyon sokat tanult, de, aki sokat tanult, először is azt tanultja meg, hogy keveset tud. Kettős felelősség van vállain, az egyik felelősség az, amit pártja ruházott rá, mint elnökre, a másik, melyet az uristen nagyon rázott erre, akkor, midőn egyedül súlyos örökségévé tette azt, hogy a Kossuth nevet viseli. Nagyon hálás ezért a szeretetért, amelyivel a magyar nép fogadja, bár érzi, hogy ez a szeretet nem neki szól, mert ez a szeretet nem más, mint a függetlenség iránti vágyódás. Hogy valami hasznosat tegyek, úgy mond, szükségem van olyan harcosokra, melynek ti vagytok. A multban megtörtént ugyan, hogy csekélyebb jelentőségű nézeteltérések voltak a partban, — ami, remélem, a jövőben nem fog megtörténni — de midőn erősen sikra kellett szálni, akkor minden nézeteltérés elsimult és a párt mint egy ember lépett a csatásikra. Kéri aztán a párt fiatal tagjait, hogy ha az öregek kidőlnek a csatásorból, folytassák azt a munkát, amelyet azok megkezdettek. Mindegyikben fog élni egy szikrája annak a szellemnek, amely szellem neki is egy szikrát adott életben és amely vezetni fog, mint a esillagok vezetői hajdan a királyokat, midőn imádni mentek Jézust. Ez a szikra el fog vezetni oda, ahova szive vágyódása neki is eljutni, de ehhez már nekem, úgy mond, nincs reményem — öreg vagyok. Csak beletűzük azt az épületet, amelyhez mindegyikünk hord egy téglát, csak készen legyen, nem lesz olyan olyan erő, mely ezt az épületet valaha romba döntse. A ti lelkesedétek fogja azt megvédeni s az utódok fogják nekünk megköszönni, hogy felépítettük azt a Magyarországot, melyet a pártviszaly már-már sirba döntött.

En szivem mélyéből köszönöm nektek azt az ünnepeltetést, melyvel engem megtiszteltek és melyet mélyen érzek; de ezt nem érdemtem meg, mert csak kötelességem teljesíték. A kötelesség teljesítése pedig nem érdem. Az érdem csak ott kezdődik, ahol a kötelesség végződik. Nekem pedig, mint a Kossuth-név örökösének, kötelességem dolgozni ezért a házáért utolsó lehetetemig. Egyre vagyodom csak a ti szeretetekre, amelyeknek imé most is bizonyosságát adták. Iparkodni fogok atyátok lenni, mert hisz nincs szebb cím, mint a nemzet atyjának lenni. Nincs nagyobb vágyam, mint Járadozásaimmal, becsületes munkával a haza atyja címet kiérdemelni. Nincs nagyobb vágyam s arra írtam poharam, hogy én legyek Árpád, Almos fia és hogy magyar hazánk független legyen. (Lelekse éljenzen).

Több pohárköszöntő nem is volt, de az ünnepelő képviselők még sokáig együtt maradtak, lelkes óvásokban részesítve a párt élőkét.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség megújítása. Római forrásból kapja a londoni *Daily News* azt a hírt, hogy már megkezdődött a tárgyalás a hármasszövetség megújítása végett. Nagy nehézséget okoz az a körülmény, hogy Olaszország az 1903. májusban lejáró politikai szövetség megújítása előtt kedvezőbb kereskedelmi szerződést akar kiegészíteni Németországtól és Ausztria-Magyarországtól.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, november 16.

Pilátus módjára a kezeit mossa a Salisbury-Chamberlain-kormány: be akarja bizonyítani a világnak, hogy a délafrikai háború a világ leg-humánusabban viselt háborúja és szó sem igaz abból a vádból, hogy a boer asszonyok, gyermekek és rokkantak az agyvezetést összpontosított táborokban rossz bánásmódban részesülnek. A kontinens lapjai borzalmas leírásokat közöltek arról, hogy ezekben a táborokban minő kegyetlen, barbár módon bántak a védtelen boer nőket és gyermekekkel, mily szörnyű mértéket öltött e szerencsétlenek körében a halandóság. Most az angol kormány egy kékkönyvben azt állítja, hogy ennek a nagy pusztulásnak a módfeletti halandóságának — a boerok az okai. Ez a szofizma rávall értelmi szerzőjére, Chamberlainre.

A kékkönyv valósággal Anglia fekete-könyvévé lett.

Tegnapelőtt Salisbury miniszterelnök veje, Earl of Selborne, aki az admirális első lordja, a háború tartamáról mondott beszédet. Az ő nézete szerint a háború még ellart egy évig. Ez a szomorú jóvendülés nem érinti kellemesen azokat az angol hazafiakat, akik jól tudják, hogy a háború befejezése még legalább annyi pénzt fog felemészteni, mint amennyit már eddig elnyelt. Londoni pénzügyi körökben már számítgatják is e jóvendülés pénzügyi elsélyeit. Hire jár, hogy az angol kormány januárban 40 millió font sterling hitel megszavazását fogja kérni a parlamenttől. Ebből 25 milliót az új konzolok kibocsátásánál, 15 milliót adóemelés révén remélnék előteremthetni. Az utóbbi összeg a mi pénzünk szerint körülbelül háromszázhatvan milliót tesz ki. Lehetetlen, hogy ez a nagyméretű adóemelés kellemesen hasson az angol választókra. Pedig égető szükség van sok pénzre. A csatatérre sok új katonát kell küldeni, már pedig most nli akad ember, aki szívesen menne a rendes hadiszoldért Délafrikába. A legutóbbi verbuválásokor csak oly feltétel mellett kaptak újoncokat, hogy napi hat korona 24 filért s teljes ellátást ígértek nekik. Még e drága pénzen is csak nagy bajjal tudtak mintegy 2000 embert összehozni. Hogy ez aztán minő „anyag“, az könnyen elképzelhető.

Ma a következő távirati tudósításokat kaptuk:

London, november 16.

Kitchener táviratozza Pretóriából: Hickie ezredes, aki konstata, hogy a boerok Schönspruit-tól nyugatra koncentrálnak, 13-án Brakespruit-ból erős őrzőrajtot küldött ki földérti szolgálatra. Az őrzőrajtot 300 boer bekerítette. Az angolok közül hat ember elesett, tizenhat megsebesült és többen fogságba estek, de a boerok ismét szabadon bocsátották őket. Hickie ezredes erre előnyomult és visszakergette a boerokat.

Kitchenernek egy másik távirata jelenti: Dymf ezredes csapatának utóvédjét tegnap Heilbronn mellett megtámadta 400 boer, akiknek állítólág De Wet volt a parancsnokuk. Két óráig tartó harc után az angolok visszaverték a támadást. A boerok visszavonultak és nyolc halottat hagytak a csatatéren. Az angolok részéről elesett egy tiszt, két ember, megsebesült három tiszt és kilenc ember.

Pretória, november 16.

A dél-afrikai rendőrkatonaságnak egy csapata 11-én Doornhochnál megtámadott egy boer tábor, elfogott 13 embert és zsákmányul ejtett 7 puskát és 39 lovat. Dawkins ezredes 10-én a waterbergi kerületben 24 boert fogott el és sok fegyvert ejtett zsákmányul. Plumer ezredes Transvaal délkeleti részében fogott el egy kisebb boer csapatot lovasul és fegyverestül.

London, november 16.

A hadügyminisztérium négy századosal kékkönyvet adott ki, amely a katonarvosoknak és katonatiszteknek a koncentrációs táborokról szóló hivatalos jelentéseit foglalja magában. A jelentések a táborokban uralkodó nagy halandóságot a boerok piszkos szokásainak, tudatlanságának előidézteinek, kuruzsloának és az angol kórházak és orvosok iránt való bizalmatlanságának tulajdonítják.

London, november 16.

A ma kiadott kékkönyvben foglalt hivatalos jelentésekből kiténik még, hogy a nagy halandóság a táborokba érkező menekülők elgyöngült állapotának tulajdonítandó. Másrészt azonban kiténik az is, hogy a táborok az első időben sok tekintetben hiányosan voltak berendezve, különösen ragadós betegségek esetére nem voltak felszerelve. Egyes helyeken kevés volt a víz és az is piszkos volt, az élelmiszerek pedig szintén elégtelenek vagy a táplálkozásra alkalmatlanok voltak. Ezek a hiányok azonban csak ideiglenesek voltak és a betegség terjedése mindenütt a menekülők testi gyöngeségének és életmódjának tulajdonítandó.

London, november 16.

A *Standard* egy nyilván sugalmazott cikkben felhívja a liberális államférfiakat, hogy még egyszer fontolják meg a dél-afrikai háború ügyében való magatartásukat. A liberális pártnak nem szabad elfogadnia azt a fikciót, hogy a minisztérium megváltozása egyúttal a politika megváltozását jelenti. Ha a még életben levő boerokat meg akarják menteni, akkor nekik is a háborúnak erélyes eszközökkel, mielőbb való befejezésére kell törekedniük. Politikai körökben azt hiszik, hogy ez a cikk Edward király kívánságait tükrözteti vissza.

Berlin, november 16.

Leydsnek Berlinben való tartózkodásáról a *Tägliche Rundschau* a következőket írja: Dr. Leyds a többi közt azért van Berlinben, hogy a dél-afrikai boer nők és gyermekek érdekében alapítandó szövetség céljait elősegítse. Berlinben legközelebb bizottság ül össze,

mely ezzel a kérdéssel foglalkozik. A bizottság ülésén dr. Leyds és Fischer boer delegátus fog részt venni.

HIREK.

Jótekonyság.

Dolgom akadt ma délután az Izabella utcában. Amint a csepergő őszi esőben hazafelé bandukoltam, nagy néptömeg került elélem.

— Talán valami szerencsétlenség történt? kérdeztem a járókelőktől.

— Nem. Gyerekeknek osztanak itt szét ingyen tejet.

Oh! Hát a nyomor hajtotta egy se-regbe ezt a sok éhes, sovány embert! Száz és száz gyerek szorongott künn az utcán, kis kezében bögrét szorongatott s úgy bámult keresztül tágranyított szemmel az üvegablakon, ahol jól befűtött, barátságos teremben ültek már azok a boldogok, kik a szürke utcáról bejuthattak a jólét és melegség tündér-honába.

Ha látnátok azt az ideges várakozást, a sok kiéhezett, villogó szemet s azt a tulvilági örömből, melynek láza kiül az arcokra, mikor egy újabb gyerekesoport főlátja a régit, valami soha nem ösmert fájdalom fogná el a szíveteket.

Van nyomorúság, van éhség és nem mese az, hogy mig szomorú szerkeszéssel jár a tél, ezer és ezer családfenntartó kóborol munkátlanul s nem képes kenyeret adni övéinek!

Az egész kerület minden szegény gyereke összegyűl az Izabella-utca 42-ik számú háza előtt, ingyen zsemlye, ingyen tej jut neki, s mire leszáll az este, 2500 gyerek hajtja le megelégedetten fejét, mert:..... megadta a mindennapi kenyerüket!

Honnan került erre pénz? Kik adták össze? Nem tudják, nem kérdik, csak ezer meg ezer gyermekajkáról száll áldás az ösmertelonek felé.

S ti nagy urak, kiknek minden goudja most az, hogy ki nyeri meg a jövő évi Derbyt, gummikerekük magánfogaton robojatos el egy délután az Izabella-utca. Nézzétek meg, hogy micsoda lelkesedéssel tud résztvenni a nép olyan multságokon is, amely többet használ a magyar nemzetnek, mint a lótenyésztés minden érdeke, s gondolkozatok el egy pillanatig azon, vajjon a *Károlyi-memoriál* díját kellene-e fölemelni, vagy talán jó volna néhány forintot ilyen plebejus célokra is felhasználni.

Végre is, ti oly fáradsággal keresitek meg pénzeteket, őseitől mit sem örököltetek, minden vagyonotok, munkátok és fáradságotok jutalma, ti értitek, mi a nyomorúság és szegénység!

Vajjon értitek-e, mi a jótekonyság?

Bárkös.

A Podmaniczky-utcai kenyeresboltban, most már mindenki tudja, mi történik. Prém-galléros urak, bársonybundás asszonyok szokat bevetődni és nézni, hogy folyik a vásár. Kora reggel megnyílik a bolt és késő estig nem ürül ki. A pole mögöl megszámlálhatatlan sora kerül elő a hosszúra szakajtott kenyereknek, az élesre fent kést beleszalajtják, nem nézik, nagyra metszették-e, vagy még nagyobbra, s markába nyomják a kéréses, vörös kéznek, mely feléje nyul. Hogy nyulnak ezek a kezek! Milyen éhesen, sóváran, epedőn! Nagy, kidolgozott, kemény munkában megtört napzamos-kezek! Sovány, összezsott, beteg asszony-kezek! S ami legmélyebben vág a prém-galléros urak, bársonybundás asszonyok szívébe: apró, fonnyadt ujjacskája, áttetszően sárga gyermek-kezek! Nyulnak utána a nagy, puha karéjnak és belevájják ott nyomban, éhes-falánkan ételtől elsokott fogaikat. Nincsen

annyi éhes kéz, amennyinek ne jusson a kifogyhatatlan karéjból.

Igy volt ez tavaly egész télen át, napnap után, reggeltől estéig. Igy indul az idén is.

Már nem is egy helyütt, két helyütt, három helyütt. S a kéz azért még se kevesebb. Több, sokkal több. Tavaly óta megsokasodott az éhes kezek száma.

És mindegyikbe kell pedig puha karéj. Mert hogy lehessen különbséget tenni, hogy ebbe az éhes kézbe adok, embebe nem adok.

És azoknak a jó embereknek a szívébe, akik a kenyeret osztogatják, iszonyatos félelemmel markol bele a kétség: hátha az idén a csoda megszűnik csoda lenni és az éhes kéz mégis több lesz, mint a puha karéj?

Ha nyulnak, nyulnak éhesen a kezek és aki későn jön, aki utolsónak marad, akinek az ökle meg a dereka gyengébb, annak a kifogyhatatlan pole már nem adhat kenyeret? Az bizonyosan egy beteg öregasszony lesz, meg egy gyöngö gyereke! Hogy lehessen azokat majd éhesen tovább küldeni!

A Podmaniczky-utcai boltra ráborul a szürkület. Kigyuló sárga lángok mellett még mindig szelik a karajokat. És az éhes kezek még most se, sohse akarnak elfogyni. Csak a kenyér van fogytán. Az a karaj kenyér, mely az éhenhalás egyetlen, végső menedéke.

Már nemcsak nézni kell, prémgalléros urak, bársony-bundás asszonyságok; már nemcsak nézni kell, — adni!

Mert mi lenne abból, ha csak egy éhes kezet is el kellene küldeni! Az bizonyosan egy gyöngö asszonyé vagy beteg gyermeké lenne!

Budapest, november 16.

— BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lónyay grófok Podrog-Olaszban.** S. A. Ujhelyről jelentik, hogy az ottani dalárda Podrog-Olaszban Lónyay grófné tiszteletére nagy lamponos szennádott adott. Lónyay grófné koncert-toaletben jelent meg a dalosok közt és a szerenád után barátságosan elbeszélgetett velük. Tegnap a s. a. -ujhelyi honvédszázad új tisztjei tisztelegtek. A grófi pár ma reggel kíséretével elutazott Hetzendorfbá.

— **A vezérkari főnök utja.** Pólából jelentik, hogy báró Beck tábornagy, a vezérkari főnöke tegnap este a *Pelikán* yachton Kolozsváry ezredesnek az operatív vezérkari munkálatok hivatali főnökének társaságában Dalmáciába utazott. Ehhez az utazáshoz azt a megjegyzést fizik, hogy ez nagy jelentőséggel bír Ausztria-Magyarországnak Montenegróval való viszonya tekintetében. Báró Beck ezuttal nem tisztán azért meg szemleutrá, hogy a határszélén lévő erődítményeket meglátogassa. Ezt az a körülményt is megerősíti, hogy a vezérkari főnököt épp annak a vezérkari irodának a vezetője kíséri útjában, amely háboru esetére a haditerveket állapítja meg.

— **Windischgrätz Ottó herceg áthelyezése.** A *Línzer Volksblatt* közli, hogy Windischgrätz Ottó herceget, Erzsébet főhercegnő vőlegényét legközelebb áthelyezik Línzbe. A herceg Línz közelében egy kastélyt akar megvásárolni.

— **Kitüntetés.** Máramaros-Szigetről írják: Akna-Szlatinán e hó 15-én nagy ünnepiességgel adták át az arany érdemkeresztet *Suska* János főbányahivatali irodavezetőnek, aki több mint negyven évig szolgált az államtól, *Gschwandtner* Albert főbányatanácsos szép beszéd kíséretében tüzte fel az ünnepeltnek a kitüntetés jelvényét. *Szabó* Sándor alispán is jelen volt az ünnepélyen, amely után lakoma és táncmulatság volt.

— **Mária Terézia királynő emléke.** A budapesti Tudományegyetem újalapítója, *Mária Terézia* királynő halálának évfordulóját, mint minden évben, az idén is gyászünneppelel üli meg. A gyászistentisztelet november 29-én délelőtt 10 órakor lesz az egyetemi templomban, a hol testületileg jelenik meg az egyetemi tanács és az egyetemi ifjuság.

— **A nyitramogel választások.** Nyitramogelben a törvényhatósági bizottsági tagok választása a következő eredménnyel végződött: 96 szabadelvű, 64 néppárti és 5 nemzetiségi.

— **Uj elnök.** Versceáról írják: A *Versce és Vidéke* magyar nyelvtanulmányok egyesület elnöki állásáról dr. *Szemayer* Károly, az eddigi elnök lemondott. A választmány az egyet ügyeinek vezetésére *Paulovits* István kir. táblabíró alelnököt kérte fel.

— **Adomány az ujságitróknak.** Dr. *Csatáry* Lajos miniszteri tanácsos és nyugalmazott 48-as honvédszázados a következő levelet intézte dr. *Falk* Miksához, mint a Hirlapírók Nyugdíjintézetének elnökéhez:

Méltóságos uram! Abból az alkalomból, hogy az Uristen segítségével a mai napon elértem születésem napjának 70-ik évfordulóját s dacára azon fáradságoknak, amelyekkel működésem sokféle terein bent a hazában s a külföldön munkámat végeztem és végzem, még elegendő erővel bírok a munka folytatására, melynek egy része hirlapi tevékenységben is állott, szerény vagyoni körülményem szerint, bátor-kodom méltóságodnak a mellékelt 100 koronát a hirlapírók nyugdíjintézte számára megküldeni, kérve, legyen meggyőződve arról, hogy ha e csekély adomány nem is teli elégszénből, de minden esetre teljes szívből származik azok iránt, akik — ha nem utasítják vissza — kollégáimnak valok. Fogadja méltóságodon nagybecsülésémet és tiszteletem nyilvánítását, amellyel méltóságodnak félszázad óta adózom. Budapest, 1901. november 16-án.

— **Az orvosi szigorlat új rendje.** Dr. *Wlassics* Gyula fő- és közoktatásügyi miniszter elnöklésével ma délelőtt 10 órakor az új orvosi szigorlati rendben kötelezőleg előírt kórházi gyakorlat szabályozása tárgyában a kultuszminisztériumban szakértekezlet volt, amelyen résztvettek: dr. *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos a belügyminisztérium, dr. *Bernoldik* József vezértörzsorvos a honvédelmi minisztérium, dr. *Tóth* Lajos miniszteri osztálytanácsos előadó és dr. *Gopcsa* László miniszteri titkár a kultuszminisztérium képviseletében; ezenkívül dr. *Müller* Kálmán miniszteri tanácsos és dr. *Ludvik* Endre székesfehérvári kórházi igazgatók; a Tudományegyetem részéről: *Högyes* Endre miniszteri tanácsos, dr. *Békay* Árpád orvostani dékán, dr. *Pertik* Ottó, dr. *Klug* Nándor, dr. *Kéll* Károly, dr. *Récsey* Imre nyilv. rendes tanárok; dr. *Dirner* Gusztáv bábaképző-intézeti igazgató; a kolozsvári egyetem részéről: dr. *Szabó* Dénes orvoskari dékán, dr. *Purjesz* Zsigmond, dr. *Davida* Leó, dr. *Udránszky* László, dr. *Kenyeres* Balázs, dr. *Lechner* Károly nyilv. rendes tanárok; a jegyzőkönyvet dr. *Nagy* Árpád miniszteri segédfoglalmazó vezette.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter a megjelentek üdvözlése után utalt a megvitatás alá kerülő kérdések rendkívüli fontosságára s felkérte az értekezlet tagjait, hogy a kérdéseket alaposan s mindjárt részleteiben is vitassák meg. A kérdések ezek:

1. Miképpen töltenő el az egyévi kórházi gyakorlat?
2. Mely kórházak legyenek ennek eltöltésére felhatalmazva?
3. Mi módon igazoltassék az egyévi kórházi gyakorlat kitöltése?
4. A klinikai gyakoroltság tekintetében egyenértékűnek a kötelező egyévi kórházi szolgálattal?

Az első, a második és a negyedik kérdést együttesen nagy érdeklődéssel, s különösen *Högyes*, *Chyzer*, *Pertik*, *Szabó*, *Récsey*, *Klug*, *Kéll*, *Tóth* és *Müller* hozzászólásai után tárgyalták s az értekezlet többsége dr. *Müller* Kálmán miniszteri tanácsosnak oly konkrét indítvány mellett foglalt állást, hogy az orvosok egyenletes gyakorlati irányu képzésének biztosítása szempontjából az egyévi gyakorlat kitöltése akként határozottassék meg, hogy az orvosjelölt az esztendőből 4 hónapot belgyógyászati, 2 hónapot sebészeti, 2 hónapot szülészeti gyakorlaton töltsön, a fennmaradó négy hónapot pedig a jelölt tetszése szerint más kórházi osztályokon is töltsesse.

A harmadik kérdésre nézve az értekezlet abban állapodott meg, hogy az egyévi kórházi gyakorlat igazolása céljából az orvosjelöltek igazolókönyvet kapjanak, amelyben az eltöltött kórházi szolgálatot az osztályos főorvos és a kórházigazgató tanusítja.

— **Kolozsvár új főkapitánya.** Kolozsvárott a legutóbbi rendőrbotrányok tudvalevőleg lemondásra kényszerítették a főkapitányt. Most a rendőrséget újraszervezik s az ugy — fővárosi mintára — általánosított rendőrség főkapitányává gróf *Béldy* Ákos főispán kolozsvári *Kolozsváry* Gyula fővárosi államrendőrségi tanácsost nevezte ki. Az új főkapitány budapesti működése s kiváló képzettsége kétségtelen garancia arra, hogy a kolozsvári közbiztonsági viszonyokat, melyek eddig nem voltak a legrözsásabbak, európai nivóra emeli. A kinevezési okmány ma érkezett meg Kolozsvárról s az új főkapitány a napokban foglalja el állását.

— **Az első mérnök-doktor.** *Zielinski* Szilárd műegyetemi magántanár — mint első jelentkező — ma délelőtt tette le a mérnöki doktorátust a József-műegyetemen. A vizsgáló-bizottság elnöke volt *Radosch* Gusztáv dékán, vizsgáló tanárai pedig: *Kisfaludi* Liptay Sándor, *Kovács* és *Kernál* Antal. A szóbeli vizsgálat főtárgya a vasutépítés elmélete volt, mellék-tárgya a hid- és vízépítés. A doktor-jelölt benyújtott művéről: *Budapest forgalmi viszonyairól és a központi fővasút tervéről* értekezett. A disszertáció és a szóbeli felelet alapján *Radosch* Gusztáv dékán *Zielinski* Szilárd doktorátusát kitüntetőnek jelentette ki.

— **A sah megint Európába jön.** Persiában fogyatékan van a pénz. Vajjon micsoda pénzzel fizetnek arrafelé? Utána kellene nézni a lexikonban. Egyáltalában ezek az exotikus pénzek szörnyű mód idegenek az embernek, pedig a tény az, hogy a mikor már minden összekötötés megszűnik vagy fölöslegesnek bizonyul az ilyen messze, idegen országgal, sűrűn hordja a vonat, a hajó ide, oda végtelen földeken s még végtelenebb tengereken át a papírosokat, amikkel a bankok operálnak s a telegramm-drótok börtzetitkokat zizegnek a levegőben még Teherán és Budapest között is, ámbátor hogy Teheránban aligha ismerik ezt a néha kellemes, néha gyilkos intézményt. A pénz — a világnyelv. Csak ki kell csapni az asztalra az aranyat s mindenki visszafordul rá, mintha a nevén szólították volna. Sőt leginkább azok fordulnak vissza, akik nem igen ismerősök ezzel a pengéssel. A pénz biztosabb összekötő kapocs a különböző nyelvek, államformák és akármicsoda néven nevezendő államok között, mint akármicsoda diplomacia. Pekingben az angol követség várában ostromolták a boxerek a féléharcu idegeneket, míg a féléharcu idegen Londonban, Párisban s még a mi Kereskedelmi Bankunkban is minden háborus fölundulás nélkül fizette ki a Kínából ráutalt utalványt. S az sincs kizárva, hogy míg az egyik telegrammdrótton lekopogtatták Berlinbe a báró Ketteler meggyilkolásáról szóló hivatalos jelentést, a másik dróton kínai és német milliók ölelkeznek össze a mindennel szemben közönyös üzlet jegyében. — A pénz minden földi hatalmak között a legnagyobb egyenlőség. Meg-megremeg a körülötte lefolyó háboruk hatása alatt, komikusan ugrál néha le meg föl abban az oszlopban, ami a világ gazdasági hőmérője, de az övé az utolsó szó és az ő révén jut szóhoz ennek a világnak a dolgában a tömeg. Nagy hatalmasságok elhatározzák a világfelfordulást s a még nagyobb hatalmasság, a pénz áthuzza a nélkül megesinált kombinációkat, ha éppen olyan kedvében van, hogy nem akarja felforgatni a világot. De ha megbomblik, ő maga állítja a feje tetejére az egész egyensúlynak nevezett tisztes, nyugodalmas állapotot. Mert hát egy aranyank nincs esze. Azt lehet dobálni jobbra-balra. Egy halom arany azonban gondolkodik, uralkodik s valahogy ugy kell elképzelni a dolgot, hogy nagy vasládákban éjszakánként tanácskozára gurulnak össze a milliók s hogy valamit határoznak, azt csak a nyugtalan álmából, rossz éjszakaijából sejtethi a gazdájuk. Ki tudhatná, hogy mit akar az arany? Esni, mászni, szertefoszlan... Hogy ellenzéki álláspontot foglal-e el a gazdájával szemben vagy pedig szolgálja hűséggel... Jó, ha sok van, de jó félni tőle. Sakkban tartani. Még többet fölvonultatni ellene, még többel rendelkezni... Valami ilyest gondolhat a perssa sah is. Európába jön — aranyért. Van neki sok, de még többet akar. Azt mondja a *Daily Express*, hogy a jövő esztendőben újra meglátogat minket s ellátogat a milliárdok börtéjére, Londonba is — egy kis európai pénzmagért. — Csak meg ne bánja. Drága pénz ám az európai, ha elviszik a tengeren túlra. Allah európai nagykövete, a szultán ő felsége sok tanulságot tudna erről mesélni.

— **Kirabolt eszrepéntár.** *Lemberg*-ből jelentik, hogy *Zolkievben* november 12-én éjjel kirabolták az ulánus-ezred pénztárát. A következő reggelen letartóztatták az egész irodaszemélyzetet, mert lehetetlennek látszott, hogy csupán egy ember követte volna el a lopást. Tegnap kiszült, hogy egy *Förvri* nevű ulánus volt a tolvaj, akit rögtön le is tartóztattak. Az egész elrabolt összeget, ötezer koronát, megtalálták nála.

— **Szerkesztőváltás.** A *Kis Ujság* politikai napilap felolós szerkesztését a mai napon dr. *Kovács* Dénes hirlapíróváruunk, a magyar sajtónak egyik régi, kipróbált munkása vette át.

— **A köztisztviselők hangversenye.** A budapesti köztisztviselők folyó évi december hó 7-én a Magyar Tisztviselők Befolyegélyző Egyesülete javára, a fővárosi Vigadó összes termeiben nagyobb szabásu hangversenyyel összekötött táncestélyt rendeznek.

A védnökséget *Szél* Kálmán miniszterelnök vállalta el. Az elnökségben képviselve vannak: A Köztisztviselők Országos Szövetsége *Förös* László nyugalmazott államtitkár, a minisztériumok, egy-egy miniszteri tanácsos, az államvasutak *Ludvig* Gyula elnök-igazgató, a főváros *Halmos* polgármester és Pestvármegye *Beniczky* alispán által. A jegyek ára: személyjegy 2 korona, családijegy négy személyig 5 korona. Belépő-jegyek kaphatók: a Magyar Tisztviselők Országos Szövetségének irodájában (II. kerület, Fő-ut 4 szám, II. emelet) és a Befolyegélyző Egyesület irodájában (V. kerület, Váci-körút 32. szám, II. emelet).

— **Megszökött vasuti vonat.** Prágából táviratozzák: A cseh északi vasut vrucioi állomásán 14-én este egy tehervonat tolatás közben a mozdony erős lökése és elégtelen fékezés következtében 24 kocsi a lejtős pályán legördült és növekvő sebességgel egészen *Lübic-Bisic* állomásig rohant. Itt a kocsisor egy törzsvágányon beleütközött a biztosító-készülékbe, azt szét-

rombolta, miközben 5 kocsi összezúródott és 9 kocsi megrongálódott. A megszökött vonat utolsó kocsiján szolgálatot végző fűkezőnek eltörték az alsó lábszára, és fején is megsebesült.

— **Az elrablott hittérítő kiszabadítása.** Miss Ellen Stone-nek, a Bulgáriában elrabolt amerikai hittérítőnek fogsága a mai nappal minden valószínűség szerint véget ér. Két távirati jelentést kaptunk, mindegyike ígéri, hogy miss Stone-t a rablók még ma este szabadlábra helyezik, de mindegyik távirat más-más előadásban értesít a kiszabadítás módjáról. Az egyik verzió szerint az amerikai kormány kifizeti a rablónak a követelt 12,000 török fontot, Dickinson szófiai amerikai főkonzul egyezsége lépett a rablókkal és megígérte nekik, hogy semmiféle bántódnak sem lesz. Ezt azonban még nem erősítették meg hivatalosan.

A másik verzió, a romantikusabb, a következő: A *New-York Herald* tulajdonosa, James Gordon Bennett, — aki annak idején *Stanleyt* a saját költségén azzal a megbízatással küldte le Afrikába, hogy keresse fel Livingstont, — most fölszólította *Stanhopet*, a lap berlini levelezőjét, hogy menjen le Bulgáriába és szabadítsa ki miss Stone-t. *Stanhope* már el is utazott Szófiába, hogy megbízatásának eleget tegyen.

Annyi hűz-halasztás után ime hirtelenbe módfeletti versenyre kél az amerikai kormány és a derék Bennett. Az újság le akarja főzni a kormányt, a kormány az újságot. „Miertől oly későn, levelek hullása, daru távozása idején?” — kérdehetné valaki. Mert most már ugyancsak megvisehelte a derék, nem éppen sovány miszt a rabkoszt Bulgária valamelyik erdejében. Az igazság kihámozását megnehezíti még egy távirat. E szerint miss Stone-t egy *Seres* nevű ember rejtgette a házában. Ez az ember, mint egy amerikai pap beszéli, nőül akarja venni miss Stone-t.

— **Hazay István halála.** Hazay István halálára vonatkozólag a gyászoló család a következők közlésére kérte föl lapunkat:

Családunk büszkeségének, kedves forrón szeretett tagjának, Hazay Istvánnak gyászos elhunyt alkalmából az emberi jószág minden oldalról annyi nemes részvételt sietett vigasztalásunkra, s drága halottunk szép emlékének annyi kegyelettel áldozott, hogy azt külön-külön minden egyes részvevő szívnél megköszönni képtelenek vagyunk. Fogadják ezért mindazok, akik keserves gyászunkban ránk gondoltak, velünk éreztek és részvétnyilvánításukkal felkeresni szivesek voltak, ez után legmélyebb hálás köszönetünket. Budapest, 1901. november 16-ikán. A gyászoló család.

— **A magánvasutak államosítása.** A magyar vasuti és hajózási klubban Alexy János államvasuti felügyelő érdekes és figyelemreméltó felolvasást tartott a magánvasutak államosításáról. A felolvasó a különböző európai államok vasuti rendszerét ismertetve, rámutatott arra, hogy Poroszország már régen az államvasuti rendszer javára döntött s hogy a porosz vasutak államosításának mily kitűnő eredményei voltak. A többi európai vasutak államosítási viszonyainak ismertetése után azt a kérdést vetette fel, hogy mily előnyöket biztosítana az, ha a hazai magánvasutakat államosítanák. Az államvasutak előnyeit a felolvasó abban látja, hogy a nagyobb városokban célszerűbben lehetne kiépíteni a pályaudvarokat, a mozdonyokat és kocsikat jobban lehetne kihasználni, az árukezelés gazdaságosabbá válnék, elmaradnának a díjazásai kartellek hátrányai s az áruk mindig a legtermészetesebb utirányt követnék, megszűnnék a sok fölösleges állami kezelés mellett a magyarországi államok közötti forgalmat illetőleg az összes díjazások egy díjazásba volna foglalhatók. Az államosítás előnyei gyanánt hangsúlyozta még Alexy János a következőket: Minthogy a helyi érdekű vasutakon külön díjazás van, ezeknek bevételeit is külön-külön számolják le, ami igen költséges apparatust tesz szükségessé. Ezt a költséget az államvasuti rendszer megszüntetné, a hadászati szempont is az államosítás mellett szól s az állami tisztviselők helyzetének javítását is a vasutak államosítása mozdíthatná elő, mert az üzem takarékos szervezése révén megtakarított tizenhat millióval rendezni lehetne a tisztviselők ügyét. A fejlettesek eredményét a felolvasó így összegezte: Az államosítás pénzügyi előnyöket biztosít, jelentékeny megtakarításokhoz nyújt módot az államvasutaknak, segítene a díjazásai ügy zűrzavarán s elősegítené az állami tisztviselők fizetésének rendezését.

— **Sikkasztás Grácban.** A gráci tartományi főtörvényszék bizottsága tegnapi pénztárvizsgálatot tartott, melynek folyamán arra a megdöbbentő felfedezésre jutott, hogy a jegyzői pénztárból mintegy háromszázhuszezer korona hiányzik. A jegyzői iroda vezetőjét, Riegler Antal, a rendőrség rögtön letartóztatta.

— **Rablógyilkosság.** Máramaros-Szigetről írják: A Bereznai község fölött emelkedő Csicsera-hegyen borzalmas rablógyilkosságot követtek el eddig ismeretlen tettesek. Pipas László 18 éves posta-küldőnc a

bereznai postáról 1800 koránál szállított a Kohn-féle hajlított-lagyár részére. A Csicsera-hegy kanyarulatánál orvul megtámadták, agyonütötték és a pénzes-táskáját elrabolták. Csak tegnapelőtt akadtak holttestére, amely egy bokorban volt elrejtve. A gyilkosokat eddig még nem találták meg, de a csendőrség erőlevesen nyomozza őket.

— **Halálos.** Szabadkáról táviratozzák: Gróf Schönfeld Artur nyugalmazott tábornok, a vaskorona-rend, a Lipót-rend és több katonai érdemkereszt tulajdonosa ma reggel hirtelen meghalt. Halála előtt megreggelizett a szobájában, azután fel- és alásétált s ekközben összeesett. Gróf Schönfeld Pozsonyban született. Most 70 éves volt. A boszniai hadjáratban mint alánuszerezés vett részt, később Debreczenben a Pálffy-huszárkornál tábornok lett. 400,000 korona vagyonát fivérének a fia öröklé. Temetése Bécsben lesz.

Klas Hermann könyvnyomdász meghalt. Temetése holnap, vasárnap délután 3 órakor lesz a Kerepesi-ut 71. szám alatt gyászszobából.

— **A hesseni nagyherceg házasságbontása.** A hesseni nagyherceg küszöbön álló válópörének indító okáról a következőket írja egy müncheni újság: A hesseni nagyherceg házasságában a feszült viszony régi keletű s évek óta köztudomású. Ez a házasság Viktória angol királyné és Frigyes császárné öbajtására jött létre s a békés egyetértés külső látszatát sikerült is mesterségesen fenntartani mindaddig, míg a két fejedelmi hölgy, akiknek befolyása létrehozta e frigyét, életben volt. De amióta e házasságnak két patronusa meghalt, azóta napról-napra türehtelenebbé vált úgy a férjre, mint a feleségre nézve az együttlét, és a végleges szakítás ma már elkerülhetetlennek tekintendő. A hesseni nagyherceg most 33 éves és nagy népszerűségnek örvend. A nagyhercegnő ellenben nem volt képes akklimatizálódni és német környezetébe épp úgy idegennek tekintette őt mindig, mint ahogy ő is idegenül érezte magát körülben. Viktória nagyhercegnő állítólag a nagyvárosok zajos és változatos örömei után vágyódik, s a kis német székelyországban őt az unalom gyűrti. Férje pedig egyes ellenéte hiteltársának, s akkor érzi magát legjobban, ha egyszerű kis vadászkastélyában, Wolfsgartenben tartózkodhatik s a vadászat kellemét élvezheti. Ugyanolyan magabizárkított és szelíd természet a nagyherceg, mint sógora, Miklós cár; kerüli a pompát és az óvációt, s inkább a kedélyvilágnak él. Nem valószínű, hogy a házasság felbontását a nagyherceg részéről újabb házasságkötés fogja követni, s ezt a föltevést elsősorban az a körülmény támogatja, hogy a nagyherceg — trónörökösre vágyik.

Darmstadtól táviratozza todósítónk, hogy a nagyhercegről válópört a polgári bíróság fogja tárgyalni. A nagyherceg e hó 15-én egy vadászkastélyban fogja születésnapját megülni.

— **Az élelmes örökös.** Az ember könnyen jut örökséghez. Mindössze annyi kell hozzá, hogy meghaljon az örökgyógyó. De az örökség nehezen jut az emberhez, mert ehhez már ügyvéd és bíró is kell. Ennek a sarkatételnek figyelemreméltatásával kell előlvasni az alábbi esetet.

Limanova nevű lengyel községből évekkel ezelőtt vándorolt ki Amerikába Horowitz Naftáli. Amerikában Horowitz Naftáli keresztény lett, sőt san-franciscói püspök lett. Mikor meghalt, sok millió dollárt hagyott hátra. A külügyminisztérium fölhívta a galiciai kormányzóságot, szólítsa föl jelentkezésre azokat, akik igényt tartanak a püspök örökségére. A fölvívásra Leichtag Jakab jelentkezett, bejelentette és igazolta igényét s kiderült, hogy Leichtag Jakabot hét és fél millió illeti az örökségből. Idáig tehát rendben van a dolog, de Leichtag Jakab jól tudta, hogy sok nehézet van ott, míg a pénzt kézhez kapja. A dolog pedig nagyon sürgős volt, mert Leichtag igen nagy nyomorban élt. Adj uram, de mindjárt — gondolta Leichtag s eddig még ismeretlen módhoz folyamodott. Igérvényeket bocsátott ki kétszáz koronára, melyek szerint mindenki huszezer koronát kap az örökségből, mikor az Leichtag kezébe jut. Leichtagnak sikerült eddig huszezerkorona értékű igényt előadni.

— **Az instrburgi halálos párbaj.** Berlinből jelentik, hogy Blaskovich lelkész, a párbajban agyonlőtt Blaskovich hadnagy bátyja egy lapban érdekes részleteket közöl öccse tragikus esetéről. Nyilatkozata szerint a hadnagy, aki ittas volt, csak akkor szidalmazta a társaságában levő két tüzértisztet, amikor arra akarták kényszeríteni, hogy hazamenjen. Ő ellenkezett, mire Hildebrand hadnagy így szólt:

— Még a lakását sem tudja, maga részeg disznó.

Erre az ittas hadnagy arculította Hildebrandot!

— Nesze, a részeg disznóért!
Másnap reggel már semmit sem tudott a történetről és bátyjával a legnagyobbatban utazott a menyasszonyához. Hogy a két tüzértiszt mit bírta rá, hogy az éjszaka eseményét nyilvánosságra hozza, eddig nincs kiderítve.

— **Werner Gyula fölválása.** Werner Gyula orsz. képviselő ma este *Egy választás története* cím alatt rendkívül érdekes felolvasást tartott a Lipótvárosi Kaszinóban, ahol ez alkalomra igen nagy számú és előkelő társaság gyűlt egybe, köztük Barcsay Domokos, Ebergényi Sándor, Kristóffy József, Pichler György, Fischer Sándor, Beck Marcell országgyűlési képviselők, kiket Sámuel Lázár igazgató, Rust József és Birnbaum a kaszinó gazdája fogadtak. A felolvasást az egybegyűlt közönség lelkes tapsal fogadta, melyet vacsora követett. A társaság legkedélyesebb hangulatban a késő órákig maradt együtt.

— **Az országos ügyvédyűlés előkészítése tárgyában** ma este 6 órakor gyűlést tartott mintegy 120 budapesti ügyvéd az Ügyvédi Kör helyiségeiben. A gyűlés elnökül Szivák Imre országgyűlési képviselőt, jegyzőket dr. Rdez Deszót választották. Elsőben is az ügyvédyűlés tárgysorozatának első pontját: az új polgári perrendtartás által sértett ügyvédi érdekeket vette az értekezlet tárgyalás alá. Dr. König Vilmos részletesen ismertette az új perrendi javaslatban az ügyvédi kart érintő sérelmeket. Dr. Baracs Marcell kivánatosnak tartja, hogy ügyvédyűlés megszervezése az új ügyvédi rendtartást. Dr. Visontai Soma indítványozza, hogy lépjen az értekezletnek egy megválasztandó küldöttsége érintkezésbe az igazságügyminisztérium kodifikáló bizottságával, hogy a megejtett módosításokról küteless információk szerzessenek be. Ez indítványt folytán az értekezlet így irányu megbízást ad Dr. Szivák, dr. Visontai, dr. König Vilmos és dr. Stern Samu ügyvédeknek. Dr. Pollák Ilés és dr. Vásonyi Vilmos szakszerű felszólalása után Szivák elnök összegezte az értekezlet tárgyalásának eredményét, mely szerint az ügyvédyűlésen erőlesen fognak kritikát gyakorolni a perrendtartási javaslat felett s a magasabb igazságügyi szempontok mellett a speciális kari érdekek is kellőleg hangsúlyozva lesznek. Az értekezlet szerdán este 6 órakor ugyanott folytatni fogják.

— **Jóteköny ünnep.** A III. kerületi Jóbarátok asztaltársasága ma este a Redlich-féle vendéglőben szép és megható ünnepet rendezett: sok szülőkölködő iskolágyermeket ruházott fel jószívű adományokból. Az ünnepen előkelő közönség jelent meg. Keller Bernát elnök megnyitó-beszéde után közölte, hogy a kerület képviselője távirattal üdvözölte a társaságot, mint-hogy el foglaltsága miatt nem jelenhetett meg az ünnepen. Kovács Dávid, a III. kerületi munkásszázón elnöke méltatta azután az asztaltársaság humanus működését, majd Tutz Anna a felruházott gyermekek nevében megköszönte az ajándékokat. Beszéltek még: Stamer Sándor, Krausz Mihály, Reismann Lázár, Feldmann Adolf, Weiss Simon. Az ünnep után társasvacsora volt, amely alatt Groszmann Fülöp, Schlesinger Ignác humoros előadásokkal mulattatták a közönséget.

— **Lopás egy bankban.** A Budapesti Bankgye-sület részvénytársaság fűrdő-utcai helyiségében nagy csek-lopásra jöttek rá tegnapi. Tegnap reggel egy levélben egy nyolcezerkoronás postatakarékpénztári cseket kapott a bank egyik vidéki ügyfelétől, akinek folyószámlája van a banknál. A levél, amikor a postáról elhozták, először az igazgató kezébe került, majd pedig a levelezési osztályba jutott. Itt a levél az utalványnyal együtt eltűnt. A levelet azután megtalálták; azonban az utalvány már nem volt benne. A bank a saját hatáskörében vizsgálatot indított s hamarosan megállapították, hogy az utalványt egy fiatalember még tegnap beváltotta a Széchenyi-utcai postatakarékpénztárban. A postatakarékpénztárban még az is kiderült, hogy az illető, aki beváltotta a cseket, fekete selyemkendővel felkötötte az állát, hogy annál kevésbé legyen az arca felismerhető. A gyanu a banknak egy fiatal gyakoronokára irányult, aki tegnap egy ideig bent volt a hivatalában, de azután eltűnt. Azt is megállapították, hogy az illető gyakoronokot tegnap kereste egy fiatalember s a portásnál kérdezősködött utána. Azután — mikor a portás azt mondta, hogy a gyakoronok fent van — az illető felsietett, de feltűnő gyorsan leszaladt és kisuillant a kapun. A portás még utána szólt, de az illető nem felelt. A bank nem akart fejlejtést tenni a rendőrségnél, azért még tegnap kijelentette az igazgató, hogy nem lesz bántódása a tolvajnak, ha előadja a cseket. Mivel azonban a tolvaj nem jelentkezett, a bank ma este félhétkor megtette a fejlejtést a rendőrségnél, amely ma este kihallgatta a gyanúsított gyakoronokot.

— **A kilencedik magyar királyi szabadalmazott osztályosajáték** I. hó 21-én kezdődik. Ha körültekintünk a játékosok között, akkor első sorban e szakmában a legnagyobb ócegr, Török A. és Tsa bankházára gondolunk. Főüzlete: Váci-körút 4. főkajai: Múzeum-körút 11. és Erzsébet-körút 54. E bankház előzékenységeről, diszkreciójáról, igazságszereteteről ismert, továbbá jól szolgálja ki vevőit, pontosan fizeti ki a nyereségeket stb. Az I. osztályú sorsjegyek árai: 1/4 sorsjegy 12 korona, 1/2 sorsjegy 6 korona, 3/4 sorsjegy 3 korona, 1 sorsjegy 1.50. Aki tehát a

magy. kir. szab. osztályorsjátékban részt akar venni, vásároljon osztályorsjegyet Török A. és Tsa bankházában, mely céget mi is ajánljuk.

— **Diákerkedés.** A bécsi lapok jelentése szerint ott az egyetemen az ugynevezett *bummel* alkalmával *verekedésre került a dolog a katolikus és a német-nemzetiségi diákok között.* A katolikus diákokat kiszorították az aulából, amelynek kapuját azután bezárták. Ebben a pillanatban megjelent a rektor és megkérte a német-nemzetiségi diákokat, hogy tiszteljék a tudomány csarnokát és ne bontsák meg a rendet. Erre kinyitatta a kaput és maga vezette be a sétatérre a katolikus egyesületek tisztjeit. Alig hogy odaérkeztek, újra megkezdődött a verekedés és a katolikus diákokat újra kiszorították. Az utóan azután köztük és a német-nemzetiségiek között dulakodásra került a dolog. A verekedés husz percnél tovább tartott.

— **Football.** Illetékes helyről a következő helyreigazításra kértek ízlésben: A szomorú kimeneteli footballjáték, melyről a napokban megemlékezünk, nem az V. kerületi állami főiskola udvarán folyt le, hanem a Szabadságtér egyik üres telkén. Az iskolának csak annyiban van köze az esethez, amennyiben egy III. osztálybeli tanulója oly fiúk, kik ebbe az iskolába nem is járnak. Játékközben hasba rugták. Különböző az iskola alsó osztályaiban a football nem is játszószék, a játék csak a felső osztályokba járó fiúknak van megengedve. Megjegyzendő még, hogy azóta, hogy a footballt az iskolába bevezették, és ennek épp tíz esztendeje, soha semmiféle baleset nem történt. Persze a játék mindig a tornatanár felügyelete alatt folyik.

— **Az osztályorsjáték Ausztriában.** Mint a *Neues Wiener Tagblatt* értesül, teljesen alaptalan a bécsi községi ma kolportált hír, hogy az osztályorsjátékot legközelebb Ausztriában is be fogják hozni. Annyi tény, hogy ez irányban már négy év előtt tárgyalások kezdődtek, de abba is maradtak.

— **Házasság.** Lakos Alfréd, a jeles rajzoló és festőművész eljegyezte Rotter Margit kisasszonyt, Rotter Mór leányát Ujpesten.

Erős Jenő székelyvárosi tanító eljegyezte Kis Jolán székelyfővárosi tanítónét.

— **Halottégető Budapest.** A halotthamvasztás meghonosítása érdekében tegnap este érkezik volt a Bristol-szállodában. Dr. Füst ügyvéd előadása után élénk eszmecsere folyt, amelyen dr. Biró, dr. Gruber orvosok, dr. Szilágyi — ki az értekezleten elnökölt — és Keller Béla vettek részt. Az értekezlet végrehajtó-bizottságot választott, amely az alapszabálytervezetet kidolgozza és a legközelebb megvitatandó alakuló közgyűlés elé terjeszti. Dr. Szilágyi és Keller indítványára megkezdik a tagok gyűjtését. A titkári teendők elvégzésével Frankl bizta meg az értekezletet.

— **A fonomikail tanmódszer ténfoglalásáról** értesülünk: Ugyanis a vörösvári-uti iskola egyik első osztályában Krén Margit tanítóné e módszer szerint tanítja a többnyire idegenajku gyermekeket az olvasásra és pedig meglepő sikerrel. Már a tanítás haladik hetében ismerték a gyermekek az összes magyar betűket, sőt azok összefoglalását, vagyis a tulajdonképpen való olvasást is könnyű szíjjel sajátították el. A szülők természetesen örömmel látják gyermekeik haladását s maguk közt is szöveg teszik ez új tanmódszer érdekességeit. Tanítói körökben e tanmódszer valóságos forradalmat kellett, mit az is bizonyít, hogy a róla megjelent munka már második kiadást ért. Obudán Krén kisasszony mindenesetre uttörő s alkalmasint meghonosítója lesz Czukráz Róza jeles tanmódszerének. A mai napon ugyanis egyik szomszédos iskola négy tanítónéja tett látogatást a vörösvári-uti iskolában, hogy megismerkedjék e tanmódszer gyakorlati alkalmazásával s meggyőződést szerezzen az elért eredmény felől. A vendégek, kiket Sajó Sándor igazgató kalauzolt, feleltet meg voltak lépve a tapasztalt szép eredményre s maguk is felesaptak e tanmódszer hűvevé.

— **Gyermekek felruházása.** A Lippert Lajos-féle jótékony asztaltársaság, amely minden évben számos szegény gyermeket lát el ruhával holnap 17-ikén délután 3 órakor gyermekfelruházási ünnepet tart a Lippert-féle (Erzsébet-körut 13. szám alatt lévő) vendéglőben. Ez alkalommal ötven gyermeknek fogunk téli ruhát kiosztani.

— **Hó a Semmeringen.** Ma délután havazni kezdett a Semmeringen és két óra hosszat hullott a hó. A Semmeringet 20 centiméternyi hóréteg lepte el.

— **Elfogott tolvajbűn.** A rendőrség ma egy veszedelmes tolvajbandát tett ártalmatlanná. A banda három tagból állott, s mind a három kézrekerült. Szeiff Károly 24 éves tolvaj, Kinglovits Gyula 15 éves asztalos és Almássy Árpád 20 éves esztergályos a három főmadár, akikre eddig 21 kerékpárlopás és 28 egyéb nagyobb lopás bizonyult. Elfogott még a rendőrség három embert, akik az üzletfelnyitásoknál segítettek a tolvajbandának. Ezek: Tawffer Lajos, Mali Géza és Utai István lakatosok. Az orgazda is kézrekerült, aki Fischer Salamon Ujvársár-tér 21. szám alatti üzeres. Ot is elfogták. A lopott tárgyakból eddig csak két kerékpár került meg.

— **Folies Moderne.** Ez az új mulató *Pinkás & Comp.* című bohózatával óriási sikert ért el, és látogatói a főváros előkelőségeiből kerülnek ki. Müller, Halmi, Werner és Lendvay új műsorral kacagtatják a közönséget. Az érdekes műsorhoz *Piccardi* Lola kisasszony ének- és táncművésznő fellépése is hozzájárul. Az új mulató megérdemli, hogy a közönség támogatassa ez ambiciózus vállalatot.

— **Igazol** (Cervello tanár-féle) és az ehhez szükséges „Salus” tuberkulózisnál kipróbálva Európa legelső kórházaiban. Orvosi rendelre kapható a Nádor-gyógyásztérben Budapest, Váci-körut 17. Prospektus ingyen.

— **Háztartásban** nélkülözhetetlen a kávé, mely jogszabattal cikkkel óriási visszaélések történnek. Ma már házakban minden óvatos háziasszony külön zamatos kávéval rendelkezik, ha szükségletét a Fiumei Kávébehozatali Társaságtól Fiuméből fedezi, honnan elvámolja és bérmentve küldik a létező legfinomabb kávéfajtákat igen jutányos árban. Különösen óriási eredményeket ért el a Soerabaja-kávékeverékekkel (5 kilogramm 19.16 korona.) E kávévegyíték egyike a legpompásabb italoknak, melyről mindazok, akik már egyszer megízlelték, csak elragadtatással nyilatkoznak. A Fiumei Kávébehozatali Társaság különben ingyen küldi mindenkinek *Kávé* című szaklapját, melyben sok hasznos tudnivaló áll a kávé-és teaőzést illetőleg.

(x) **Ujdonság.** Zsazsa parfüme a legkellemesebb és legdivatosabb illatszer. Egyedül a fővárosi Miklós Elek és társa drogeria és illatszerüzletében Budapest Kerepesi-ut 15. sz. (Fehérlő-szálloda.)

(x) **Osztályorsjegy-vevőknek** a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság (Budapestben, Gizella-tér, Haas-palota) minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtja. A legtöbb nyeremény ezen intézetnél vásárolt sorsjegyekre esett. Sorsjegyek eredeti áron kaphatók.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.**

(x) **Fehérműi kelengye árjegyzékemnek** most megjelent célszerű kiadásával, kívánatra szolgálók. Fehér József, Váci-utca 23. I. em. Ugyanott kész kelengyék tekinthetők meg.

(x) **Strelsky** eszteri és királyi udvari fényképész, Dorottya-utca 9. Budapest. Az egyetlen elsőrendű fényképező, mely a földszinten van. A közelgő karácsonyi ünnepekre ajánlja aquarell-, olaj-, valamint összeállított csoportképeket. Pillanattól gyermekfényképeket és legújabb *Van-Dyk fényképeket* (hőigyekek különösen előnyösek). Ujdonságok: *metallin-* és *emal-képek*. Felvételek rossz időjárásnál is 9—4-ig. Temperáit 60—65-fokozatok.

(x) **Szt.-Lukács fürdő.** Ulbing Ernő veldeni (Karintia) polgármester gyógykezelés végett a budai Szt.-Lukács fürdőbe érkezett.

A félmillió lopás.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, november 16.

Kecskeméthy Győző, a főváros tolvaja, még mindig szabadon gyönyörködik az ellopott ezresbankokban, amelyeket — úgy látszik — hiába óhajt vissza a főváros. A rendőrség a szokott nagy erélyvel vezeti a vizsgálatot és naponta többször azt hiszi, hogy helyes nyomra jutott; azonban nemsokára be kell látnia, hogy csalódott feltevésében s hogy a tolvaj sokkal jobban előkészült a nagy lopásra, mintsem előre gondolták volna. A rendőrség még mindammellőtt reméli, hogy kézrekeríti Kecskeméthyt; a közönség azonban lemondott már a reménységéről, hogy kézrekerüljön az ügyes tolvaj. Csodálatosképpen naponta többször elterjed a hír, hogy Kecskeméthyt letartóztatták. Ma délelőtt a képviselőházban — ahol Rudnay főkapitány is megjelent — határozott formában beszéltek, hogy a jeles gazembernek itt a fővárosban nyomára jutott a rendőrség és még délben le is tartóztatja. Ez is hiu reménységnek bizonyult azzal a távirati hírral együtt, hogy Zágrábban fogják elespíteni Kecskeméthyt. Egy távirat érkezett ugyanis Zágrábról, amely szerint a főváros tolvaja tegnap este oda érkezett és a pályaudvaron lévő vendéglőben vacsorázott. Ma reggel tíz órakor állított egy zágrábi kávéházban reggelizett, de mivel az egyik pineér erősen fixirozta, fizetett és elment. A zágrábi rendőrség ezután mindenfelé kereste, de hiába. Ma éjszaka ismét az a hír terjedt el rendőri körökben, hogy Pragerhof irányában látták Kecskeméthyt s hogy le is tartóztatták, éjjelében azonban nem jött hír a letartóztatásról.

Farkas tanácsosnát, aki a vizsgálatot vezeti az ügyben, naponta sok ember jelentkezik azzal a hírral, hogy itt meg olt látták Kecskeméthyt a fővárosban. Eleinte komolyan vette a rendőrség ezeket a jelentéseket, de hamarosan meggyőződött arról, hogy az élénk fantáziájú emberek csak a Kecskeméthy kézrekerítőjének kitűzött díjra pályáznak.

Az a legnagyobb baj, hogy a rendőrség nem talál nyomot, amelyen elinduljon s ugyszólván csak a sötétben tapogatózik. Kihallgattak már minden embert, akikkel a jeles tolvaj az utóbbi egy hónap alatt érintkezett. Vannak ezek között mindenféle rendű és rangu emberek; de egyik sem tud olyan dolgot mon-

dani, amelyet a rendőrség Kecskeméthy kézrekerítésében felhasználhatna.

Ugy látszik, a rendőrség is abban a véleményben van, hogy még mindig a fővárosban bujkál Kecskeméthy s az alkalmas pillanatot várja, amelyben elinduljon innen. Erre mutat legalább az, hogy egyre fokozottabb erélyvel keresik a fővárosban a szökévény tolvajt.

Érdekessé epizód Kecskeméthy utolsó napjaiból a következő: Szállásadónője még szerdán meghívta csütörtök estére vacsorára.

— Alig hiszem, — mondta — hogy eljöhessek. Csütörtökön nagyon el leszek foglalva, mert sok pénzzel lesz dolgom, adószállítás lesz.

Hogy előre készült a sikkasztásra, az a körülmény is mutatja, hogy kedden délután nagy oszom levelet és írást elégetett a kályhájában. A cseléd meg meg is jegyezte:

— Mért nem a konyhában tetszik elégetni az írásokat? Idebent nagy füstöt csinál a sok papirus.

Másnap, szerdán Kecskeméthy már a konyhában égetett el egy oszom írást.

Emítettük, hogy a rendőrség Fiuméba küldött ki két detektív, hogy állapítsák meg, vajjon csakugyan elutazott-e Kecskeméthy a fiumei vonattal a sikkasztás napján. A két detektívtől ma jelentés érkezett a főkapitánysághoz, hogy a fiumei vonaton egyáltalán nem utazott el Kecskeméthy s így valószínű az a feltevés, hogy még mindig a fővárosban tartózkodik.

A belügyminiszter felhívta Halmos János polgármestert, hogy a Kecskeméthy-féle tolvajlás ügyében tegyen hozzá a tényállásról kimerítő jelentést. Felhívta a miniszter, hogy azt is jelentse be, terhel-e valakit a köteles felügyelet és ellenőrzés körül mulasztás s ha igen, megtették-e ellenében a felelősségre vonás és a főváros érdekeinek biztosítása tekintetében az intézkedéseket és milyen irányban.

Veszprémből táviratozzák, hogy Kecskeméthy Győző Veszprémben ellenszenves fiatal embernek ismerik és hogy tanárai sem szerették kihívó magaviselete miatt. Szülei mélyen le vannak sújtva. Kecskeméthy gyakran irt nekik és velük jó viszonyban volt. Ezelőtt három héttel még megígérte nekik egy levélben, hogy majd segíyezni fogja őket. Az utóbbi időben feltűnt nekik fiuk megmagyarázhatatlan magaviselete. Ő ugyanis minden magyarázat nélkül egy-egy éjszakára Veszprémbe jött és hajnalban megint visszautazott Budapestre. A sikkasztás óta nem irt szüleinek. A rendőrség Kecskeméthy szüleit állandóan szemmel tartja. Veszprémben általános a részvét a szülők iránt és a sikkasztó apja kijelentette, hogy fiáról mitsem akar tudni.

Szamar-pecsenye.

— Monolog. —

Bécs XV. kerületében, Fünfhausen egy mézsáros szamarhúsmészárszékét nyitott.

Rágódtak eddig szókkal rajtunk,
Rágódnak hej! másképp ma már,
Ha igazat mond az a újság,
Hogy húsétel lesz a szamar.

Eddig türelmünket csodálták,
És gúnyolták a nagy fiúink,
Most ápolgatják, válogatják,
Nagyobb számár ki közülünk.

Mert drága minden hús a népek,
S a pénz, a pénz ah, egyre fogy,
S a szamar, ki az okos embert
Most kisegíti valahogy.

Lesz szamar-beefsteak, szamar-ramsteak
Sőt szamar-filé is talán,
És a szamarhús sem hiányzik
A művelt ember asztalán.

És akik eddig, jaj lenéztek,
S nevettek rajtunk jó sokat,
S nem láttak bennünk semmi mást csak:
Roppant időjósokat.

S nevünkkel szidták mindig egymást,
S nevünkért vívtak viadalt...
Ah, látom már a szebb jövődet,
Ah, hallom a győzelmi dalt:

Hogy nincsen már egy, mint volt régen,
S a husunk is hogy jó ma már,
S teli gyomorral azt szuszogják:
— Nem is oly számár a számár!

FŐVÁROS.

(*) **A költségvetés a bizottságban.** A pénzügyi bizottság ma délután folytatta az 1902. évi költség-előirányzat tárgyalását. Az ülés elején Halmos János polgármester nagyszabású beszédében reflektált a tegnapi vita során elhangzott felszólalásokra.

Már 1897-ben rámutatott, ugymond, az egyre növekvő bajokra, akkor azt mondták beszédére, hogy nagyon pesszimistikusak. Sajnos, a következmények megmutatták, hogy ő akkor jól ismerte föl a helyzetet. Egyre követelőkben hangzott föl az a kívánság, hogy a fővárost világróssá kell tenni. Ez a kívánság teljesült, évszázadok mulasztásait pótolván, miközben tulmentek a főváros pénzerőjén. De nemcsak a nagy beletetek okozták a roppant kiadásokat, a haladással együtt minden téren növekedtek az igények. Így pl. míg 1875-ben az elemi népoktatásra 900.000 koronát fordítottak, most ezen a címen a főváros egy millió koronánál többet ad ki. A háztartási egyensúly fenntartására minden lehetőséget elkövettek, erre irányult a harmincas bizottság kiküldése is, de ez sem tud ajánlani új módszert, amely megtakarításhoz vezetne, sőt az ajánlott újítások csak fokozták a kiadásokat. Nincs más mód a bajok orvoslására, mint a legszigorúbb takarékoság.

Ne tegyen a főváros nagy alapítványokat, ne adományozzon senkinek nagy értékeket, mindaddig, amíg a háztartásban a legteljesebb egyensúly be nem áll.

Egyenes adóemelés, vagy házberkrajcár-emelés, a mai rossz gazdasági viszonyok mellett nem lehetséges. Csakis azt tartja kivihetőnek és eredményesnek, ha *abbanhagyják az állami adó után sántikáló pótdadók* s megteremtik az *önálló városi-adót*.

Mint hogy új terhek várnak a fővárosra, föl kell használni az 1902. évet arra, hogy az és biztos jövővelmi források teremtésnek úgy, hogy az 1903. évben már rendezett állapotok legyenek. Mert meg van győződve arról s ezt kimondja, nehogy azzal vádolhassák, hogy ezt elmulasztotta, kimondja, hogy *ha kellő és biztos jövedelmeket nem biztosítanak, az 1903. évben már nem lesznek abban a helyzetben, hogy akár csak átmeneti költség-előirányzatot is készíthessenek. Az idén sikerült az utóútra, a mai jövedelmi források mellett.*

Tegnap a felszólalók közül többen utaltak arra, hogy a kormánytól kell várni a segítyt. E tekintetben hiszi, hogy a kormány nemcsak a főváros, de az ország érdekében is halandó lesz könnyítések tételére. Meg van győződve a polgármester, hogy el fogjuk kerülni azt a válságot, amelyhez gyors léptekkel közeledtek eddig, mert bizik egyrészt a főváros polgárságának az áldozatkészségében s másrészt bizik a kormányban is, amely bizonyára készségesen fog segítséget nyújtani.

Ezeket mondta el általánosságban a polgármester s aztán egyenként válaszolt a tegnap történi főszólalóknak. *Palotai Rezsőnek* arra a kijelentésére, hogy a felelősség a bajokért mindig csak a tanácsra hárul, a polgármester a felelősségekben részesnek tartja épp úgy a tanácsot, mint a közgyűlést. Soha sem mondta azt a tanács, hogy csakis a közgyűlés a felelős s viszont megdörögve sem lehet ezt állítani.

Palotai Rezső: Hát a kormány?

A polgármester: Bizony, ha a kormány jóváhagy valamely határozatot, akkor részben ő is felelős.

Heltai: Nem. A kormány nem felelős. A kormány csak a felügyeleti jogot végzi, az önkormányzat szem előtt tartásával.

A polgármester: Ez különben akadémikus értékű vitaközlés. A földolag az, hogy egyik fórum ne igyekezzék a másikra hárítani a felelősséget.

Ezek után a bizottság áttért a költség-előirányzat részletes tárgyalására.

Az első fejezet a *rendes átladáskoról* szól s első főtételle a *közigazgatási személyzet fizetése és házberátalánya*, amelyre az 1902. évre 3.864.670 korona van előirányozva; a valóságos eredmény a letolyt 1900. évben 3.928.761 korona kiadás volt.

Rózsavölgyi Manó rendkívül nagyknak tartja ezeket a kiadásokat, amelyek ninesenek arányban a főváros erejével. A személyi kiadások óriási összegeket emésztnek föl, mégis sajnosan tapasztalja, hogy a tisztviselő-karban nagyon sok az eladósodott ember. Kérni a polgármestert, érvényt szereznek-e annak a 80-as évből származó szigorú rendelkezésnek, hogy amely tisztviselő eladósodik s egy év alatt a magánügyeit nem rendezi, elbocsátható. Ezt el lehet várni akkor, amidőn a főváros a személyi kiadások tízmillió koronát áldoz.

A polgármester kijelenti, hogy az összes személyzeti kiadás nem rug tízmillió koronára, hanem csak 4.538.000 koronára. Főlősséges ügyosztály nincs s a köztisztviselők ügyosztályt nem lehet mellőzni. Ami a tisztviselői adósságait illeti, e tekintetben kimutatást fog készíteni s általában figyelemmel kíséri ezt a dolgot is.

A *hivatalos helyiségek szükséglete* címénél *Palotai Rezső* sürgeti, hogy amennyiben a helyiségek ütésénél *külföldi szent* használnának, azt hagyják abba s használatukat kizárólag magyar szentet; a kályhákat ehhez könnyen át lehet alakítani.

Nyugdíjalapra 684.600 korona van előirányozva. *Sigry Pál* azt kívánja, hogy tartsák meg szigorúan a szabályzatot és soha senkinek se adjanak a nyugdíjazásnál kedvezést. *Heltai Ferenc* szerint *Sigry* kívánsága lelketlenséget jelentene. A polgármester maga is óhajtja, hogy a nyugdíjszabályzatot, amely sok tekintetben helytelen, módosítsák. Egyébiránt sedkiseim részeseül ma sem jótalan kedvezésben, hanem a közgyűlés otykor a méltányosságát alkalmazza. A *szőlőtelepek és gyümölcsösök felújítására* 43.890 koronát irányoztak elő. Ennek a tételnek a törlesztését *Herzog Péter* most is kívánja, de a bizottság

abban állapodott meg, hogy előbb bevárja az ez ügyben kiküldött bizottság jelentését.

A költség-előirányzat tárgyalását hétlőn délután folytatják.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Várszínház.** A Várszínházban tegnap este *A zsidónő* került színré és a címszerepben ezuttal *Györgyné Zsófia* lépett föl. Gyönyörű organuma és biztos muzsikálissága, valamint kitűnő énektechnikája teljes mértékben érvényesült. *Déczy* helyett, aki megbetegedett, *Alberti* énekelte *Eleázárt*.

**** Paderewski.** Ami *Blahané* a magyar népdalnak, az *Paderewski* Chopinnek. Szándékosan választottam például énekesnőt, mert a lengyel mester, akinek ma este a *Vigadó* csarnokában lelkesedéssel tapsoltunk, nem játékvirtuóza a zongorának, hanem énekes. Azok közül, akik ez idő szerint a *Mammuth-Bösendorfer* vagy a nagy *Steinway* billentyűt verik, egyiknek sincsen meg ez az édes tónusa, amely alig emlékeztet a hangszeri nyersanyag eredetére, hanem merőben szívbe lopódzó éneklang. Vagy tizenkét esztendő előtt játszott egyszer Budapesten ez a vörhenyesre fordított *Svengali*, aki azóta diadalra diadalt aratott, leginkább Londonban meg Amerikában. Elérte a legmagasabb honoráriumot, amit Budapesten zongoravirtuó ez idő szerint kaphat, — esténként kétezzer forintot. Olyanok, akik *Paderewski* tizenkét esztendő előtt itt hallották; mondják, hogy már akkor mutatta körvonalait mostani nagyságának. *D'Albert*, *Rosenthal*, *Busoni*, *Sauer*, körülbelöl ez a négy virtuó uralkodik ez idő szerint a budapesti hangversenyközönség szívében és kiki belső hajlandósága szerint nyújtja egyiknek vagy másiknak a legnagyobb elismerés koszoróját. Ma este, úgy hiszem, egy némelyikünk szívében detronizáció történt és *Paderewski* foglalta el a trónt. Különbön hiábavaló az ilyen tanakodás, hogy ki a legnagyobb, mert egyéniségeket igazán nem lehet rófl szerint mérni. — *Paderewski* azért veszedelmes hódító, mert két olyan tulajdonság egyesül benne, amely ritkán található egymás mellett: *mély és érdekes*. A mélységes szív romantikája csudamódon egyesül benne az ideg-ember rafinériájával. *Ó Chopin Blahanéja*, — ismételnem kell a mondatot, mikor arra utalok, hogy *Chopinje* mindenképpen mintaszere. Lengyel honfirtásának csudás világából jövl ő is, tele mélységes érzelmekkel, zivatros fölajajulásokkal, féktelenséggel és szeszélyvel. Sohasem hallottuk eredetibb és plasztikusabb előadásban az *f-moll* balladát, (*Sauer* és *D'Albert* is játszotta) sohasem éreztük inkább a *g-dur* nocturno költészetét, a csudás 42. számú keringőt, — de bocsánat az eretnecséggért: csupán az *as-dur* polonaise, úgy rémlik nekünk, volt tökéletesebb *Sauer* impetuózus előadásában. — *Paderewskinnél* a középös tételben halljuk a *kozákokat*, — *Sauer*nél pedig *lőttük*. Azok a tulajdonságok, amelyek *Paderewski* estményi *Chopin-játékossá* avatják, okozzák, hogy *Beethovenje* kevésbé tetszik: itt az egyéni erőtlényeknek éreztük. Annél inkább meglepett az a klaszszikus föllogás, amelylyel a *Bach-féle* chromatikus ábrándot és *lugát* játszotta. Végül banálítás lenne, ha ilyen művésznél a technika tökéletességét külön akar-nám fejtegetni. *Paderewski* szuverénje a technikának, akár *Sauer*, akár *D'Albert*. De van egy külön virtuozitása, amelylyel a *pedált* kezeli. Csudás aranyppor marad vissza a levegőben egy-egy tétel elhagyása után, valami vibráló szövedék, amelyre a következő tételt festi. — A művésznél hatalmas sikere volt és ráadásul is szolgált: eljátszott egy *Liszt-féle* rap-szódját és az *Erlkönig*et. (G—ly.)

**** Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színházban a jövő hét folyamán a hétlől napokra fenntartott klaszszikus előadások során *Stúrt Mária* kerül színré a címszerepben *Jászai Marival*. A hét többi napjait *A vörös talár*, *A bor*, a *Becsület* és *Hannele* előadásai foglalják le. *A vörös talár* kedden, *Hannele* szerdán, *A bor* most vasárnap és pénteken van a műsoron. Csütörtökön *Hercegy Ferenc* rég nem adott színműve, *A dolovai nádób* lánya kerül színré *Szentirmayné* szerepében *Polgár Ionával*, mint vendéggel, a délutáni előadások során pedig holnap *III. Richárd*, jövő vasárnap pedig *Essez gróf*. Mindkét előadásban a *lő női* szerepet *Jászai Mari* fogja játszani.

**** Rejane asszony a Vigaszínházban.** *Rejane* asszony, a *Vigaszínház* illusztris művésznő-vendége holnap, hétlőn érkezik társulatával *Budapestre*. A művésznő szerdán lép fel először, még pedig a *Zaza* címszerepében. Csütörtökön a *Robe rouge*-ban *Yanetta* szerepét játszza, pénteken a *Saphot*, szombaton pedig két alakítását mutatja be, a *Párisi nő*-t és *Lolotte*-t. *Rejane* asszony vendégjátékai iránt igen nagy az érdeklődés.

**** Szojer Ilonka vidéki körútja.** *Szojer Ilonka*, a *Magyar Színház* volt primadonnája, számos vidéki színházról kapott meghívást vendégszereplésre s már a jövő héten megkezdte vidéki vendégszerepléseinek sorozatát a *Kassai Nemzeti Színházban*, ahol csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap lép fel a *Denevér*, *Gésák* (*Mimóza*), *Angot asszony lánya* és *Sviahók* operettekben. *Kassáról* a többi nagyobb vidéki színházokra megy vendégszerepleni. A művésznő, mint egy könyomatos tudósító jelenti, semmi szín alatt sem tér vissza többé a *Magyar Színház* kötelekébe. A primadonna és a színház közt telmerült ügyben ma a következő sorokat kaptuk, amelyekkel be is rekesztjük a pikáns kis színházi ügyre vonatkozó aktákat:

Nagyságos szerkesztő ur!

Becses lapja mai számában a *Magyar Színház* igazgatóságának nyilatkozata kapcsán közölni méltóztatott *Szojer Ilonka* kisasszonynak egy levelet, melyben a művésznő kijelenti, hogy *Leszky* *András* igazgató ur által néki imputált azon nyilatkozatát, mely szerint *azon a napon, amelyen Fedák Sári* a *Magyar Színházba* jön, én kimegyek innen, — nem tette meg. Az igazság és a nagyközönség helyes informálása érdekében fölkerjük a tisztelt szerkesztő urat, hogy alábbi kijelentésünknek helyet adni sziveskedjék.

Szojer Ilonka kisasszony előttünk mondotta *Leszky* *András* igazgató urnak, hogy *azon a napon, amelyen Fedák Sári* a *Magyar Színházba* jön, ő kimegy onnan. A kisasszony e nyilatkozatát különben mások előtt is megtette, mert az egész színház tudott róla.

Kérjük nagyságos szerkesztő urat, fogadja hálánkat levelünk szives közléséért.

Készséges tisztelői

Szilágyi Vilmos,

Merei Adólf,

a *Magyar Színház* főrendezője. a *Magyar Színház* titkára.

**** Hírek a Népszínházról.** A Népszínházban szorgalmatosan folynak a próbák a színház legközelebbi népszínmű-újdonaságából, *Flórika szerelméből*, mely tárgyat az oláh népéletből meríti. *Moldován* *Gergely* népszínműve, *Blaha* *Lujza* asszonnyal a *lő női* szerepben még e hónap folyamán fog bemutatóra kerülni. *Bisson* és *Planquette* új operája, *Teréz kapitány*, mely pénteken kerül először színré a Népszínházban, a jövő hét műsorára négyezer van kitűzve: vasárnap este, keddre, péntekre és imét vasárnap este, mindannyiszor teljesen az első előadás személyzetével. — A *Katalin* című eredeti operett szombaton kerül színré huszontötödészőr.

**** Hírek a Vigaszínházról.** *Réjane* asszony vendégszereplése foglalja le a javarészben a *Vigaszínház* jövő heti műsorát. Holnap, vasárnap, két előadás lesz. Délután *Fálmay* *Ika* játssza el a *Püllangó kisasszony* és a *Szenes leány* címszerepét, este pedig az *Üzenet a Marsból* kerül színré, amelynek ez lesz az első vasárnapi előadása. — Hétlőn ismét *Fálmay*-est lesz. Kedden a *Nevezetes kastély* kerül sorra, amelynek eddigi előadásai mindig nagy közönséget vonzottak. — Jövő vasárnap délután az *Üzenet a Marsból*, este pedig a *Szivem!* kerül színré.

**** Burmeister Willy** hétlőn tartja meg egyetlen hangversenyét a *Vigadó* nagyertermében a következő műsorról: *Beethoven* *Szonáta* *d-dur*, *Spohr* *VII. versenye* *e-moll*, *Bach* *Chaconne*, *Massenet* *Melodie*, *Mericanto-Burmeister* *Valse* *lente*, *Ernst* *Airs hongrois*. *Mayer-Mahr* zongoraművész közrefüggő számai pedig: *Schumann* *Kreisleriana*, *Mayer-Mahr* *Mazurka* és *Liszt* *Magyar ábránd*. *Burmeister* e napokban az a kitüntetés érte, hogy a londoni kir. zeneakadémia igazgatójává akarták kinevezni évi 25.000 márká fizetéssel, de a nagy művész legalább egyelőre nem akar lemondani arról az ambiciójáról, hogy kizárólag művészetének akar élni. *Burmeister* hangversenyét *Méry* *Béla* zeneműkereskedése (*Andrássy*-ut 12. sz.) rendezi.

**** Hírek a Magyar Színházról.** A *Magyar Színház* legközelebbi két operett-újdonasága a *Floriadora* és a *Csepürágók* című operettek lesznek. Mindkét operettnak a betanulásához hozzáfogtak. — *Donath* *Lajos*, a *Magyar Színház* karmestere a tegnapi nappal kilépett a színház kötelekéből. — A *Gésák*, amely *Fedák Sári* első föllepésével tegnap előreláthatólag ujjabb előadás-sorozatot kezdett meg, jövő héten minden este színréül, *Molly* szerepében mindenkor *Fedák Sárival*. — Pénteken *New York* szépét játszzák, ugyancsak *Fedák Sári* föllepésével. Az igazgatóság már ezuton is értesíti a közönséget, hogy a *szombati* előadás technikai okokból kivételesen hét órákor kezdődik.

**** A Filharmoniai Társaság** harmadik hangversenyét e hó 20-ikán, szerdán esti tőnyolco órákor a *Vigadó* nagyertermében rendezi *Kerner* *István* karnagy vezénylete alatt, *Ripper* *Alice* zongoraművésznő közreműködésével. *Ilyna* *Lidia* orosz operaférfő helyett, akinek fellépte gyengélkedése miatt későbbre halasztott, *Walker* *Edith* bécsi udvari operanekesnő nyerte meg a rendezőség. *Ripper* *A.* *Henselt* *F-moll* zongoraversenyét játszza. A műsoron van még *Volkmann* *B-dur* szimfónia, *Haendel* *Concertoja*, melyben a magánrészeket *Grünfeld* és *Waldmann* hangverseny-mesterek és *Bürger* tanár játszzák, továbbá a *Komarsinszokaj*, *Glinkától*.

**** Vendégszereplés a Népszínházban.** A nagyváradi *Szigligeti Színház* kiváló énekesnője, *Szekely* *Iré*n, a jövő hét folyamán kétszer lép föl vendégül a Népszínházban. Hétlőn a *Cigánybáró* *Szafiját* fogja éne-

kelní, mely legjobb szerepei közé tartozik, osztrótkön, november 21-ikén pedig a *Boszorkányvár* Coralie szerepében fog fellépni. A *Cigánybáró*-ban *Cipra* szerepét *Veroné Margó* Cécilia asszony veszi át. A *Boszorkányvár*-ban *Verus* szerepét *Blaha Lujza* asszony játssza.

**** Repriz a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színház,** mint már említettük, telefeleveníti *Sudermann* Hermannak *A beszület* című színművét, melyet néhány évvel ezelőtt a *Népszínház* mutatott nagy hatással. A *Sudermann*-darab érdekes reprize e hónap 23-ikán lesz.

**** A Grünfeld-Bürger-négyes** holnapi hangversenyén *Burrian-Jellinek* Franciska asszony nem léphet fel, mert heves influenza bántja, helyette *Pewny Irén* operabékesnő fog énekelni néhány dalt *Hubay, Lassen* és *Alabietti*-től. A mult vasárnap hirtelenül megbetegedett *Riedl Nándor* helyett *Janusz Béla* fogja játszani a mélyhegedűt a négyesben. A hangverseny műsora a következő: 1. *Mozart* vonóshármas. 2. *Klugharát* Nadas-dalok zongora, mélyhegedű és oboára. Zongora: *Szikla Adol* karmester, oboa: *Krnysejck* Walter. A magyar-azó szöveget fordította *abrányi* Emil szavalja *Csillag Teréz*. 3. Ének: *Pewny Irén*. 4. *Schumann* vonósnégyes.

**** Deli Emma a Nemzeti Színházban.** A *Nemzeti Színház* igazgatósága szerződéssel kínálta meg *T. Deli Emmát*, a *Vigszínház* művésznőjét. A szerződési tárgyalások, hir szerint, már be is fejeződtek s csak a szerződés időpontjának megkezdésére nézve nem történt még végleges megállapodás.

**** A magyar lant az Urániában.** *Kőrösi Henrik* s *Sztojanovits Jenő* érdekes darabja az Urániában állandóan nagy vonzórót gyakorol. Nem győzik megújítani a főgyökeres régi, szép magyar melódiákat. A XVII. századból való gnyadt háromszor is énekeltek s mint valami divatos nőtát, harmadszor már a közönség is együtt dudolja az énekkaral. A mai előadást végighallgatta *Wlassics Gyula* kultuszminiszter is, aki melegen gratulált a szerzőknek s kifejezte azt a nézetét, hogy ezt a művelt hazafi közönségnek tel keil karolnia, mert nemcsak magafias és tanulságos a darab, de a legnagyobb mértékben szórakoztató is az a kedves forma, amelyben a magyar lant történetét nyújtják. Ajánlja a miniszter a középiskolai ifjuságnak is, amely a magyar zeneköltészettel a rendes tanítás körében amugy sem ismerkedhet meg. A jövő héten *A magyar lant*, példátlan sikerének megfelelően, egész héten műsoron marad.

**** A Vigszínház ujdonságai.** A *Vigszínház* személyzetét most egyszerre két ujdonság betanulása foglalkoztatja. Egyik *Alfréd Capus* vigjátéka, amelynek címe *Leontine férjei*, a másik *Lauffs* és *Krantz: Páholy* című bohózata, amelyet *Are you a mason?* címen most Londonban is ádnak. Mindkét darabból felváltva tartják a próbákat.

**** Czolgosz a színpadon.** Egy new-yorki dalcsarnok éllelmis igazgatója szerződtette *Czolgosz*-nak, *Mac Kinley* kivégzett gyilkosának a fivérét. Szerződése szerint az a szerep jutott neki, hogy bátyjának viaszszobra mellől neki kellet a nagyközönségnek a színpadról elbeszélnie testvére tettét. Az izgalmas előadásnak természetesen nagy vonzódereje volt és az emberek tömegesen ostromolták a dalcsarnok pénztárát. A rendőrség azonban csakhamar betiltotta az izletlen színezőt.

**** Vidéki színházak.** *Szombathelyről* írják lapunknak: *Halmay Imre* jól szervezett társulata a szezon utolsó hetében a *Faust* operát hozta színre. Ez most az első opera-előadás Szombathelyen és éppen ezért a közönség ez alkalommal ugyiszóván zsuítólag megtöltötte a nézőteret. *Faust* szerepében *Kelmár József* brillirozott. Szépségségű, pompás tenorjával nagyon szép sikert aratott. A kerti jelenetben előadott „Üdv néked tisztaság hajléka” kezdetű daláért nyílt színen megtapsolták. Sok elismerésben volt még része *Hinkstád* Irénnek, a társulat rendkívül rokonszenves primadonnájának, ki *Liobel* szerepét énekelte nagy hatással. *Margaretha* szerepére *Halmayné* vállalkozott. Dicséret illeti *Tombor Aladár* karmestert a zenekar alapos dirigálásáért. — A *Sombori* színtársulat a jövő hónapban érdekes ujdonságot hoz színre. *Milán, a szerb legény* a címe a 3 felvonásos népszínműnek, melynek szerzője *Szilágyi Lajos* hírlapíró. Az új népszínmű a bácskai szerbek legereditebb népszokásait hozza színre, olyan terro-num ez, amelyvel népszínműben még nem igen találkoztunk. Éredeti magyar és szerb dalok fogják élelénkíteni a darabot, mely több vidéki színpadon fog előadatni már az idén is, így *Szabadkán, Sopronban* stb. A főszerepeket *Deák Péter* társulatának legjobb erői játsszák.

**** Legújabb zeneművek** kaphatók *Szilágyi Béla* könyv- és zeneműkereskedésében, *Károly-körút* 26. Az árak koronában értendők. *Operettek és operák:* *Major, Erzsike* 8.—, *Carmen* 12.—, *Mártha* 3.60, *Sába királyneje* 7.20, *Zsidó nő* 3.60, *Bajazzo* 8.40, *Paraszt-beesület* 6.—, *Hoffmann meséi* 10.—, *Mignon* 10.—, *Aida* 9.60, *Troubadour* 3.60, *Postásfiú, Cirkusz-élet*, *Kis szökevény* egyenkint 7.—, *Szerenese csillaga, Geisha, New-York szépe, Görög rabszolga*, darabja 6.—, *San Toy* 5.40. — *Magyar szöveggel:* *Katalin, Rip-Rip, Kis szökevény, New-York szépe, Hoffmann meséi, A modell, Az asszonyregreget, 2-2 füzet, tüzetlenkint 3.—, Továbbá Ocskay brigádéros bővített kiadás 3.—, Der lustige Ehemann 2.40, Die Haselnuss 2.40, Drah'ma um und drah'n ma auf 1.80, Das kommt nur in Rommen vor 1.50, Zsuzsi kuplé 2.—, Juticsa kuplé a Postásfiúból 3.—, Du mein Girl, német 1.80, magyar szöveggel 2.—, Girl walzer 2.40, Über den Wellen, walzer 2.40, Valse bleue 3.—, Mikado walzer 2.—, San Toyból a walzer, polka és induló darabja 2.40,*

Fregoli-induló 1.50, *Cadettenmarsch* 1.44, *Washington-Postmarsch* 1.44, *Burenmarsch* 1.50, 101 magyar népdal II. (új sorozat) füzet 3.—. Ujdonságokkal a raktár folyton kiegészítődik. — *Könyv- és zeneműárjegyzék* kívánatra ingyen és bérmentve. Állandó vevők kedvezményben részesülnek.

**** Operaelőadás a Telefon Hírműködésben.** *Wagner Richard* regényes operája a *Lohengrin* kerül előadásra ma este a nagy, kir. Operaházban. A *Telefon Hírműködés* a *Lohengrin* ez előadást teljes egészében közvetíteni fogja, úgy, hogy az előfőtök odahaza a lakásaikon is végighallgathatják s így kellemes szórakozást találhatnak, ki sem mozdulva a kellemes otthonból. Az opera közvetítése után még 11 óráig cigányzene lesz hallható a Hírműködés kerestül, melyet az *Emke* és az *Elite-kávéház*ból közvetíti a *Telefon Hírműködés*.

A Tarka Színpad megnyitása.

Budapest, november 16.

Ki amilyen szemmel nézi a dolgot...

Letárgyalhatók egynéhány jóakaró sorban és pontot rakhatóknak utána. Vagyis, irhatók, amint következők: Ma este volt a *Fővárosi Orfeumban* a *Tarka Színpad* megnyitó előadása. Zsútot ház, fényes közönség... szép volt, ügyes volt, kedves volt minden, — pontum.

Csak hogy mi másképpen nézzük azt a kis művészeti eseményt, mely az *Orfeum* pódiumán ma este lefolyt. Kulturális és nemzeti szempontból egyaránt jelentős dolognak tartjuk a *Tarka Színpad* megnyitó előadását, melyben az első lépés történt meg az irodalmi és művészi színvonalon álló magyar *Varieté-színpad* megteremtésére.

Egy kis csapat könnyűvérű, ragyogó kedélyű és tehetségű szellemi munkása a modern Magyarország állt össze, hogy megtegye az alapvető munkát. Gondatlan bohém-filozófiájuk és bohém-temperamentumuk növeszt szárnyat nekik s viszi őket általok tán nem is sejtett nagy nemzeti ideálok felé és bizonyosan maguk mosolyognának rajta a leggunyosabban, ha Valaki odaállana elébük ma este és így szólna hozzájuk:

— Dicsőséges uttörők vagytok, gyerekek, s egy későbbi kor tisztelettel fogja emlegetni a neveteket!

Pedig — a legkomolyabban mondjuk — így áll a dolog. Csak hogy ez a fényes kis szellemi gárda, amely *Zoltán Jenő* vezetése alatt összeverődött, hogy megteremtse a *Magyar Varietét*, nem sziveli a páthoszt. Tréfásan végzi a komoly, nagy munkát, amely egy részecskeje csupán, de hát mégis csak részecskeje a modern Magyarország kiépítésének.

Minden művelt, irodalmi népek megvan a maga nemzeti *Varieté-színpadi* irodalma és művészete: a mai estétől számíthatjuk a *Magyar Varieté* megszületését is!

Ezért üdvözljük a könnyűvérű kis csapatot, a vidám magyar muzsa rakétás lovagjait, talán általuk legjobban lekicsinyelt komolysággal! S mielőtt a mai alapvető estéről szót adnánk, dicsőré szóval kell megemlékeznünk az *Országos Színész-Egyesület* tanácsáról is, amely ledöntve régi, korhadt elfogultságokait és előítéleteket, módot nyújtott a mi könnyűvérű kis bohém-csapatunknak, hogy a *Tarka Színpad*-ot megalapíthassa.

A *Tarka Színpad* megnyitó előadásának élvezetes kis programja a következő volt:

1. *Prologus.* (Elmondja: *Iványi*.)

2. *A trafikoslány.* (Kuplé. Szövegét írta: *Nagy*

Endre. Zenéjét: *Kern Aurél*. Éneklő: *Gyárfás*.)

3. *Van-e tehetségem?* (Magánjelenet. Irta: *Pásztor*

Árpád. Zenéjét: *Mader Raoul*. Éneklő: *Kornai Berta*.)

4. *Tüztöltő-történet.* (Kuplé. Irta: *Heltai Jenő*.

Zenéjét szerzte: *Huszka Jenő*. Éneklő: *Faragó*.)

5. *A róka és a holló.* (Páros jelenet. Irta: *Molnár*

Ferenc. Zenéjét szerzte: *Kontl. Játsszák: Csatai*

Janka és *Iványi*.)

6. *A vén kocsis dala.* (Kuplé. Irta: *Heltai Jenő*.

Zenéjét szerzte: *Tarnay Alajos*. Kiséri a szerző.

Éneklő: *Szentmiklósy*.)

7. *A főpróba.* (Irta: *Herczeg Ferenc*. Játsszóták:

Faragó, Szilágyi, Baumann és *Iványiné*.)

A fényes közönség, amely minden zúgában megtöltötte a nézőterét a *Tarka Színpad*nak, ezt a programját számról-számra zajos tetszéssel fogadta, amin nem is csodálkozunk. Pajkos szellem és duzadó jó kedv árak ki ezekből az apróságokból, amelyek közt egyik-másik olyan, hogy igazí kis remekei a *Varieté-színpad*nak. Zajos hatást keltett *Pásztor* Árpádnak *Van-e tehetségem?* című kis magánjelenete, amely csupa finom pikantéria. Egy kis színészkisülés leány utját mutatja be három strófiáskában a karmesternél, a rendezőnél és az igazgatónál s mind-egyiknek a szobájában ott hagyja egy-egy ruhadarabját. Leghosszasabban időzik az igazgató úrnál, akitől meztelen karokkal, de — kész szerződésért kerül ki. A brilláns ötletű pikantériához *Mader Raoul* írt pajkos muzsikát s *Kornai Berta* adta elő zajos tetszés mellett. *Molnár* Ferencnek *A róka és a holló* című kis

verses jelenete telidesteli van ennek a nagytehetségű fiatal poétának színporkázó szellemességével és finom humorával. Sajtosboltban játszódik le a bájos kis idill: fiatal gavalér a róka s a osinos kis sajtos leányzó a holló. S mi lehetne a vége más, mint hogy a sajt — hollóstól együtt kerül róka koma birtokába. A kis jelenet *Csatay Janka* és *Iványi* kedves közvetlenséggel adták elő nagy hatással. Zajosan tapsolták a kis jelenésben *Csatay Jankának* — *Csatay Zsófi*, a *Népszínház* felejthetetlen komikája leányának — éneket és táncot is.

Heltai Jenő kupléja: *A vén kocsis dala*, igazi gyöngye a kuplé-irodalomnak. Mélységes szívek a hangja esendül meg benne s minden sorából az a humor villan ki, amelynek hallatára az ember csakugyan a „könyvein keresztül mosolyog”. Zenéje is pompás. *Szentmiklósy* adta elő és zajos tapsokat aratott művészi előadásával. Harsogó kacagásokat keltett *Herczeg Ferenc* humoros színpadi jelenete, a *főpróba*val, melyben az egyik szereplő pompásan karrirozta egyik budapesti színház kitűnő hírű igazgatóját.

Minden tekintetben sikerült estéjük volt a *Tarka Színpad* megalapítóinak, íróinak és művészeinek egyaránt s a mai megnyitó előadás után semmi kétségünk benne, hogy rövid időn meg fogják teremteni a magyar *Varieté-színpad*ot s közönséget, nagy közönséget fognak bódítani maguknak.

R. v. W.

A vén kocsis dala.

Van nekem egy öreg lovam,
Meg egy rozant szőkezem,
Jó időbe, rossz időbe,
Mindig vigam teremem.
Semmi bajom, semmi gondom
A lovamnak csak azszodom:
— Gyí Madár, hej Madár!
És a többi tudja már.

Napestig a bakon ülök
Szundikálok, pipázok,
Jó időbe sütkérezek,
Rossz időbe megázok.
Igy megy ez már évek óta,
Nem változik már a nóta,
Gyí Madár, hej Madár!
Nem változok én se már.

Egyre vénebb lesz a szerszám,
Egyre vénebb lesz a ló,
Kocsizhuzni, utefutni,
Néki az már nem való.
Igy azután mindegy nekem,
Van vendégem, nincs vendégem,
Gyí Madár, hej Madár!
Se nagy haszon, se nagy kár.

Válogatos uri népség
A kocsimba be nem ül,
Igaz is, hogy cifra rajta
Nincs se kivül, se belül.
Nem is igen kinálgatom,
Meg se bílentem kalapom.
Gyí Madár, hej Madár!
Megélek én így is már.

Néha mégis beletéved
Egy szerelmes ifjú pár,
Készülődök, készülődök,
Gyí Madár és hej Madár!
Mire lassan nekivágok,
Elfelejtik a világot.
Gyí Madár, hej Madár!
Édes a csók, csattan már.

Vén lovam is, ahogy hallja,
A világnak nekivág,
Mint amikor a husztáló
Meghallja a trombitát.
Ahogy büszkén lépegetne,
Visszartér a régi kedve,
Gyí Madár, hej M dar!
De sok csókot hallott már!

Eszébe jut a lovamnak
Az a csók... és az a nyár,
Az a nyár... és az az eskü,
Gyí Madár és hej Madár!
Oly tüzes lesz, amilyen volt,
A gardája is ilyen volt,
Gyí Madár, hej Madár!
Bizony annak vége már!

Jobb lesz nekünk lassan menni
Vén szekereim, vén lovam,
Jobb lesz nekünk megpihenni,
Óreg idő, este van.
Lassan menni, megpihenni,
Hogy ne bántson senki, semmi,
Gyí Madár, hej Madár!
Niértünk már ugy se kár.

Heltai Jenő.

Dramák a tenger fenekén.

— Színmű 3 felvonásban. —

A monacói fejedelem nagy áldozatkészséggel tudományos expedíciót szervezett, amely a tenger fenekét tanulmányozza. (Hír.)

Személyek:

Albert, monacói fejedelem.
Blanc, a játékbank igazgatója.
Az akadémikusok kara.
A halottak kara.

— Színhely: Monaco; idő: jelenkor. —

I. FELVONÁS.

A fejedelem fogadótermében. Albert fejedelem és Blanc, a játékbank igazgatója.

Blanc (mély meghajlással):

Légy üdvözölve, böles fejedelem, —
Egyébiránt rendelkezél velem!

A fejedelem:

No csak hogy itt vagy, te sőtél alak, —
Tudod-e valon, mért hivattalak?

Blanc:

Szerényen és pirulva állok itt,
Es várom fenséged parancsait...

A fejedelem:

Egyetlen szenvedélyem Brehm nyomán
Az állatrajz, természet-tudomány,
Ha állatról van szó, szemem ragyog,
Mert hát én ily jó, böles herceg vagyok.
Most tudja meg a monacói bank —

Blanc (közbevág):

Uram, az üzlet tönkre jutva, pang, —
A rémület végigjár hidegen,
Fejem fáj, reszket minden idegem,
Az ismert zsába oldalamba szúr,
Ha pénzt kívánnál, oh fenséges úr!

A fejedelem:

Másnak más kell: szabadság, szerelem,
Nekem meg pénz kell.

Blanc:

Oh mi lesz velem?

Pár éve már semmit sem keresek, —
Még lojtanak még a részvényesek!

A fejedelem:

Pénzt tudományos célra kérek én:
Buvárkodom a tenger fenekén.

II. FELVONÁS.

A tengerben.

A fejedelem (buvárharangban leszáll):

Oh mennyi víz! Be furcsa állapot,
Ah, tisztelt cápa, hogy van? jó napot...

(Még lejjebb száll.)

A tudomány hevit, nem félek én, —
Bár lent volnék a tenger fenekén!

(Még lejjebb száll.)

Hogy fog dalolni rólam a rege:
Én voltam a föld legjobb hercege!

(A tenger fenekére ér. Köröskörül növények, kagylók, csigák és még sok egyéb ideillő rekvizitum. A legfontosabb: mindentéle öngyilkosok hullái. Mikor a herceg leér, az öngyilkosok felállnak.)

Az öngyilkosok kara:

Ni, itt a herceg, böles, jó hercegünk, —
A bankja ugyan beadott nekünk!
Lejött bizonynyal megszámlálni már,
Mint stilszerű kosztümbe bujt buvár,
Hogy mennyi áldozat: nő, agg, lány, legény
Van itten lent a tenger fenekén!

Az egyik öngyilkos:

E buvárosztüm pénzemből való!

Egy másik öngyilkos:

Enyéből ísnt a gép, a gőz, a ló...

(Az öngyilkosok körülfojgák a herceget.)

A herceg (elborzadva):

Oh vissza, vissza! Szörnyű borzalom...
Fölhuzni, rögtön...

Az öngyilkosok kara:

Megy már? fájlalom...

A herceg megnyomja a villamos jelzőt. Fölhuzták.)

III. FELVONÁS.

A tengerparton, az akadémikusok kara, a fejedelem.

A fejedelem (levetve a buvárosztümt):

No hála isten, csak hogy itt vagyok, —
A hol rém-ismét a nap ragyog!

Az akadémikusok kara:

Oh böles tudós, szelid, jó hercegünk,
Messéjeld el hát röviden nekünk,
A tudományos expedíció
Mintó eredménynyel járt?!

A fejedelem:

Oh mio Dio!

(Az akadémikusokhoz.)

Halljátok hát, hogy mit jelentek én:
Kutattam lent a tenger fenekén,
És úgy találtam lent, hogy idefent
Sok hiba van.

Az akadémikusok:

Valjon ez mit jelent?

— Függöny. —

—ly.

Dalok a nádasból.)*

— Lenau. —

I.

Tünik a nap forró képe,
Hamvad már az égi tűz;
És a mély tó halk vízébe
Szomorúan néz a fűz.

Távol tőled, lelkem szépe,
Sírnom kell most e helyen,
Hol a fűz a tó vízébe
Bököl búsan, nesztelen.

Csöndes, mély bűm közepébe
A te képed úgy ragyog,
Mint a mély tó halk vízébe
A tündöklő csillagok.

II.

Felhő száguld; hull omolva
Sebes zápor, zuhogó;
És a szél zúg panaszolva:
„Csillagod hol, merre, tó?”

Keresi a vad víz fodrán
A kihűnyt fényt... hasztalan!
Ah, szived nem mosolyog rám,
Nékem sincs több sugaram!

III.

Elbolygok a nádas-partra
Bús, magányos útakon
Alkonyat-tájt... és sóhajta
Gondolok rád, angyalom!

Ha vihar jön fenyegetve,
Úgy sír, jajgat, nyög a sás,
Hogy könny szökik a szemembe,
És elfojt a zokogás.

Éneket hall lázas vágyam,
Éneket, bájjal tele —:
A te hangod!... Halkan, lágyan
Száll, merül a vízbe le.

IV.

Fergeteges, gyászos
Naplemente van.
Tikkasztó, nehéz ború
Száll át komoran

Lobbot vet a villám,
Fénylik a vadon, —
Múltó lángja tüzesen
Remeg át a tón.

Látlak a cikázó
Villám fényinél!
Hosszú, bomlott hajadat
Lengeti a szél!

V.

Néz a hold a néma tóba,
Járván fön a kék eget;
És a zöld sás-koszorúba
Halvány rózsát szövöget.

Szarvas lép a csöndes éjben,
Tündöklő tisztáson át;
Szárny csapódik lenn a mélyben,
S álmodozva reng a nád.

Bús emlékek könnyes éjén
Rád emlékszem újra ma!
Úgy suhansz át lelkem mélyén,
Mint egy halk, szent est-ima!

Abrányt Emil.

*) Szavaja Csillag Teréz a Bürger-Grünfeld-negyves vasárnapi hangversenyén, zenekísérettel.

Színházi mendemondák.

Budapest, november 16.

A Vörös talár a törvényszék előtt!

Ugy-e érdekes és izgató cím. Birák fognak itélni a Vörös talár ügyében, ha... Es ettől a ha szócskától függ minden!... ha a Nemzeti Színház bepörli Brieu darabjéért a Vigszínházat.

Hogyan? kérdik most önk. Hiszen a Vigszínház nem adta elő a Vörös talárt? Persze, hogy nem! Hisz éppen ez a bökkenő. De elő akarja adni. Es ettől függ minden. Beöthy László, a Nemzeti Színház igazgatója ugyanis azt állítja, hogy a Vörös talárhoz Budapesten csak neki van joga, a Vigszínház is ezen a véleményen van, csak hogy ezt a kis szócskát teszi hozzá: magyarul.

Magyar nyelven Budapesten csak a Nemzeti Színház adhatja elő a Vörös talárt, de franciául bátran helyet foglalhat a Vigszínház műsorában is. Már pedig Bejane asszony társulata jövő heti vendégszereplése alkalmából a Vigszínházban franciául adja elő Brieu drámáját és ebbe nem akar belenyugodni a Nemzeti Színház. Pörölni akar.

— Ha pör, ugymond, hadd legyen pör! feleli rá a Vigszínház s ha isten is úgy akarja, ezért kerül a Vörös talár a törvényszék elé.

Hogy igaz-e a história, nem tudjuk, de mendemondának feltétlenül igaz.

Következik a második felvonás. Címe: Nero anyja. Színhely ugyancsak a Nemzeti Színház, melynek bennfentesei lázasan suttogják, hogy megvan a szezon nagy, nem!... legnagyobb slágere.

A rejtegetett, eltitkolt, elhallgatott, de kiváló történeti dráma címe Nero anyja. Intim társaságban már fel is olvasták s egyhangú a vélemény, hogy a mű gyönyörű s hogy ékessége lesz hazai dráma-irodalmunknak. Szerzője: Krenner Viktor festőművész. Főszerepeit Jászai és Márkus játszzák.

Mielőtt elbucsuznánk a Nemzeti Színházról, szintén a legnagyobb diszkrécióval kell tudomására hozni mindazoknak, akiket illet, hogy Dellé Emma a Nemzeti Színház kötelékébe lépett. Mikor hozzák nyilvánosságra a hírt, az még bizonytalan.

A Magyar Színház újabb színházi ügyöknök csapott fel s a többi budapesti színháznak darabokat szállít. Régi repertoárjából Hannele a Nemzetibe került, a Gyurkovics lányokat pedig a Vigszínház fogja még ez idén előadni. Az ismételen jubiliát bohózat teljesen megmarad a réginek, csak néhány új trükkel toldja meg illusztris szerzője. Hogy a Vigszínházban is jubilálni fog, szinte bizonyos.

Francia szerző is járt a minap Budapesten. Maurice Vaucairenek hívják és azért látogatta meg szeretett fővárosunkat, hogy a Vigszínházban fölolvassa Petit Chagrin című színművét, mely Párisban néhány év előtt nagy sikerrel került színre. A darab tetszett s Vaucaire azzal a tudattal utazott haza, hogy darabja a Vigszínházban színre kerül.

Végül pedig egy méla akkorddal bucsuzzunk el — a jövő hétig.

A méla akkord: Florika szerelme. Megrovást kaptunk, mert a mult héten azt irtuk, hogy az oláh népszínművet ballettel toldják meg. Ezzel ünnepiesen kijelentjük, hogy a ballet nem más, mint oláh tánc, mely teljesen hozzáillik a kiváló népszínmű hangulatához s hogy a budapesti közönség Florika szerelmében egy új világgal ismerkedik meg, mert a magyarországi oláhágot még senki sem vitte színpadra. Már ezért is érdekes és értékes Moldován Gergely színműve.

Sugó.

MŰVÉSZET.

□ Iparművészeti karácsonyi kiállítás. Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítását ma este hat órakor nyitotta meg Wlascics Gyula közoktatásügyi miniszter. A közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy pont hatkor már csak a legnagyobb bajjal lehetett közlekedni az Iparmúzeum földszinti kiállítási helyiségében. Mondjuk ki mindjárt a legelején, hogy a tárlat rendkívül sikerült s első pillantásra is konstatalni lehet annak az üdvös akciónak a hatását, mely a magyar iparművészet föllendítése terén Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszternek köszönhető. Ha pár tucat oly buzgó emberünk apostolkodnék a haza különféle részein, mint Gróh István, aki a rozsa-

nyói és sárospataki fazekasok számára rajzol az agyagteknikának megfelelő egyszerű, de izléses, magyaros tervezeteket, akkor pár esztendő alatt az egész hazában gyökeres átalakulás mutatkozik a formaérzék fejlődésében a népiart. Urbán István és társai agyagedényeit, melyek a Gróh rajzai és tanácsai után készültek, el fogják kapkodni. Olesók és szépek. *Wiegand* Edének ismét nagy sikere van díófa-étkészletével (buffet, asztal és székek), amelyeket az ő tervezete után *Melzer* Nándor asztalosmester készítet. Előkelő, szolid dolgok, minden fölösleges elkerülésével, s amellett aránylag igen olcsó. Rendkívül szép, és színhatásokban nyugodt az a kékbutorzatu ebédlő, melyet az ő tervei után *Lindner* Manó készített. Ennél sokkal egyszerűbb, de nagyon bájos az enyhe szürkere fényezett díóafából készült női hálószobája, melyhez a sárga szövetek alkalmazása valóságos trouvail. *Melzer* a saját tervei szerint is készített egy csinos szekrényt.

Általában interieurök dolgában bő választás kínálkozik. *Bodon* Károly hálószobát, *Lingel* Károly és fiai több interieur, köztük egy előkelően szolid, vörös női szobát, *Kissling* Rudolf és fia, valamint *König* Izidor háló- és uri-szobát állítottak ki. Az utóbbi kisé tulvaskos, tulterhelt, s nem igen vág már a mostani izléshez. *Forreider* és *Schiller* állólámpával és tea-főzővel kiállították azt a hatalmas s tisztán kovácstól készült kandelláberüket, amely az eskütéri hid számára készült. *Huber* Oszkárnak románcos ékszerai, amelyeken egy szemernyi etruszk- és egyiptomi motívum látszik, nagy érdeklődést keltenek. Bámulatos szépek a *Kabay* Dániel néperza selyemszőnyegei s irigylésre méltó a boldog halandó, ki közülök válogathat, mert az árak 1200—2000 korona. Az iparművészeti tárlatok rendezői között itt vannak *Róth* Miksa, egy remek mozaik-kandallóval (enyhe kékes tónusban) több mozaik-képpel és üvegfestményekkel; *Favagó* Ödön préselt bőrtárcákkal; *Myrkovszky* Gézáé szép himzésekkel; *Hüttl* Tivadar porcellánokkal; *Giergl* Henrik üvegtárgyakkal; *Beck* Ö. Fülöp művészi asztalrészekkel; *Farkasházi* Fischer Jenő porcellángyáros oly mintagyűjteménnyel, amely bátran kiállja a versenyt a külföldi enoméi legjobb dolgaival; *Förk* Ernő magyar mozaik-munkával. Az iparművészeti társulat az idén is megtette a magáét, most csak a közönségen függ, hogy vásárlásaival az izlést bevigye a társadalom rétegeibe. Nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy a selejtes gyári és bazári árut drágábban fizeti meg, mint ha itt vásárolt vagy megrendel.

□ **Plakát-pályázat.** A földmivélségi minisztérium pályázatot hirdet egy olyan plakátra, mely az *Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségpénztár* hirdetésére alkalmas legyen, s amelyet vasuti vártermekben és hivatalos helyiségekben ki lehessen függeszteni. A pályázat a plakát egyik oldalát egy méter, másikat hetven centiméter hosszúságban kívánja. A színek száma a tervezőtől függ, de kívánatos az egyszerű színkezelés. A tervrajz kidolgozott, könnyen sokszorosítható legyen. A pályázat bírálóbizottságának tagjai: gróf *Keylovich* Gábor, dr. *Bartók* József, dr. *Fáy* Gyula, *Fittler* Kamill, *Pap* Henrik, *Rauscher* Lajos és *Ujváry* Ignác. Pályadíjak: első díj: négyszáz, második díj: százötven, harmadik díj: száz korona. A titkos pályázat határideje 1902. január hó 31-ik napjának déli tizenkét órája. Bővebb felvilágosítást ad az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségpénztár Nádor-utca 32. szám alatt levő helyiségeiben adnak.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Dunántul irásban és képben.** Dunántuli közművelődési napta az 1902. évre. Az ország egyik legnagyobb kulturgyletének, a *Pallavicini* Ede őgróf elnöklése alatt működő „Dunántuli Közművelődési Egyesület”-nek tízeves fennállása alkalmából díszes irodalmi vállalat jelent meg az egyesület titkára, dr. *Fodor* Oszkár szerkesztésében. A vállalat címe: *A Dunántul irásban és képben*, és célja, hogy az olvasóközönségnek irásban és képben bemutassa azokat, kiknek jelentékeny részük van abban a békes haroban, melyet a D. K. E. a magyar faj megtartása érdekében kitéit és hogy felhívja a társadalom figyelmét ama nagy feladatokra, melyeknek megoldását a *Dunántuli Közművelődési Egyesület* annyi lelkesedéssel és áldozatkészséggel munkálja. A kötetbe irak: *Abonyi* Árpád, *Balla* Miklós, *Hajdu* Miklós, *Igmándi* Mihály, dr. *Konholy-Thege* Miklós, *Makai* Emil, *Pakots* József. Becses közlemény ezután *Berzeviczy* Albert előadása, melyet *Bernardino* Luininról s követőiről tartott az Országos Képtárban, amelyet Luininak a milánói Brera-képtárban őrzött remek képe Szűz Mária Jézussal illusztrál: ismertetés a vándorkönyvtárakról, amely intézménynek hazánkban való meghonosítása éppen a D. K. E. továbbá dr. *Molnár* Gézáról *Milyen zenét hallgatunk?* Arcoképpel és életrajzzal bemutattnak e kötetben a D. K. E. megteremtője és első elnöke *Szell* Kálmán, az egyesület mostani lelkes vezetői

Palavicini Ede őgróf és *Rákosi* Jenő, továbbá *Vassary* Kólos hercegprímás. *Wlassics* Gyula kultuszminiszter, *Berzeviczy* Albert, *Fehér* Evely pannonhalmi főapát, *Antal* Gábor dunántuli ev. ref., *Gyurácz* Ferenc dunántuli ág. ev. püspök. *Vései* József, *Szalay* Imre, *Porzolt* Kálmán a D. K. E.-nek 10 év óta főtitkára, dr. *Fekete* Ignác, báró *Fejérváry* Imre, *Fényessy* Ferenc, gróf *Laszberg* Rezső, *Nagy* Jenő, *Reiszig* Ede, *Sárközy* Aurél, gróf *Széchenyi* Emil, *Tallán* Gyula dunántuli főispánok, dr. *Baán* Endre, *Maár* Gyula alispánok, *Károlyi* Antal, *Tormay* Károly országgyűlési képviselők. A kötetet 20 remek illusztráció tarkítja, ezek között lelemliföld az ó-gyallai csillagvizsgáló több képe, *Szinnyi* Merse Pál festménye: A falu alatt, a pannonhalmi apátság több sikerült képe, képek a dunántuli hadgyakorlatról, a tait vár, a magyaróvári kir. gazdasági akadémia. — A kötet ára 2 korona. Megrendelhető a Dunántuli Közművelődési Egyesület irodájában (Budapest, VIII. Kerepesi-ut 43.), vagy az egyesület főpénztárosánál dr. *Fekete* Ignácnál (V. Béla-utca 8.)

○ **Uj Idők.** Az imént megnyitott téli műtárlatot irásban és képben bőven ismerteti az *Uj Idők* legújabb száma. Hét kép mutatja be a tárlat érdekességeit. *Malonyay* Dezső regényét folytatja ebben a számban, *Katona* Ernő és *Gárdonyi* Géza novellát írt, *Lyka* Károly művészeti cikket, *Feleki* Sándor és *Megarhim* verseket. Az apróbb rovatokban temérdek érdekes kép és kisebb cikk számol be a hét legérdekesebb irodalmi, művészeti és társadalmi eseményeiről.

SPORT.

*, **A Cricketterek osapata.** A vasárnapi nemzetközi football-mérkőzésre a *Vienna Cricket and Football Club* a következő csapatot állítja ki: *Singer*, *Mac John*, *Franzi*, *Schyees* Redfern, *Smith*, *Friling*, *Hüttl*, *A. N. Other*, *Bugus*, *Rabe*, *Feydeau*, *Hajós*, *Mannó*, *Roberts*, *Buda*, *Szaboles*, *Ordódy*, *Lucius*, *Harsády*, *Marosi*, *Bádonyi*. A Budapesti Torna Klub csapatja ez utóbbi összeállítás szerint játszik. Dreszszük piros-leher, a bécsieké kék-lekete. Biró: *Pösztinger* Nándor O. T. E. A mérkőzés délután pontban fél 3 órakor veszi kezdetét a Csömöri-utó lövésenyter melletti versenypályán.

Nyitlér.

Osztálysorsjegyek

a most kezdődő I. húzáshoz eredeti áron kaphatók:

1/4 sorsjegy 12 kor, 1/4 sorsjegy 3.— kor.
1/2 " 6 kor, 1/2 " 1.50 "

Mercurbank

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37. sz.
Vevőinknek eddig már több mint
10 millió korona nyeresémet fizettünk ki.
Teljes titoktartás biztosítottatik.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógmód rendkívül sikeresül alkalmazva kószvény, asztma, szív, vesze, gyomor, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbetegségeknél. Biztos védelem szelíd és emezavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógmód megalapítójának és egyedül képviselőjének

Dr. KOVACS J.

egyet. orvosnak (hemopata) rendelőtisztje van
Budapest, V. ker., Váci-körnt 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol.
Betegnek intézetben kívül is kezel. — Nehéz betegnek legbiztosabb gyógmódja.

Dr. BASCH IMRE

kórházi főorvos borbeteg-rendelése f. é. november 1-től új lakásán:
IV. Kigyó-tér 1. szám. (Király-palota.)

BANK VAN SZÁZ MEG SZÁZ,
AMDE CSAK KEVES
OLYAN SZERENCSÉS,
MINT A HECHT BANKHÁZ!

IZZADTSÁGTÓL

kipárolt teárfűszek, libák és hónál között, valamint viszkotegéget előforduló böckbetegségeknél, évrés, sámr ellen bámulatos hatása az **ERÉNYI-féle**

Iechtiol-Salicyl
Szagjalani Ára 3 korona utatással. Szétlül:
Erényi gyógyszerész, Szabadzsállás. Forgár: Török József, Király-utca 12. szám.

Leghatásosabb
VASAS
Guber-Forrás
arzenés viz
vérszegénység,
női betegségek,
ideg- és borbeteg-
ségek stb. ellen.

Kapható az összes érványvíz-üzletokban, gyógyszerárak és droguériákban.
MATTONI HENRIK BUDAPEST.

Szt.-Lukácsfürdő
gyógyfürdő Budapest, Buda.
Ternemeset meleg kónes forrás- és lazpfürdő? Vízgyógyászat, villam-fényfürdő, masszázs stb. Külön női és férfi osztályok. Olcsó és gondos ellátás. Csend, közvény, idegbajok stb. és a téli fürdőkúra felül tájékoztató prospektus küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

Vagyor 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-körnt 20.

(Az e rovat alatti közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Wallburg** báró hitelezői. A büntető járás-bírósnál tudvalevőleg többen hitelezési csalással vádolták báró *Wallburg* Ernőt, aki ujabban királyi vérből való származásával a közönség s a bíróság érdeklődését felkeltette. Az egytk panaszt a minap már letárgyalta a járásbírósnak, a másodikra ma került a sor.

Schmidt Kálmán pincér kétszáz koronát adott kölcsön a bárónak abban az időben, mikor az még az *Orient*-fogadóban lakott. Ebben az összegben benne van a bárónak vendégül kontója is. *Schmidt* többször kérte a pénzt, s a báró mindig azall hiteltette őt, hogy nemsokára megkapja az udvartól a várva-várt örökséget, s akkor fizetni fog. Közben hetven forintot letérlesztett.

Báró *Wallburg*, aki még mindig az alkotmány-utcai fogház rabja, nem tagadta sem azt, hogy tartozik a pincérnek, sem azt, hogy hivatkozott az udvartól való járandóságára.

Ezután *Gassner* Béla királyi közjegyzőt hallgatták ki, aki báró *Wallburg* Ernő, illetőleg annak gyermekei képviseletében két esztendő előtt többször tárgyalt az udvarral.

Dr. *Pichler* Győző védő: Mit tud a közjegyző ur arról, hogy *Wallburg* az udvartól pénzt várt?

Gassner: Igenis várt. Nézetem szerint joggal várt s meg lehetett győződve, hogy kapni fog. En *Wallburg*ot, majd a nővérét, s később a gyermekeit képviseltem, még pedig abban az irányban, hogy *Rajner* főherceghez s ő felségéhez kérvényt adtam be az érdekében.

— Összekötetésbe lépett ez alkalommal a közjegyző ur az udvar valamelyik tagjával?

— Igen.

— Sziveskedjék megmondani, hogy kivel tárgyalt a dolgról?

— Gróf *Czirák* Bélával, *Kubaszek* Rezsővel, a főudvarmesteri hivatal főnökével, *Schiessl* lovaggal, *Goluchowski* külügyminiszterrel, s másokkal.

— Főlkeresték ezek az urak a közjegyző urat a saját irodájában is, hogy a *Wallburg*-ügyet rendezzék?

— Voltak nálam.

Dr. Wenzel ügyész megbízott: Azt méltóztatott mondani, hogy a Wallburg dolgában több kérvényt írt. Sziveskedjék megmondani, mi lett azoknak a sorsa?

Gaszner: A Rajner főherceghez beadott kérvényt egyrészen visszaküldték, az ő felségéhez intézett kérvényt pedig alaki okokból elutasították.

— Milyen összegről volt szó?

— En báró Kertek fölszólítására többször jártam Bécsben az udvarnál s egy ilyen alkalommal négyszázezer forintra taksáltam azt az összeget, melylyel az ügy rendezhető lenne. Kertek báró sokallotta az összeget, de kijelentette, hogy a maga részéről mindent el fog követni, hogy a dolgot valahára nyíbe üssék.

— Mi okból szakadt meg a tárgyalás?

— Amikor a Wallburg-ügy nyilvánosságra került, az érdeklődés a döntő körökben hirtelen megcsappant, de azért a tárgyalások tovább folytak.

Dr. Pichler: Es milyen benyomást tett a tárgyalás a közjegyző urra?

Gaszner: Hogy az ügyet, bár a felségfolyamodást elutasították, rendezni fogják.

— Kérlek-e a közjegyző urtól olyan okmányokat, melyek Wallburgnak az udvarhoz való egyes hozzáértékelését bizonyítják?

A bíró: Nem engedem meg, hogy a közjegyző ur erre a kérdésre feleljen, mert az nem tartozik ide.

Dr. Pichler: Igazolni akarom, hogy a tárgyalásokat megelőzte egy vizsgálat, hogy Wallburgnak van-e jussa arra, hogy az udvartól valamit követeljen, hogy tehát Wallburg remélhette, hogy nemcsak a fizetőképes lesz.

A bíró újra megtiltotta, hogy a tanu erre a kérdésre feleljen, s mivel más tanu nem volt, a bizonyító eljárást berekesztette.

Az ügyész megbízott elejtette a vádat és csak Kintzy fűszeres tartotta fenn a panaszát. A bíróság jómentette Wallburgot. A panaszos ügyvédje fölebbezett.

§§ A Károly-körtű nagy ékszerlopás részletei még élénk emlékezetben vannak. Az alsóbíróság egy hóval ezelőt hozott ítéletet ez ügyben és Schmidt Antal Józsefet mint orgazdát mástólévi börtönre ítélte; *Maiot* Irma elárúsítónót pedig, aki ellen *Kriegler* panaszát visszavonta, felmentette. A védő semmisségi panaszára ma tárgyalta a királyi ítélőtábla az érdekes bűnpört. Dr. *Gleichman* Lajos védőügyvéd bevilágított a bűneset részleteibe és bizonyította, hogy *Maiot* Irma masoknak is adott a lopott ékszerekből, midőn még a vádlottat nem is ismerte. Az ítélőtábla ma foglalkozott a bonyolult bűnpör háttérével is és hosszas tanácskozás után az első bírói ítéletet feloldotta és újabb vizsgálat megejtése végett az iratokat *Drill* Béla vizsgálóbírónak kiadta.

§§ Hazaárulási pör. Mint tudósítónk táviratozza a *Neues Wiener Tagblatt* révén, *Carina* huszárszázados hazaárulásért pörbe fogták és átszállították az országos törvényszék börtönébe. Carináról kiderült, hogy két hatalmassággal összeköttetésben állott s hazaárulást követelt el.

§§ Halálos ítélet. *Zürichből* táviratozzák, hogy a törvényszék halálra ítélte *Fuchelin* Jánost, aki angusztaban megölte kedvesét és két éves fiát. A halálraítélte gyilkos előkelő és jómódú svájci családból való.

TÁVIRATOK.

Bécs, november 16. A király ma délután hosszabb magánhíralgatáson fogadta *Goluchowski* külügyminisztert.

Bécs, november 16. Az 5. sziléziai vadászalásztiszt-küldöttsége ma délelőtt bemutatkozott a zászlóalj új zászlóknak. *Ferdinand* Károly főhercegnek. Később a király fogadta a küldöttséget, amelynek tagjait *Bülow* német katonai attasé mutatta be, akit a király előzőleg fogadott.

Bécs november 16. A mezőgazdasági főiskola tanári kara egyhangulag elhatározta, hogy ezentel nők is irathozhatnak be rendes és rendkívüli hallgatóknak. A határozat alapján felkérlik a közoktatásügyi

minisztert, hogy mielőbb bocssáson ki rendeletet a nők főiskolai tanulmányainak rendezése tárgyában.

Bécs november 16. Az egyetemet ma bezárták. A rektor jelentést tett a közoktatásügyi kormányknak.

Berlin, november 16. *Blumner* Márton, a zeneakadémia volt igazgatója meghalt.

Páris, november 16. Algiri jelentések szerint a 174. számú torpedónaszárló éjnek idején a buszfonyi legénységéből *tiz matróz megsebződött.* A szökést csak akkor vették észre, mikor a torpedónaszárló már indulófélben volt.

Zágráb, november 16. *Agramer Zeitung* értesülése szerint a horvát tartománygyűlés november 28-án nyílik meg.

Dunkerque, november 16. Tegnapelőtt a viharban felborult egy halászbárka és kilen ember vízbefullt.

Vincennes, november 16. A denaini szénmedencének három aknájában sztrájkolnak a bányamunkások.

Az osztrák helyzet.

Bécs, november 16. A politikai helyzet még válságosabb lett a csehek mértéktelen követelése miatt, amelyekből a délszlávok és a ruthének is verszemet kaptak s agítálnak nemzetiségű egyetemekért. A németek emiatt el vannak keseredve s a kormány iránt táplált bizalmatlanságuknak kifejezést fognak adni a rendelkezési alap tárgyalásánál. *Koerber* miniszterelnök, aki igen természetesen meghiusultnak látja a belső rend céljából eddig elhajított fíradócsúcsait, kétségbeesetten iparkodik a felmerült ellenléteket kiegyenlíteni s arra törekszik, hogy a pártok küldjenek ki bizalmi férfiakat a békés megegyezés létrehozása céljából. A helyzet e pillanatban olyan, hogy nincs remény a kibontakozásra.

Bécs, november 16. *Koerber* miniszterelnök elnökléte alatt az osztrák kormány ma délután minisztertanácsot tartott, amelyben a kabinet valamennyi tagja részt vett.

Diáktüntetés Madridban.

Madrid, november 16. A diákok ma tüntetéseket rendeztek, amelyek során kövekkel megdobálták a közúti vasúti kocsikat, a kocsik ablakait betörték és több utast megsebesítettek. Körülbelül 600 diákból álló csoport a *Marseillais* énekével, végig vonult az utcákon és gyalgató kifejezésekkel illette a prefektust és a kormányt. A rendet ismét helyreállították, de a diákok azzal fenyegetőznek, hogy a tüntetéseket holnap megismétlik.

Választási zavargások.

Troppan, november 16. Tegnapelőtt voltak *Kathrein*ban a községi választások a harmadik választótáblától. Maga a választás a heves izgatás ellenére teljes rendben folyt le. Amikor azonban későn este kihirdették a szavazás eredményét, vagyis a német párt győzelmét, a választóhelyiségben nagy zavargás támadt, úgy hogy a huszonnegy fős csendőrség kénytelen volt a helyiséget elhagyni. A csehek aztán a *Jarosch*-féle vendéglő előtt tüntettek. Minthogy a tömegben asszonyok és gyermekek is voltak, akik a sötétben veszedelemben forogtak és minthogy a csendőrség a rend helyreállítására gyöngének bizonyult, katonaságot rendeltek ki, amely kiűrtette az utcákat, a nélkül, hogy tegyverhez kellett volna nyulnia. Ejjéle helyreállt a rend.

Hajóösszeütközés.

Antwerpen, november 16. Az éjjel a *Schelde* folyón *Terneuzen* mellett az Antwerpenből *Bristol*ba menő *Aline* nevű angol gőzös összeütközött a *Chuelvából* jövő *Benlomont* nevű angol gőzössel. Az *Aline* azonnal elsüllyedt. A legénységet amely az árbocokra kapaszkodott, a *Benlomont* legénysége megmentette három ember kivételével, akik a folyóba fulltak.

A San Girolamo-kollégium ügye.

Spalato, november 16. A római San Girolamo-kollégium igazgatója, *Pázmán* tegnap ideérkezett. A lakosság zajos ovációkban részesítette. Egy szónok a nép halálját és elismerését fejezte ki neki fértias magatartásáért, melyet a kollégium ügyében tanúsított.

Amerikai rablók terve.

New York, november 16. A *Northern* központi vasút gyorsvonatát *Harrisburg* és *Baltimore* közt di-

namittal a levegőbe akarták röpíteni. Három kocsi kisiklottak, emberben azonban nem esett kár. Azt hiszik, hogy a tettesek el akarták rabolni a vonaton volt pénzt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 16. (1880. évi 3%-os földhitel-sorsjegyek huzása.) A 90.000 koronás főnyeremény az 1052. sorozat 98. számra, a 4000 koronás második nyeremény a 716. sorozat 80. számra esett. 2-2000 koronát nyertek a 153. sorozat 6. szám és az 1646. sorozat 3. szám. A törlesztési huzásban a 161 584 830 847 907 983 1627 1713 1962 2381 2767 2828 3493 3686 3805 3819 és 3928 sorozatokat huzták ki.

Bécs, november 16. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) A mezei munkák befejezése után a termelők szállítási gyarapodtak. A forgaom gaboneműekben e héten aránylag rosszabbodott. A fogyasztás, mely az utóbbi időben több bevásárlást eszközölt, tartózkodó lett s ez a lanyha időjárásra vezethető vissza. A világpiacian buza és rozs iránzata rosszabbodott, takarmányárak ellenben emelkedő irányzatot követtek. Tengeri úgy az észak-amerikai piacokon, mint az itteni tőzsdén is javult, de sokkal inkább favorizálva volt zab. Tavasz zab 8.01 koronára emelkedett, végül 7.97 koronán maradt, tehát 24 fillérel magasabban, mint 8 nap előtt; tengeri 13 fillérel javult. Rozs és tengeri a később beállott hullámzások után megmaradt előbbi árfolyamán. Buza tavaszra 7.88, rozs tavaszra 7.67, tengeri május-juniusra 5.92 korona. A készárak piacán e héten majdnem teljes üzletlenség volt. A fogyasztás tartózkodást mutatott. A heti tőzsdén a kínálat valamivel nagyobb lett, azonban egy a helyi, mint a vidéki fogyasztás vásárlási kedve csekély maradt. Ily körülmények között buza tíz fillérel olcsóbb lett.

Eladottak: 77 kg. 7.92 K. Ipolyságról, 77½ kg. 8.25 K. és 78 kg. 8.30 K. Érsek-Ujvárról, 79 kg. 8.45 K. Szeredről, 8.47 K. Tornócról, 8.50 K. Nagyszombatból, 79½ kg. 8.30 K. Marosról, 8.60 K. Nagyszombatból.

Rozsban csekély volt a vásárlási kedv s e cikk 5 fillérel hanyatlott. Fizettek B.-Gyarmatról 6.80-6.85 K. és Ipolyságról 7.- K., Érsek-Ujvárról 7.15-7.20 K., pestmegyei Bécsből 9.25 K.

Árpa üzletlenség s a gyöngye kínálat következtében az árak változatlanok.

Tengeri 5-10 fillérel szilárdult; régi 5.95-6 korona, új 5.40-5.50 K.

Zab 25-30 fillérel drágult; magyar zab jobb minőségben 7.95-8.25 K., finom minőségű 8.50 K., szerb árú 7.80-7.90 K.

Lisztben teljesen megakadt az üzlet, finomabb minőségű árú 20 fillérel olcsóbb lett, korpa jól tartott volt.

Berlin, november 16. Az előirányzott 140 millió márka deficitet sikerült a költségvetésben 80 millióra leszállítani.

New York, november 16. (Terménytőzsdé.) (Zárati.) Gyapot: New Yorkban helyben 8.- (8.-), nov.-re 7.51 (7.50). Februára 7.51 (7.51). New-Orleansban helyben 7.½/16 (7.½/16). — Petroleum: Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphian 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zsir: Western steam 8.85 (8.85). Rohe és Brothers 9.05 (9.05). — Tengeri iránzata gyenge. Novemberre —. (—.) Decemberre 67.½ (67.½). — Májusra 67.½ (68.-). — Buza iránzata gyenge. Píros ősz helyben 83.- (83.½). Novemberre —. (—.). Decemberre 80.- (83.½). márc.-ra —. (—.). Májusra 81.½ (81.½). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.- (1.-). — Káv: fair kío 7. sz. 6.¼ (6.¼). Nov.-re 5.50 (5.45). Februára 5.70 (5.70). — Liszt: Spring Wheat cears 2.95 (2.95). — Cukor: 3.½/16 (3.½/16). — On: 27.- (27.-). — Rész: 16.½ (16.½). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, nov. 16. (Terménytőzsdé.) (Zárati.) Buza iránzata gyenge. Nov.-re 71.¼ (72.¼). Dec.-re 72.¼ (72.¼). — Tengeri iránzata gyenge. Nov.-re 59.½ (59.½). — Zsir: Decemberre 8.47 (8.50). — Januára 8.50 (8.52). — Szalonna short clear 8.20 (8.25). — Sertéshús: Januára 14.90 (15.-). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Értéktörzsdéseket
vasúton és hajón, az áruokodás
és csomagolás megkönnyítésé-
vel, elfogad az üzletelő
Szabadalmazott
Bütorkecsival
Caro és Jellinek szállító
Budapest, V. Arany János-ut.

Költöztetve Párisban 1900. évben.
Dehmal Károly zongora-gyára.
Elsőmet legjobb magyar gyártmány.
Budapest, IV., Károly-körút 20 sz.

Kizárólag szolid kül-
földi gyártmányok, u.
m. zongorák, pianó-
nók és harmonium
raktára.
Javítások és hangolások
lelkemeresen szakosított
kivitelben eszközöltenek.

Vidor Marci
FORRO
ÉJSZAKAK
cínü versköte
Ára 2 korona.

Bérménese ajánlott kül-
désrel 2 kor. 50 fill. Posta-
utalványon megrendelhető
a 'Budapesti Napló' ki-
adóhivatalában Budapest,
József-körút 18.

Most jelent meg:
Ofenheim contra Lueger.

A megadott viz ———— 50 fill.
Három büntel. Dr. Lueger Károly ellen 50 fill.

Minden könyvkereskedésben kapható, vagy
a megbízott raktárban:

Rud. Lechner & Sohn, Bécs,
I. Seillerstätte 5.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. november hó 17-én.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irta és zenéjét szer-zette Wagner Richárd. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:

I. Henrik	Ney D.	A király hír.	Mihályi
Lohengrin	Burrian	1)	Dalnoki
Rabanti	Kaczó	2)	Kiss
Gottfried	Biánszky	3) lovag	Ney B.
Totramund	Takács	4)	Kornai
Ortrud, neje	Diósinsé		

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. november hó 17-én.

Delután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal.

III. Rikárd király.

Tragédia 5 felvonásban. Irta Shakespeare. Fordította Szilgietti Ede.

Személyek:

IV. Eduard	Egressy	Stanley lord	Szacsavay
Walesi herceg	Vizvári M.	Sir Richard	Körösmézei
Yorki herceg	Ligetó	Sir William	Pálfi
Georges	Somló	Tirall	Ivánfi
Rikárd herc.	Gyenes	Lovel	Hetényi
Richmond	Mibályfi	Sir James	Nádai B.
Bouchier	Latabár	Brackenbury	Mészáros
Morton	Gabányi	Erzsébet	Szacsavayné
Buckingham	Gál	Margit királyné	Jászai
Norfolk	Paulay	York hercegné	Fáy Sz.
Hivers gr.	Dezso	Lady Anna	Hegyesi
Lord mayor	Abonyi	Clarence	Váradi

Este:

A bor.

Paraszt-vígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Faracs Imro	Gyenes	Eszter	Gerő L.
Maty	Rózsahegy	Göre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alsóznay	Görene	Vizvári
Sz. nyogóné	Györgyné	Durbints	Vizvári
Rósi	Ligetó	Kácsi	Faludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narcisz

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. november hó 17-én.

Delután 2 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

A svihák.

Vig operette 3 felv. Zenéjét szerző Ziehrer C. M Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.

Személyek:

Gilka, herceg	Boross	Malter Prém	Delli
Mimi, táncosnő	Szőnyi	Roland	Farkas
Bilitz Fritz	Szikla y	Anna	Turcsányi
A felesége	Lédofsky	Kampel	Mátrai
Rodenstein	Margó	Kampelné	Sellő
Muggenheim	Déry		

Este:

A gésák

vagy: Egy japán teaház története.

Enekes játék 2 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Ráthonyi	Vun-Csi	Sziklai
Bronville	Delli	Imári márk	Boross
Cunningham	Palásthy	Mimóza	Szőnyi
Grimston	Iványi	Molly Seamore	Fedák
Downey	Gömöri	Mery	Dóri

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kap-hatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrásy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A téli kertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünő zenekara játszik.

Hétfőn, november 18-án, a Vigadó nagytermében

Burmester

Willy egyetlen hangversenye.

Zongora: Mayer-Mahr Mór tanár.

Jegyek kaphatók Méry Béla zeneműkereskedésében, Andrásy-ut 12.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Minden este:

TARKA SZINPAD.

Továbbá:

Miss Diana

nagyszerű táncelőadás, Budapestben még nem látott effektusokkal.

Eugenie Martens

nemzetközi szobrot.

Heloisa Titcomb

új táncelőadással.

Boriska

nemzetközi szobrot stb. stb. stb.

Kezdeté 8 órakor.

Alapítottát 1850.

SEMLER J.

posztókereskedése

osztrák oszákari és magyar királyi udvari szállító BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sark.

Ajánlja a legújabb szöveteket férfi és női ruhákhoz, valamint feltöltőkhöz. Elismert legjobb minőségű női posztók a legjobb színezékekben.

Utolsó újdonságok! Kiszolgál Magyarország részére vásárolt eredeti minták.

Nagy választék hazai gyártmányú posztóból.

Minták kívánatra bérmentesen.

Gyümölcs-, főzelék- és

husconservákat

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

Első Kecskeméti Conservgyár

Kecskeméten,

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület

az eddig ismert saakszerű vezetés mellett magyar levelező-, vita- és német kurzusokat rendez.

A REMINGTON STANDARD gépirás és ezen gyorsírási tantályokra jelentkezéseket korlátozott számban fölvesz

Glogowski és Társa

Erzsébet-tér 16. sz.

No legyen senki hangszert

Reményi Mihály

műhangszerész legújabb képez

árjegyzékét át nem olvasta, ne

lyet ingyen és bérmentve

küld

Budapestről Király-utca 44/d.

Legolcsóbb forrás

bronz-csillárok

benszerzésére légszusz- és

villámvilágításához. Vil-

lám- és légszusz világítási

installációk.

Csillárgyár:

Stern, Merkel és társai

BUDAPEST,

VI., Szerécsen-u. 35.

Legújabb cs. és kir. szabadalmazott férfinag, melynek nyaklécse a red-

szabályozódék, ráncok képződését kizárja és szükség-hez képest szűkebb vagy bővebb gallert használatát teszi lehetővé! Rendkívül olcsó és használatban olyan egyszerű, hogy külön utasítást nem igényel. Ezen ingek egyedül nálunk a földaléknak kaphatók, minden országban a következő kivitelben, legjobb minőségű

szifonból sima vagy redős mellél... 2.25 és 2.75 fut puha batizst- vagy pikémellél... 2.25 és 2.75 " azonban méretek után, tetszése szerinti kivitelben is készíthetők. — Vidéki megrendelésnél elegendő a gallert számát megírni.

Vértess és Sebestyén

csász. és kir. szab. fehérnemű-készítők Budapest, IV., Múzeum-körút 15. sz. a kir. műegyetemmel szemben.

Nemzeti hitel és korona takarékszövetkezet

ezelőtt Pesti nemzeti önségélyző-egylet. Alapítottát 1870-ben.

VII., Dohány-utca, 82. sz.

F. évi október hó 1-én megkezdte a „korona-osztály ciklusát” eltérően a többi hasonlítottétól, a belépés és kilépés bármikor történhetik, úgy a felmondás is. Késedelmi pénzbírságok vagy más mellékdíjak kizárásával a kisebb iparosok és kereskedők és más hitelteljenlők kérelme a leggyorsabban elintéztetik.

Bővebb felvilágosítás az irodai órák alatt d. u. 3-6-ig az intézeti irodában nyerhető.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szűlítő bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Bőrszékek, Damjanich-u. 6. Bőrszékek, Támlányok, Kappák, Papirkosarak, Kályhaellenzők stb. Régi nádszékek búrral bevonatnak.

! Magyar tollal írjon minden magyar ember! SCHULER JÓZSEF Első magyar acélírótoll és tollszár gyáranak kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen versenyekepesek.

KELTÁRÉSEN ajánlhatók: Dánél Eruóné 544 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám 450 szám, 156 szám, 265 szám, 1896 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

LINOLEUM NEUMAYER LIPÓT, BUDAPEST. Földzet: VI., Váci-körút 1. (Anker-udvar mellett) Magyarország legnagyobb gyári-raktárai. Fióküzletek: IV., Bécsi-utca 5. VII. Kerpesi-ut 5. a Pannónia-szállóval szemben. LINOLEUM.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigazionház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Stuart Mária	Szeneslegény Piliangó k. a.	Cigánybáró	A gésák
Kedd	Sz. Erzsébet legendája	A vörös talár	Nevezetes kastély	Teréz kapitány	A gésák
Szerda	Nincs előadás	Hannelo A nevelő	Zaza	Katalin	A gésák
Csütörtök	Hoffmann meséi	A dolovai nábob leánya	La robe rouge	Boszorkányvár	A Gésák
Péntek	Nincs előadás	A bor	Sappho	Teréz kapitány	New-York szépe
Szombat	Bajazók Zutejka	A becsület	Lolotte la Parisienne	Katalin	New-York szépe
d. u. Vasárnap este	—	A becsület	Üzenet a Marsból	Tólon	Svihákók
	Roland mester	Essex gróf	Szivom	Teréz kapitány	New-York szépe

A nagy

KARÁCSONYI ELADÁS

a már általánosan kedvelt és legjobb hírnévnek örvendő

NŐI DIVATÁRUHÁZBAN

Lessner Gusztáv

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 8.

november 18-án, hétfőn kezdődik

Szenzációs, konkurencia nélküli olcsó árak és nagy választék.

Sérvkötő rugó nélkül.

1900-ban 3 aranyérem és legnagyobb kitüntetés az érdemkereszt.

Nincs többé sérv.

2000 korona

jutalmat annak, ki az én rugó nélküli sérvkötőm használatát mellett sérvből teljesen ki nem gyógyul. Tossók óvakodni érdeklődni titkárságtól. Kigátra letérte ingyen és bérmentve. Cím: Pharmaceutisches Bureau Valkenberg, Holland 171.

Mintán külföld, levelek 25, levelezőlapok 10 filléres bélyeggel küldendők.

Uj Petőfi.

Asz elő szabad képes Petőfi kiadás. Tology, Tull és Neogrady festményesek 62 rajzzal. Minden rajz egy egész oldalt foglal el három színnel van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendezte saját alá és látta el jegyzetekkel. A szöveg tökéletes pontosságra. Dr. Ferenczi Zoltán, a legteljesebb és legjobb Petőfi-monográfia szerzője, értékes, magas ártárazót ír az első kötet elé. A könyv papírja fementes, finom papír, a nyomás mintaszerű, kitűnően olvasható. A művészi kötés, a melyet Petőfi domborművére képe díszít, pártját ritkítja. A két kötet ára 10 kor. Kiadja Wodianer F. és Fial (Lampel) Robert és. és kir. udv. könyvkereskedés Budapesten, Andrássy-ut. 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

EMKE-levelepapír mindenütt kapható!

EMKE dala!

EMKE-papírt, levelepapírt vegyetek! Ha rá néztek, feldobog a szívetek. Magyar fiúk, magyar lányok, tudjátok, Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják, Magyar földön, magyar népek kínálják; Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen, Úgy is nálunk annyit minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk, A magyar pénzt idegennek ne adjuk! Hadd tudja meg ebből is a nagy világ, Hogy a magyar előre tör, s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe! Édes anyám, neked írok én erre! Van-e ennél szebb papír a világon? Boltos uram, csupán EMKE-t kínáljon.

Mindenütt kapható.

Harmadik kiadás. Ötödik ezer.

Uj! Megjelent Uj!

Népszerűbbéltetn utmutató érdekfeszítő reszlelekből gazdag kalauz férfiak számára

Bűnök az ifjuság nemi életében és azok hatásai a férfikorban.

Írta: Dr. MITZGER TIVADAR. TARTALOM: A normális nemi élet. Eredendő bűnök. Terhelt családból való leszármás. Fajtalankodó gyermekek. A serdülő ifjuság szexuális bűnei. Az önfortőzés. Magómlés. Kicsapongások. Szerelem és nemi élet. Ideális szerelem. Elirt. Példák. Érdéki szerelem. A nemi viszonyok közötti következmények. Nincs titkos betegség. Alazemérem. Ferde nevelés s tanácsok. A titkolózás káros hatása. Érdekes esetek. Kataphoresis gyógy mód. — Megrendelhető a szerzőnél. Budapest, VI. Teréz-körút 44. sz. I. em. Ára 2 korona. Díszret zárt székfűtés.

HELYISÉG VÁLTOZTATÁS.

BELVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

pénztárai és hivatali helyiségei f. é. november 18-ika óta

a felséges királyi család Ferenciek-terén, illetve Kigyó-terén levő új bérpalotájába helyezték át. A takarékpénztár elfogad takarékbetéteket 4% -ra, kölcsönöket nyújt értékpapirokra, továbbá városi bérházakra és földbirtokra, tőkebefektetésül ajánlja 4 1/2%-os adómentes zálogleveleit.

Különösen felhívja a közönség figyelmét kitűnően berendezett bérbevetési pénztárára (Safe Deposite) és pánéltérre, ahol értékpapírok, okmányok, ékszerek stb. mérsékelt díj mellett őrizetre elfogadhatnak.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az énfertőzést utó-bajait, az elgyengült férfere, magómlés, a bujakor utókövetkezményeit, nőknél feherfolyást, bármennyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és borbetegeket gyógyít új gyógy mód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt oszák. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta 4. a. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatik és gyógyszeresekről is gondoskodva lesz.

Nőknél külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőjé: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek észszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besomagoltva lesz elküldve, 1 frt bekielölése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A mely gyártmányon a készítő Rethy Béla neve nem látható, az mint utánzít visszautasítandó.

Zálogházból veszek cédulákat.

- Éldek**
12 intas ezüst evőkészle-tet 12 személyre 140 frt, 6 sze-melyre 60 frtől kezdve és fel-jebb. Mindennemű finom ezüst-tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy raktár arany-ferri láncokból, masszív arany-gyűrűk 6 forint 40 kr. arany-ferri-örök 12 frt, arany női örek 9 frtől kezdve 12 darab masszív evőkészlet 6 frt 50 kr.
- Képes árjegyzéket bér-mentve és ingyen.
- Grünberger A. Béla örökösei**
Budapesten, Harisbazar. Váci-utca 30. I. em. 23.

A cigány jósnő.

A kártyahúzás és a kártyavetés művészete. Negyedik bővített kiadás. Ára 1 kor. Kapható Lampel Robert (Wodianer F. és Fial) könyvkereskedésben (Budapest, Andrássy-ut. 21.) a pénz előzetes bekielölése vagy utánvét mellett.

PRÓBA SZERENCSE!

Kétkrajcáros levelezőlapon tett megrendelése elegendő, hogy meggyőző-dést szerezen cipőim jósa-gáról, mely ha nem felelne meg, a pénz haladéktalanul visszaadom.

Mindenci-pőért egy évi jótál-lást vállalok, ha az áttalam föttalált „Guzi” kenőcsöt, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy papirlapon harisnyában a lábtalp rajza. Kérje ké-pes árjegyzékem ingyen.

Férfi alma virsop... 3.-
Férfi elegáns víz fűzős 3.20
Bárga bagaria fűzős 3.50
Boxszalv. bőr v. szalon-lakk, elegáns, fűzős 4.-
Női zerge cuqos v. fűzős 3.-
Angol boxszalv. bőr v. szalonlakk fűzős... 3.50
Bárga cizma egy dártabból, hadhílyaggal 4.50
Cögváltozás! Igen tisztelt veivim szives tudomására hazom cégem Agulár Dávid fia, ezental saját nevem alatt vezetem

AGULÁR IGNÁTZ
Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Nagy alkalmi BUTOR-eladás.

Az összes raktáron levő, szilárd gyártmányu asztalos- és kárpitozott butorok, melyek eddig mintául szolgáltak, butortelepem átalakítása miatt mélyen leszállított áron adatnak el. Nagy választék asztalos- és kárpitozott butorokban, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN

fővárosi asztalos- és kárpito-butortelepe. Budapest, Erzsébet-tér 18. szám I. em., Sas-utca sarkán. Legújabb árjegyzék ingyen és bérmentve.

B E I F E L D B A N K H Á Z B U D A P E S T.

Károly-körut I. szám. Alapított 1874-ben. Rendeljük Budapest legrégibb és legmegbízhatóbb bankházainak egyikénél. Az ezen hírlapban körülmenyesen hirdett ösztályorsjegyek bankházamban a legolcsósból-ban az öszegyek postautalványon való előleges bekielölése mellett kaphatók! Árak: 1/4 sorsjegy 3 korona, 1/2 sorsjegy 6 korona, 3/4 sorsjegy 12 korona. Össznyeremény 13 millió 160.000 korona! Huzás már november 21. és 22-én.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

VIII., József-körút 18. szám.

Kohn Heilmann és Fiai, Károly-körút 12.

Kéretik a címre ügyelni. **Az Angol Szabóhoz.** Kéretik a címre ügyelni.

Elismert legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruház.

Szabott árak:

Sacco öltöny... 12-30 frtig	Fiuöltönyök.... 9-16 frtig
Ferenc J.-öltöny 22-36 frtig	Fiu télikabátok. 8-24 frtig
Télikabátok.... 14-40 frtig	Gyermekruhák.... 4-12 frtig
Ulster Double szöv. 15-33 frtig	Gyerm. télikabát. 5-17 frtig

Utazó-, városi bundák és szőrme-kabátok legnagyobb választékban.

Elkülönített mérték-osztály. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk.

Mindkét nem

Összes nemi és bőrbetegségeit **Dr. Olivier párisi vérgyógyító piskótával** gyógyítják, a mely egyedül hivatalosan jóváhagyott és államilag 24.000 frankkal jutalmaztatott. Itélje ön, hasonlítsa össze ezen authentikus bizonylatokat, ezen egyedül létező, kétségtelenül bizalmat érdemlő biztosítékát egy ötvenéves szakadatlan gyógyeredménynek. Egy 80 oldalas füzet díjtanulán küldeték meg (1 külföldi bélyeg). Tanácsot levélben adunk. Rue Rivoli 33, Páris Raktár Budapest a Török-féle gyógyszerárban Király-utca 12. és több más gyógyszerárban.

Uj életerőt és ruganyosságot, uj önbizalmat, uj emlékezőtehetséget, uj munkaerőt

nyernek gyenge emberek a villamoság által. Ez uj életet hozó elemet legkönyebben Dr. Sanden úv-alakú codis eseti batteriája segítségével vehetjük a testbe, a betegnek biztos gyógyulást hozva alvás körben.

Megifjodás és az élet meghosszabbítása érhető el a híres

Dr. Sanden-féle electr. galv. öv 8 villamos elemmel

viselése által. Minden gyenge embernek nem lehet eléggé ajánlani, hogy mindig Dr. Sanden electr. galv. övét viselje; ez öv megerősíti az idegeket, megújítja a vért és az egész világon ismert mint összehasonlíthatatlan szer a következő betegségek ellen: köcsvény és couz (rheuma) neuralgia, ideggyengeség, álmatlanság, hideg kezek és lábak, hypochondria, sápadtság, asthma, bémulus, görcsök, ágyba vizezés, bőrbajok, aranyár, gyomorhaj, influenza, köhögés, székesség és fülzsuga, fej- és fogfájás stb.

Ki létezik-e a codis szer hatásában, mikor olyan személységek számtalan elismerő levelei bizonyítják, kiknek szávahibédületek minden kétség nélkül áll.

Külső József úr Lindenberghől Lindan mellett, a Bodeni tónál, így ír: »Az electr. galv. öv bírtokában, értesíttem Önt, hogy az kitűnő hatásának bizonyult.

III. Ferenc mérnök úr Brűnben: »Dr. Sanden electr. galv. övének rendkívül hatására annak használatát által győződtem meg.

Ára darabonként 5 forint.

az összeg előleges beküldése esetén (levél útján is) bér- és vámmentesen. Megrendelések a kizárólagos viktoriashoz küldendők: F. Epstein, Dresden, Friedrichstrasse 5.

Dr. Brehmer-féle világhírű gyógyintézet tüdőbajosok részére

Görbersdorf — Szilézia.

Igazgató-orvos Petri titkos tanácsos, előbb sok ideig Brehmer asszisztense volt. — **Legjobb téli kurák.** Prospektust ingyen küld a gondokság.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP PAP PAP

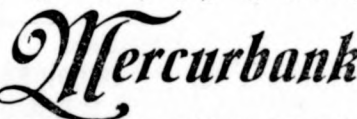
1 Szezehatthaló vaságy 8 db	1 szőlő södröny 4gyből	1 szőnyeg
1 kivethető matraccal — 10	1 sengerfü matracc — 4,50	1 szőnyeg — 12
1 rongg paplan — 1,80	1 ártika — 1,50	1 szőnyeg — 12
1 „ „ prima — 2,80	1 szőnyeg — 1,50	1 szőnyeg — 12
1 eschmir paplan — 2,40	1 ablak köper függöny — 2	1 szőnyeg — 1,50
1 satin — 2,80	1 „ tunis — 1,50	1 szőnyeg — 1,50
1 szűcs eschmir — 2,80	1 „ gyapjú — 4,50	1 szőnyeg — 1,50
1 selyem szűcs paplan — 8,50	2 „ „ szőnyeg — 5,50	1 szőnyeg — 1,50
1 fodros selyem szű. papl. — 18,50	2 „ „ gyapjú — 12	1 szőnyeg — 1,50
1 jó vásson paplan lepődő — 1,30	1 nagy szőnyeg — 2,50	1 szőnyeg — 1,50
1 „ „ „ — 1,30	1 nagy szőnyeg — 5,30	1 szőnyeg — 1,50
1 finall ágylakaró pokróc — 2,50	1 ágyléke L — 0,50	1 szőnyeg — 1,50
1 gyapjú — 5,50	1 ágyléke Á — 1,50	1 szőnyeg — 1,50
1 jó lópokróc — 1,60	1 mtr. jó fűzősnyeg — 40	1 szőnyeg — 1,50
1 téli pokróc — 4,60	1 „ „ mintások — 70	
1 szep. fall szőnyeg — 7,50		

GICHNER JANOS

paplan, matracc és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. Budapest, VII., Erzsébet-körút 30. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző árak kiegészítések, vagy a pénz visszadatik.

Osztálysorsjegyek

a most kezdődő I. huzáshoz eredeti áron kaphatók.
1/4 sorsjegy 12 kor. || 1/8 sorsjegy 3 kor.
1/2 „ „ 6 „ || 1/4 „ „ 1,50 „

BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám.
Vevőinknek eddig már több mint **10 millió** korona nyereeményt fizettünk ki.
(Teljes titoktartás biztosított.)
Megrendelésnél kérjük az e lap hirdetésai között található megrendelési jegyet felhasználni.

Gaedicke-nél

- a következő főnyereményeket nyerték:
- 600000 62551. sz.
 - 400000 33151. sz.
 - 400000 11119. sz.
 - 400000 28916. sz.
 - 100000 49878. sz.
 - 100000 87992. sz.
 - 70000 60912. sz.
 - 60000 78863. sz.

GAEDICKE szerencse- ** gyűjtője

ismét a legnagyobb nyereményeredményt érte el.

400.000 kor. főnyeremény (28916. sz.)

harmadszor esett szerencsés főgyűjtőjébe és így osztálysorsjegynyereményekben

10,000.000 = 10 milliónál többet fizettem ki t. vevőimnek. Ezen nagy — még más gyűjtője által el nem ért — eredményre hivatkozva, ajánlok a

f. évi november hó 21 és 22-én tartandó huzásra eredeti sorsjegyet

egy egészet 12.- egy felet 6.- egy negyedét 3.- egy nyolczadot 1.50 koronáért

a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett is.

Gaedicke A., Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 11.

Gaedicke-nél

- a következő főnyereményeket nyerték:
- 60000 82528. sz.
 - 60000 97263. sz.
 - 30000 6920. sz.
 - 30000 90964. sz.
 - 30000 38691. sz.
 - 25000 2-szer.
 - 20000 6-szor.
 - 10000 24-szer.

Minden szö egyezri beiktatása nonpareille botikból 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill.

HIRDETÉSEK
A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza srüksége belyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetések
közponi irodákban és eredei négyre megkötés lehet foladni:

- Breuer névrek
dohánytösdje, Teréz-körút 54. szám alatt.
Engelmann Mór
gyorsírószerviz, IV. ker., Kálmán-ter 2. szám.
Franké Pál
könyvkereskedés, V. ker., Dorottya-ter 1. szám.
Kossuth Károly
Könyvkereskedés, Károly-ter 1. szám.
Jambrikovits
dohánytösdje, Kerepesi-utca 10. (Takarékép. épület)
Eckstein Bernát
hirdetési iroda, V. ker., Fűtő-utca 4. szám.
Fischer J. D.
hirdetési iroda, IV., Zoltán-utca 7. szám.
Goldberger A. V.
hirdetési iroda, IV. ker., Váci-utca 8. szám.
Haasentz és Vogler
hirdetési iroda, V. ker., Dorottya-ter 3. szám.
Leopold Gyula
hirdetési iroda, VII., Erzsébet-körút 54. l. em.
Mösser Adolf
hirdetési iroda, VII. ker., Károly-körút 2. szám.
Mezei Antal
hirdetési iroda, V. Giszella-ter (Haas-palota).
Schwarz József
hirdetési iroda, V. ker., Marokói-utca 4. sz.
Tanczer Gyula
hirdetési iroda, IV. ker., Szerviz-ter 8. szám.
Sikráy Samu
hirdetési iroda, Budapest, Váci-körút 33.
Kernberg Rozália
dohánytösdje, VIII. ker., Múzeum-körút 18. sz.
Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedés, Múzeum-körút 4. szám (szomszéd Szinzer házában).
Nemesek A. J.
nyomtatás, Fejérvári-ter 2. szám.
Rehenczi Ilona
dohánytösdje, Andrássy-ut 48. szám.
Szaótó Mór
dohánytösdje, IV., Kezdeny-utca 14. szám.
Sopronyi V.
dohánygyár, VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.
Schönwald Ferencné
dohánytösdje, Ferenc-körút 33. szám.
Toldi Lajos
könyvkereskedés, ker., Fő-utca 2. szám.
Goldgruber Mór
könyvkereskedés, Buda III., Fő-utca 17. szám.
Minden apró hirdetés, melyet hit csepe óráig feloldnak, az Budapesti és Pestvárosi Hirdetési Hivatalnál, Deutscher Miksaán, Andrássy-ut 52.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
Zipser és Könyg
könyvkereskedés, Andrássy-ut 4. szám alatt.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 56.

Ha elmegegy édes...
Az értesített címre levél... 10366
Vaskapu!
Esdve kér ma B. C. 10870

Kezdő ügyvéd
vagy orvos... 10366
Vaskapu!
Esdve kér ma B. C. 10870

Hölgyeim!
Mely eszes és vagyonszom... 4060

Arvályány.
Nem határozott, csak feltelem... 4060

Édes Lola.
Edecs este írom a sorokat... 4060

Négy előkelő
leány. Újabb levelezés... 10899

KERESLET.
Gazdasági.
ki 14 év óta íly minőségben... 4062

Gazdasági útkirál
vagy hasonló állást keres... 7649

KINÁLAT.
Angol, francia
tapaszaló nyelvmester, kinyelvtanulmányait külföldön végezte... 4069

Angol, francia
tapaszaló nyelvmester, kinyelvtanulmányait külföldön végezte... 4069

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Pénztárnoki.
földgyűlést vagy hasonló irodai... 10366

Szakavatott
intelligens nős urt ember... 10374

Fiatal, nős ember
keres azonnali helyrepedést... 4060

Német
gyermeknevelő, aki a gyermekek... 4060

A vadászatok
beállítását feltelem nagyobb... 4060

Könyvelő
magyar, német levelező, legjobb... 4060

Nagyobb
mennyiségű szalma, szén és... 4062

Fotrirozó
és maszizáló mint olyan... 4063

Használt
férfi ruhák, tolmácsi, úbratolt... 4063

!!!Feltalálók!!!
kik találmányukat értékesíteni... 7649

Gyakornok
ajánlók iródban, aki szellemi... 10365

Minden alkalomra
magyar, magyar és német... 4069

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Intelligens
mősa, iskolaolt volt kereskedő... 10365

Egy gyakorlatilag
bevált, kasszakereskedő... 10366

Nevelőneket,
tanítóneket, nevelőket... 10374

Fehérvarrónó
javítókat jutányos árral... 10379

T. háziuraknak
tisztelőtől kijelentem, hogy... 4070

Francia
német orkárt ad kisasszony... 4074

OKI.
tanítóknak magányosok... 4073

Intelligens
fiatal ember (nőben) bármily... 4073

OKI. tanító
írni, kitanúban vizsgázott... 4078

Egy gépészke
és végzett pákósok ajánlók... 4063

OKI. tanító
írni, kitanúban vizsgázott... 4078

Egy kisasszony,
ki már 5 év óta van mint... 4063

OKI. tanító
írni, kitanúban vizsgázott... 4078

OKI. tanító
írni, kitanúban vizsgázott... 4078

OKI. tanító
írni, kitanúban vizsgázott... 4078

OKI. tanító
írni, kitanúban vizsgázott... 4078

Körte
és esemeskörte kiváló... 10367

Pianino
fokete külföldi gyártmány... 10374

Zongora
kittető jó karban jó gyártmány... 10374

Butorok,
rendkívül alkalmas... 10374

Olecsó lakás kiadó.
Egy utcai szoba, udvari szoba... 4070

Hölgyek figyelmé!
Gyakorlati szülésznő... 10280

Szatóciszület.
Jó forgalmu, 10 év óta... 4068

Egy eszes
butorozó vilagos udvari... 4068

Elegáns
butorozó utcai garolnak... 4055

Két butorozott
udvari szoba, egy... 4040

Egy
utcai és udvari szoba és... 4040

Csinos
kís utcai szoba, külön... 4040

Kiadó szoba.
Egy elegáns berendezett... 4040

Butor
legjobb minőségben, leg... 1028

Kerékpárokat
szőlőházak kiválókat... 4041

Szép búkkaszén
vagyonszáma eladó... 1028

Mignon
fekete zongora, keresz... 4070

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Kiadó szoba.
Csalosn butorozó utcai... 4071

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

Férfi felöltő.
Uri felöltő... 3 frt
Uri mecskoff... 4 "
Szakot... 2 "

Népies-osztály.
Rothberger Jakab
Kristóf-ter 2.

szápadias nékűl is.
Közhasznos felvilágosító... 10366

Uri öltönyök
kézített 32 kor-ért... 10257

Egy
Koch és Karseltől... 10257

Szatóciszület.
Jó forgalmu, 10 év óta... 4068

Elegáns
butorozó utcai garolnak... 4055

Két butorozott
udvari szoba, egy... 4040

Egy
utcai és udvari szoba és... 4040

Csinos
kís utcai szoba, külön... 4040

Kiadó szoba.
Egy elegáns berendezett... 4040

Butor
legjobb minőségben, leg... 1028

Kerékpárokat
szőlőházak kiválókat... 4041

Szép búkkaszén
vagyonszáma eladó... 1028

Mignon
fekete zongora, keresz... 4070

szápadias nékűl is.
Közhasznos felvilágosító... 10366

Uri öltönyök
kézített 32 kor-ért... 10257

Egy
Koch és Karseltől... 10257

Szatóciszület.
Jó forgalmu, 10 év óta... 4068

Elegáns
butorozó utcai garolnak... 4055

Két butorozott
udvari szoba, egy... 4040

Egy
utcai és udvari szoba és... 4040

Csinos
kís utcai szoba, külön... 4040

Kiadó szoba.
Egy elegáns berendezett... 4040

Butor
legjobb minőségben, leg... 1028

Kerékpárokat
szőlőházak kiválókat... 4041

Szép búkkaszén
vagyonszáma eladó... 1028

Mignon
fekete zongora, keresz... 4070

Kiadó szoba.
Egy elegáns berendezett... 4040

Singer-varrógépek
a legolcsóbb árakkal... 4072

M E S E.

A zöld virág.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, annak volt három lánya. Mind a három lányt nagyon szerette s mikor egyszer vásárra akart menni, megkérdezte a legidősebbiket:

— Mit hozzak neked vásárfiát, édes lányom?
— Nekem, édes apám, ezüstös ruhát hozzon.
Azután a középsőt:
— Nekem aranyos ruhát, édes apám.
Azután a legkisebbiket:
— Hát neked, édes lányom, mi vásárfiát hozzak?

— Oh, nekem nem kell semmi egyéb, hanem álomban egy szál gyönyörű zöld virágot láttam, azt hozzon nekem, édes apám.

Jól van, elment a király a vásárra. Megvette a legnagyobbik leányának az ezüstös ruhát, a középsőnek az aranyos ruhát, de zöld virágot, skármerre keresett, sehoh se kaphatott.

Nagy volt e miatt a szegény király bubánata. Ugy szeretne volna a legkisebbik leányának is megtenni a kívánságát! Iszen csak zöld virágot kért tőle.

Szomoruan nyargalt hazafelé. Nyargalt, nyargalt, utójára ráesteledett s egészen egyedül volt egy rengeteg erdőben. Nem volt ut, nem volt semmi; hej, merre forduljon, merre kanyarodjon?

Leszállt a lováról, fölmászott egy fára, hát messziről icipici világosságot látott. Megörült ennek is, arra fordította az útját s nemsokára odaért egy kis házikóhoz. Kint megkötötte a lovát, aztán bement.

Ki volt abban a házikóban? Egy öreg-öreg kilencenkilencszentű asszony. Ott üldögélt az asztal mellett és bóbiskolt. A király oda köszönt neki:

— Jó estét, öreganyám!
— Adjon isten neked is, folséges király uram, hát te hogy kerülsz ide, szegény asszony házába?

Amint elmondta a király, hogyan járt, egyszerre csak meglát az asztalon egy arany poharat, az arany pohárban gyönyörű zöld virágot.

— Jaj, azt mondja, hogyan kerül ide ez a zöld virág? Iszen éppen ilyen kellene nekem, hogy haza vigyem a szépséges lányomnak! Nem adnád el?

— Nem eladó, — azt mondja az öregasszony, — mert csak ez az egyetlen egy szál zöld virág van az egész világon. Senkinek sincs annyi pénze, amennyit ez megér. Hanem tudod mit, neked ingyen odaadom, vidd haza a lányodnak.

Megörült a király és másnap nagyvigan ment hazafelé. A legidősebbik leányának odaadta az ezüstös ruhát, a középsőnek az aranyos ruhát, a legkisebbiknek pedig a zöld virágot.

Jaj, de boldog volt a legfiatalabbik király-

kisasszony, hogy a zöld virágot megkapta! Egészen olyan volt, mint ahogyan álmban látta. Bevitte a szobájába és ott tartogatta az asztalon. Órák hosszat elnézte, szagolgatta és úgy örült neki, hogy ki se mondhatom.

No aztán egy darabig szépen megvoltak. A legkisebbik királykisasszony szobája mellett volt még egy szoba, ott aludt a szobalánya. A szobalány egyszer éjjel fölébred, hát látja, hogy a zöld virág hirtelen megrázkódik s gyönyörű szép lagény lesz belőle. Fehér volt az arca, piros volt az ajka, zöld a ruhája.

A királykisasszony mélyen aludt, a lagény pedig odatért az ágya elé és azt mondta:

— Virág vagyok, virág,
Nem igazi virág.
Hej, ha engem megláthatnál,
Velem csak egy szót váltánál,
Mindjárt megváltanál!

Megjéjt a szobalány, hogy mi ez, de nem mert egy szót se szólani, nem merte a királylányt fölkelteni, csak nézte a nagy csodát.

A virágból lett lagény ott könyörgött egy álló óráig, de hiába, a királykisasszony nem ébredt föl. Mikor eltelt az egy óra, a lagény megrázkódott és megint zöld virág lett belőle.

Mikor reggel lett, a szobalány azt hitte, hogy csak álmodott. Nem szolt senkinek, hanem várta az estét, hogy máma is itt lesz-e a lagény.

Ejféltájban csakugyan megrázkódott a virág, kiperdült belőle a gyönyörű lagény, odatért a zöld királylány ágya elé és megint mondta:

— Virág vagyok, virág,
Nem igazi virág.
Hej, ha engem megláthatnál,
Velem csak egy szót váltánál,
Mindjárt megváltanál!

Ott könyörgött megint egy álló óráig, de hiába, a királylány nem ébredt föl s a szobalány nem merte fölkelteni. Pedig most már tudta, hogy nem álmodik.

Reggel fölment a királyhoz és elmondta neki, hogy mit látott, a maga kisasszonyának azonban nem szolt egy szót se.

A király azt hitte, hogy a szobalány csak tréfál, de azért mire este lett, odament a másik két lányával a legkisebbiknek az ajtajához és lesték, hogy mi lesz.

Ejféltájban csakugyan megrázkódott a zöld virág, gyönyörű szép lagény lett belőle, odatért az alvó királylány ágya elé és azt mondta:

— Virág vagyok, virág,
Nem igazi virág.
Hej, ha engem megláthatnál,
Velem csak egy szót váltánál,
Mindjárt megváltanál!

Ott könyörgött jó darabig. Mikor a király látta, hogy ennek fele se tréfa, berohant a szobába a két lányával együtt és azt mondta:

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

— Uram Jézus! Hogyan is teremthetl ennyi eszeselék. Talán nem is Krsywonos, hanem Chmielnickij áll itt szemben velünk. Itt az egész parasztság, esztelenség velők harcra kezdeni, hiszen a kalapokkal lefűlelnek, annyian vannak! Oh, milyen szép volt azelőtt az élet Ukániában! Hogy az ördög vigyen el titeket, ti gazok! Jöttök ugy-e mint a sásák? A nyavalya törjön ki!

— Ne átkozódjál, hiszen vasárnap van.

— Az bizony, vasárnap van, illőbb volna a jó Istenre gondolni. Pater noster, qui es in caelis... ettől a hordától ugyan hiába várunk istenfélmet!... sanctificetur nomen tuum... mi lesz ezzel az árókkal ott közöttünk!... adveniat regnum tuum... már elakadt a lélekzetem... fiat voluntas tua... hogy fordulnak föl, ti pogányok... no nézd, már kezdik.

Odaát néhány száz ember elszakadt a seregtől és rendetlen összevisszaságban sietett az árok felé.

— A lövészek! mondta Skrzetuski. A mieink is nemsokára megindulnak.

— Hát meg kell okvetlenül kezdenünk a csatát?

— Már bizony úgy van, nyugodj meg benne.

A Sagloba elkeseredése határtalan lön.

— Hogy ne is szülte volna őket az anyjok! Ti meg olyan közömbösen nézitek őket, mintha nem is élet-halálról volna most szó.

— Mondtam már, hogy mi megszoktuk az ilyest.

Wolodyjowski dragonosai megindultak. Majd

mindenik századból csatlakozott hozzá néhány vitéz, így Kusel, a vörös Viersul, Poniatovskij, a két Karvics és a huszárokból Longinus.

Az ellenséges csapatok között egyre kisebb lett a távolság.

— Szép dolgot fogsz látni, — biztatta Skrzetuski Saglobát. Csak Wolodyjowskit tartsd szemmel, meg Longinust. Ok csak a derék vitézek. Látod őket?

— Már hogyné látnám?

— Nohát, akkor az ő példájokra majd megjön a te kedved is a verekedéshez!

XV.

Mikor közel érték már egymást az ellenfelek, megállították lovaikat és kölcsönösen szidni kezdték egymást.

— Gyertek, gyertek, a kutyáinknak adunk majd eddelül! — kiáltották a hereg katonái.

— A ti husotok a kutyáknak sem izlenék.

— Itt rohadtok el valamennyien.

— Titeket meg a pocsolóba fullasztunk!

— Talán inkább szemetet hánytatok a vasvilláitokkal? Az való a kezetekbe, nem kard, ronda eszeselék!

— Mi még eszeselék vagyunk, de a fiaink nem eszesebbek lesznek, mert a ti asszonyaitok és a ti leányaitok fogják őket megszülni!

Egy dnyepervideki kozák előreugratott, tölcsért formált a kezéből a szája elé és úgy kiáltotta harsogva:

— Van a heregeteknek két huga. Küldjétek el Krsywonosnak!

Wolodyjowskit előntötte a düh és a kozák felé vágatott. Skrzetuski messziről meglátta s oldalba bökte Saglobát.

— Nézd, hogy rohan Wolodyjowski!

— Látom, már ott van előtte, összecsapnak, már vége is van a kozák fickónak. Egy, kettő... Vigyen az ördög, ha ilyen derék vágásokat látam már.

Kétszer sujtott alá a vitéz kardja és holtan bukkott le lováról a szájaszkodó ripók. Utána másik

— No most megvagy, szép virág!

Erre feljajdult a szép legény:

— Jaj végem, végem!

A nagy jajgatásra felébredt az alvó királylány, meglátta a gyönyörű vitézt meg az apját, meg a két testvérét, nem tudta, mire vélje a dolgot, csak nézett, nézett.

Az apja meg akarta a legényt fogni, de abban a szempillantásban nem volt többet a szobában sem szép vitéz, sem zöld virág, úgy eltűnt, mintha soha ott se lett volna. Az ablakból csak ezt a szót hallotta a legkisebb királylány:

— Gyere utánam, a zöld király országába!

Mikor a királykisasszony megtudta, mi történt már három este, szörnyen elszomorodott és nem volt többet otthon nyugta. Az apja, a testvérei sehogy sem akarták elengedni, de annyit sirt, annyit jajgatott, hogy nem bírtak vele és eleresztették.

Ment, mendegélt, hegyen, völgyön, árkon, bokron keresztül, uttalan utakon, egyre kereste a Zöldországot.

Ment három esztendeig éjjel-nappal, utoljára odaért egy város elé, az csupa feketével volt behuzva. A város előtt ott volt egy öreg-öreg ember, atól megkérdezte:

— Mért van ez a város földig gyászban?

— Oh, azt mondja, ez a zöld király városa. Sokáig oda volt a királyfink zöld virág képében elátkozva, meg is váltotta valahol egy királylány, de csak félig, mert amióta hazakerült, halálos nyavalya bántja. Azért van a mi városunk talpig gyászban.

— Hát nem lehetne rajta segíteni?

— Jaj, dehogyné lehet. Nem segíthet rajta senki más, csak az a királylány, aki már félig megváltotta. Ha az eljönne és a kezével a fejét megsimogatná, egyszerre vége volna minden bajának. De hát hogyan jönne az el, mikor nem is tudja, hogy beteg a királyfi? Aztán ha tudná is, ha el is jönne, akkor se segíthetne rajta, mert senkinek se szabad megmondani, hogyan tegyen a beteggel.

A királylány nem szolt egy szót, hanem úgy örült, hogy ki sem mondhatom.

Bement a városba, vett magának doktor ruhát és fölment a kastélyba, hogy ő meggyógyítja a királyt.

— Oh, azt mondják, dehogyné gyógyítja meg! Járt itt már annyi doktor, hogy se szere, se száma.

De csak engedjék.

— No jól van, hát próbálja meg.

A doktor végigsimította a kezével a beteg királyfink a fejét s amint végigsimította, olyan egészséges lett, mint a makk.

— Jaj, de jól érzem magamat! Olyan egészséges vagyok, mintha a menyasszonyom simogatta volna meg a fejemet.

— Iszen én vagyok a menyasszonyod! — azt mondta a doktor.

rontott Wolodyjovskinak. Valami nemestől elrabolt vörös kónots fityegett rajta s oldalba kapta a vitézt, lova azonban megbotlott. Wolodyjovskij egy könnyű mozdulattal kiütötte kezéből a kardot, azután megfogta a kozák nyakát és magához rántotta az embert, lovastul együtt. A pörüljárt fickó nem is ellenkezett, mert látta, hogy hiába való lenne s csak az életét veszélyeztetné, megsarkanyuzta tehát a lovát, amely szorosan a Wolodyjovskij mellett vágatott. Mikor egy-egy pillanatra meglazult nyakán a vasmarok szorítása, kétségbeesetten ordított.

— Testvérek! Meneküljétek!

Ez a látvány harcaztálta az ellenfeleket s most már lehettek százan is a viaskodók. Ember ember ellen, ló a lóval küzdött s a sereg biztató kiáltásokkal buzdította a párviadalt vivókat. A reggeli erős napfény rájuk vetődött s az arcukat is megvilágította. Mintha valami lovg-torna folyt volna az árok mentén. De gazdátlanul vágatott el egy-egy ló s nagy köröket verve, egyre sürűben zuhantak a vízbe a holttestek.

A vitéz viaskodás látása tüzelet a nézőket is. Kiáltoztak az övéik felé, integettek nekik, egyszerre fölördít Skrzetuski:

— Wierstulnak vége! Elbukott lovastól! Azon a fehér ménen ült!

Wierstulnak azonban sikerült az életét megmentenie, mert elbukott támadója is, az óriás termetű Pulian, aki azelőtt a hereget szolgált, most pedig Krsywonosnál volt altiszt. Kitűnően vivott, csodás erejével két egymásra tett puskát is szétört, leverhetetlennek mondta a páros viaskodásban. Most, miután legázolta Wrestit, föltápaszkodott, Koroslahtznak rontott s fejétől deréig egy csapással kettéhasította a derék katonát. Rémülten menekültek előle a többiek. Longinus azonban nyugodtan feléje irányította csontos kancáját. Pulian fitymálva kiáltott rá:

— Véged lesz, fiam, rögtön!

— Majd meglássuk, felelt Longinus és ütésre emelte a kardját. Nem a híres nagy szabályja volt a kezében, mert azt nagyobb földatokra

Avval ledobta a doktor-ruhát és ott volt a szép királykisasszony.

No volt aztán öröm meg öröm. Akkor a lakodalom estpakt, hogy hetedhét országra elment a híre. Meghívták a királylány apját meg a két nénjét is s akkora örömben volt mindnyája, hogy majd kirúgták a ház falát.

Aztán sokáig boldogan éltek s ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLEK.

Lilith.

Te szegény teremts, szerencsétlen árva,
Oly annyira romlott, hogy senki se szánya,
Kinek a hazugság úgy vérvé váiott,
Hogy káromlással mond csak másodságot.

Oly vak a te lelked, hogy fényt már sosem lát,
Nem is éri többé vétkednek súlyát,
Mint a sebzett állat, önkarat nélkül,
Ugy bolyongasz te is bűnre, bűn szeléről.

De egyszer, érezem, útni fog az óra,
Hogy kinyílik lelked asi rangszóra,
Hogy megbánás száll majd habfőhöz testedre,
Hogy a pokol kinja ég majd ereidbe'.

Aki barátod volt, azt te mind megcsaltad,
Aki hitt te benned, elárulta ajkad,
Ki magához emelt, lehúztad a sárba...
Egyedül maradsz majd legsúlyosb órádba'.

Egyedül... sohasem! Azen a szent órán,
Jussak az eszedbe! Akkor gondolj én rám,
Akinak a lelkét egész' tönkre tetted,
Az veszi magára mindegyik büntetted.

Én te melléd állok, felnézek az égre: —
Itélő nagy Isten, mi szívünkre nézz le!
Tekintsd e lány bűnét könyörülő szemmel,
Az én tiszta lelkem áldozatul vedd el!

Az én tiszta lelkem mocskos sosem érte,
Azt adom tenéked cserébe ó érte,
Mennyek országába hadd jusson helyettem,
Aki úgy megtiport, akit úgy szerettem!

Dénes Tibor.

Lakás és táplálkozás.

A népesség vagyoni állapotának hűsége képét szolgálja a mód, ahogyan lakik és táplálkozik. A jó lakás és a helyes étkezés azonban egyuttal az egészségnek is hatalmas tényezője. A közgazdasági állapot és a higiénie tehát érintkeznek ezen a vonalon. Anyagi jólét nélkül nehéz, — sőt lehetetlen az egészséges parancsait követni, — vizont hiába van módunk, ha tudatlanok vagyunk az egészség ápolásában és megőrzésében.

tartogatta s szolgájánál hagyta őrizetben, most könnyű, kékes acélú, aranyozott pengét vett. Az első ütést kivédte ugyan Pulian, de nyomban érezte, hogy méltó ellenféllel akadt össze, mert a kardja ugyancsak megreszkedett az ütés erejétől. A második és harmadik ütést is föfogta, azután azonban furcsa dolog történt. Vagy azt látta, hogy a kardforgatásban ügyesebb az ellenfele, vagy a rettenetes erejével akart kérkedni, vagy csupán azért, mert a Longinus óriási kancája a viznek szoritotta, leeresztette kardját és két kézzel nyálábra kapta a lovagot. Ugy akaszkodtak össze, mint két vad medve, ha a nőstényért marakszik. Ugy összegabalyodtak, mint a szomszéd törzsből kinőtt fenégyfa, amelynek ágai átölelik egybefonódva egymást.

Visszafojtott lélekzettel lesték mindannyian ezt a rettenetes küzdelmet mindkét oldalán, mindenütt a magok emberét tartva az erősebbiknek. Most mozdulatlanul ölelték egymást át, csak az arcuk vérszíne és a homlokukon dagadozva feszülő erek, s a görcsösen görnyedő hátak mutatták, hogy milyen rettenetes erő van a karjuk szoritásában.

Mindkettő lihegett már. A Longinus arca egyre pirosabb lett, a kozák elkékült. A nézők türelmetlenül topogtak. Végre panaszos nyögést hallottak.

— Bocsáss el!

— Nem testvér, megöllek, felelt a másik hang.

Egy perc telt még el, azután rettenetes hűrés hallatszott és nagy sugárban ömlött ki a vér Pulian szájából. Feje is aláhanyatlott. Longinus kiemelte őt nyergéből, a földre hajtotta és aztán visszavágatott övéhez.

— Eljen, eljen! kiáltották ujongva Wisnoviecki katonái.

— Halál reá! ordították a kozákok, akiket felbőszített a Pulian eleste s most tömegesen rontottak a lengyelekre.

Általános harc kezdődött, amelyet csak ke-

A népesség egészségi állapota, a megbetegedési és a halálzási arány régen ismert fontossága nemzetgazdasági tényezők. Mindezekre a lakásnak és a táplálkozásnak közönségesen tudott nagy befolyása van. De nemcsak a közegészség, hanem a munkás-kérdés megoldása szempontjából is rendkívül fontos és nagyon is számbaveendő tényezők. Az a munkás, akinek barátságos, olcsó otthona, és módja van arra, hogy magát és családját keretéhez mérten olcsón és mégis jól élelmezze: nem lesz szocialistává. A szocializmus karjaiba leggyakrabban a legegyszerűbb élet-szükségletek hiánya által felkeltett elégedetlenség hajtja.

Nálunk még nincs munkáskérdés a szó külföldi értelmében, mert nincsen még fejlett gyáriparunk. A kozmopolita szocializmus — hála Istennek — még alig ismerjük; mezei munkásaink pedig első sorban magyarok és csak aztán „cucilisták." De hisz-szük és reméljük, hogy iparunk rövid néhány év múlva eddig nem ismert arányokat fog öltetni és ezért kötelességünk megtenni mindent, ami a munkáskérdés kiélekedését megelőzni képes. Másfelől a magyar munkás helyzete ma is minden egyéb, csak irigylésre méltó nem. Ha mégis kevés bajunk van velük, azt jórésben az ő igénytelenségüknek is köszönhetjük. Erre a tényezőre azonban nem szabad a végtelenségig számítani, hanem saját érdekünkben gondoskodnunk kell sorsuknak gyökeres javításáról.

Amde eredményes orvoslásról csak ott lehet szó, hol a bajt magát alaposan ismerjük. Ennek ki-puhatására azonban nálunk eddig még igen kevés történt. A siker első feltétele volna tehát a munkások lakás- és táplálkozási viszonyainak a legpróbb részletekig menő kipuhatása és összeírása.

A közegészség szempontjából azonban itt nem volna szabad megállanunk, hanem pontos képet kellene szereznünk a cselédek, továbbá a kiscsapatok, a kishivataltok, apró mezei emberek, egy szóval a kisemberek táplálkozási viszonyairól és a lakásairól. Csak így derülne ki mindaz a nyomorúság, amely hazánkban lappang és amelyen a baj pontos ismerete mellett talán egyszerű eszközökkel lehetne segíteni. Hogy egy példát mondjak: a telvidéki rutének nyomorúságának egyik oka az volt, hogy kizsároltatni engedték magukat kiskereskedők által. Mindnyájan tudjuk, mily üdvös eredménnyel járt a fogyasztási szövetkezetek létesítése. A legközelebbi eredmény az volt, hogy a nép most olcsóbban és mégis jobban táplálkozik, ennélgyva több ereje van a munkához s így csökken a szesz italok után való vágyakozása is, mert hiszen az elécsigázott szervezet igen sok esetben a kimerüléstől kénszerítve nyul a pálinka után, amely — bár egészségre rovására — ideig-óráig újabb erőkiéjtésre képesíti.

A lakás- és táplálkozási viszonyok pontos megismerése tehát legelső teendőnk. Uttörök jártak már

gyetlenebbé és véresebbé tett a hely szűk volta. A kozákok sűrűn hullottak el a lengyelek csapásai alatt. Egyszerre fölhasantak a Krsywonos táborában a trombiták, visszavonulásra fújtak.

Nyomban megfordultak a kozákok, míg a lengyelek megmaradtak kis ideig a helyükön, hogy győzelmeiket kiélvezzék, azután ők is visszaváltak az övéikhez. Úresen maradt most az árok, halott emberek és dögölt lovak feküdtek csak benne az elkövetkezendők szomorú hirdetőjéül. A hosszú árok-utnak végében fodros hullalmokkal csillogott a tó vize, borzolta a szél, amely panaszosan susogott a part mentén álló fűzfák lombjai között.

Most megindult a Krsywonos egész serege, mint valami végtelen, beláthatatlan holló- vagy keselyű-csapat. Elöl a parasztok, azután a fegyelmet saporogtat gyalogság, a lovasság, a tatárok s végül a kozák-tüzérség. Nem vonultak rendben, tolongtak, szoritották egymást, az egész tömeg egyszerre akart az árokba jutni, hogy aztán vízzel elárasztassák, s beléfulasztassák a herceg seregét. A vad Krsywonos nem értett a haditudományokhoz, ő csak a kardjában, meg az öklében bízott, minden erejével rávetette tehát magát a lengyelekre, s megparancsolta a hátul jövő századoknak, hogy az előttük haladókat szoritassák, üzzék. Az ágyugolyók mind a vízbe hullottak alá, s nem tettek semmi kárt sem a tó túlsó partján sakkábla alakjában föllállított hercegekben. Az emberáradat keresztülrohant az árkon és föltartóztathatatlanul haladt előre, egy része már a folyóhoz ért és alkalmas gázlót keresett rajta, minthogy azonban nem talált, a töltés felé fordult, ahol irtózatossan összeszorultak. Betöltötték az egész árkot, egy talpalatnyi hely sem maradt szabadon.

Jeremiás egy dombról nézte az előkészületeket, homlokát és szemöldjét összeráncolva, villámokat szóró tekintettel.

(Folytatása következik.)

ezen az ösvényen: Kőrösi, Keleti, Farkas Jenő. A munka azonban nincsen befejezve és olyan óriási, hogy egy ember összeroskad alatta. Az adatoknak pedig csak akkor vehetjük hasznát, ha azok nagyon pontosak és nagyon lelkiismeretesek. Gyűjtésük emiatt igen nehéz, de nem lehetetlen. De meggyőződésből fakadó buzgalom kell hozzá feltétlenül és nem hivatali kötelességből kifolyó eljárás. Éppen azért azt hiszem, hogy a hivatalos apparátus utján sohasem jutnánk minde-
nütt kifogástalan tudósításokhoz.

Ennélgyva én, aki evvel a kérdéssel szintén foglalkozom, más utat választok.

Felkérem e lap mindazon igen tisztelt olvasóit, akiket sikerült fennebbi soraimmal meggyőzőnem a kérdés fontosságáról és akiknek kedvük, alkalmuk és idejük van arra, hogy ilyen adatokat gyűjtsenek: értesítsenek engem egy levelezőlapon. (Dr. F. Gy. közegészségtani tanársegéd, Kozlovszár, közegészségtani intézet.) Én majd megküldöm a bérmentesített kérdőíveket, amelyeknek kitöltésére szükségem van. Ily módon talán kevesebb adatom lesz, de azok megbízhatóbbak lesznek, orvosok, lelkészek, tanítók, jegyzők leginkább vállalkozhatnának.

Vajha győnge szavammal minél többek segítségét sikerülne megnyernem ehhez a munkához, amelyből — remélem — társadalmunknak, közegészségünknek legalább morzsányi haszna csak lézen. És perszemekből lesznek a hegyek!

Dr. Filep Gyula.

+ Az alvás magyarázata. Maurice Fleury névéhez fűződik az alvásnak egyik újabb elmélete. Az álomnak nem előfeltétele a fáradtság, mint ahogy az ébrenlét nem feltétlenül azonos az érk teljességével, vagyis a fáradtság hiányával. Megtörténik, hogy az ideges kimerültség és ennek egyik folyamánya, a megcsappant energia éppen az ellenkezőjét idézi elő annak, amit a fáradtság természetes következményeinek tekintenek sokan. Aki nagyon kimerült, az éppen ezért, nem képes elaludni. Ennélgyva — Fleury szerint — az álom nem egyéb, mint az idegrendszernek fokozatos elszibbadása. Az idegrendszerre gyakorolt zibbasztó hatás álmodt idéz elő s ez az izomszervezet kimerült, avagy erőtlő duzzadó állapotától egészen független szokott lenni.

+ Hogyan szerzik a sealskin prémét. Kegyetlen, barbár módon szerzik meg Iönn Eszakon a drága prémét. Amikor a prém szolgáltató rozmárok olepik a tengerpart melletti szárazföldet, vastag bunkósbottokkal fölszerelt „rozmárgók" állják útjukat, valóságos hajtóvadászokat rendeznek, a tenger felől kezdik meg a hajszát s ez által elzárják a szegény állatokat a tengertől. Azután tarméz, zuhog a sok csapás, az állat ugyan szivós természetű s csak lassan pusztul el. A „rozmárgók" különben nem is szeretik, ha az áldozat hamar elpusztul, szerintük értéke-sebb a prém, ha még az eleven állatból húzzák le a bőrt. A még vonagló állati testet a „müvelet" után a tengerbe vetik. Van egy rendkívül értékes fajta a sealskinnek s azt úgy nyerik, hogy az anya-állatból elevenen kimetszik az eleven fiát. A Behring-szorosban statisztikai kimutatás szerint évenként 600.000 rozmárbort nyernek, ezek között átlag 200.000 bort az anya testéből elevenen kimetszett fia-állat testéről nyerik. A rozmárgókat Kamosatka és Alaskaszigeteken üzik nagyban. Már 1700-ban ismeretes a rozmárgóság. Oroszország s az Egyesült-Államok manapság már szabályozták a rozmárgóság, az Alaskafásaság, mely nagyrészt birja a rozmárgóást, évente „csak" százezer fiatal állatot mészároltat le. A hatóságok azonban szemet hunynak, ha pár százezerrel több állat szenved is ki a rozmárgók durva csapásai alatt.

+ Az első cillinder. A cillinderrel legáltalánosab Londonban; ott az egyszerű polgár is cillinder visel napról-napra. Még a fiatal boltolegény is szegyenlené magát, ha nem fedhetné be fejét ezzel a tiszteletreméltó süveggel. Es a cillinder mégis szörnyű lázongást idézett elő, mikor a világ előtt először megjelent. Hetherington volt az a vakmerő, ki 1797. január 15-én először merészkedett köcsögalapban mutatkozni az utcán. Hogy egy kis feltűnést fog kelteni, azt gondolta, de hogy valóságos zendülés fog kitörni, azt nem is sejtette. Ugy tizenegy óra tájt délelőtt lépett ki boltjából London egyik legnépesebb utcájába, de ahg ment tíz lépésnyire, mindenki megállott és megbámulta a fején gubbaszkodó csodálatos holmit. Hetherington azonban egész fesztelenül haladt tovább, de erre azok, akik eddig csak bámulták, kö-réje sereglettek és néhány perc múlva az utca tele lett zibongó, kiáltzó emberekkel. Egy akkori újság így emlékezik meg az esetről: „Hetherington divat-árkereskedő nyilvános csendháborítás és zendülés szítása miatt a lordmayor elé vitetett és 500 font sterling bírságra íteltetett. Bebizonyosodott ugyanis,

hogy azon ur nyílt utcán olyan süveggel jelent meg, melyet ő selyemkalapnak nevez, egy magas, fényes csövel, mely alkalmas arra, hogy vele fénylő emberekre rájesszenek. A rendőrség megállapította, hogy sok nő a szokatlan látványtól elaludt, hogy a gyermekek hangosan sikoltottak, a kutyák vonítottak, s a tömeg egy fut elgázolt, úgy, hogy a karja eltört. A vádolt annak okáért elfogott és a lórdmayer elé vitetett, aki előtt azzal védekezett, hogy ő a birodalomnak semminemű törvényt meg nem sértette, mivel Angolországban mindenkinél joga van ahhoz, hogy olyan kalapban jelenjen meg, amely az izlésének legjobban megfelel. Így irt az egyik újság. Az 1897. január 16-án megjelent Times azonban pártját fogta az új kalapnak, amelyet a divat haladásának tekintett, s amelyről megjósolta, hogy csakhamar széles körben elfog terjedni.

+ A föld gyomrának gazdagsága. A délafrikai háború igazi oka, köztudomás szerint, a gyémántmezőkön található és a föld gyomrából kiaknázható kincsek értékével függ össze. Transvaal aranytermele, a hivatalos kimutatások tanúsága szerint, folyóvíz emelkedik és pedig három-négy évtized óta rohamosan. Az 1866-iki angol statisztika szerint ebben az évben a transvaali állam aranytermelésének egyenértéke hatvankilenc millióra rugott s évtizedeken át hét-nyolc millióval gyarapodott a jövedelmi föbblet. Hogy ez az összeg csekélységgé törpül, ha az egész föld bányászatának termelésével, illetőleg a termékek értékével hasonlítjuk össze, az önként érlelődik. Couriot francia geológus szerint a föld gyomrából évente kiemelt termékek értéke kilenc milliárd frankra tehető. Ebben a nagy érték-mennyiségben nem az arany és ezüst játsza az első szerepet, hanem a kőszén. Míg az egy év alatt kiaknáztott értékeknek csak egy hetedrészre tehető a rész arany és ezüst egyenértékének, addig az ugyancsak egy év alatt a föld gyomrából kiemelt kőszénnek a forgalmi értéke három és fél milliárd frank. Tehát a föld gyomrának gazdagságát első sorban a kőszén képviseli, vagyis a fekete gyémánt. A csillogó arany hátterbe szorul ezzel a realis természetű versenytárral szemben s az aranybányák összértéke hasonlóképpen eltörpül a kőszénbányák értékével szemben. Az angol kőszénbányák kiterjedése több mint 33 ezer négyzetkilométer. Az Egyesült-Államok szénbányái ötszáz ezer négyzetkilométerre terjednek. Az európai államok közt Németországnak van a legkiterjedtebb kőszénbányászata Anglia után, cirka 31 ezer kilométer terjedelmű. Oroszország 28 ezer kilométeren szedi ki a földből a kőszént. Franciaország birtoka e téren csak 5800 négyzetkilométer terjedelmű. E számok is élénken megvilágítják azt a tényt, hogy az Egyesült-Államokban a föld gyomrában heverő kincsek dominálják a helyzetet. Az újvilág mesés gazdagságához képest Európa — szegény. Ez is egyik magyarázata a kivándorlás folytonos emelkedésének.

+ Az iszákosság gyógyszer. Pétervárott is tanácskozik egy bizottság a fölötte, hogy miképpen lehetne legbiztosabban elojt venni az iszákosságnak. A tanácskozás fényes eredményt ért el s ez Rusbakoff, moszkvai egyetemi magántanár érdeme. Az orosz tudós azzal a praktikus ideával lépett föl, hogy a iszákosságot: — hipnózissal kell gyógyítani. A részegkedés — ez ennek a gyógyítási teóriának a magyarázata — lelokozza a szervezet ellenálló erejét s így az akarat erő is redukálódik az iszákosság emberekben. Minthogy pedig a hipnózis iránt különösen azok fogékonyak, akikben az akarat erő energiája rendkívül csekély, így tehát napnál világosabb, hogy a hipnózis egyenesen arra van teremtve, hogy az iszákosság gyógyítására felhasználassék.

A tanár ur több mint kétszáz részeg embert hipnotizált egy esztendőn keresztül és a kedvező végeredményt számokban mutatja be. Az első héten a hipnotizáltak 92 százaléka tartózkodott az ivástól, az első hó végéig 66 százalék, a féltév végén már csak 38 százalék a betegeknek mellőzte a szeszest, az év végén pedig száz közül husz maradt meg a mértéktelenség útján. Világos tehát, hogy a hipnózis gyógyító hatása mindinkább vesztett az erejéből és az iszákosság vágya egyre fokozódott. A tanácskozó testület tagjai közt akadtak olyanok is, akik ezt a husz percentes eredményt nem a hipnotizálásnak tudják be, hanem annak, hogy az illetőknek sikerült talpon fogyasztani a szeszt és csak akkor kerülni a hipnotizáló doktor elé, amikor józanok voltak.

+ Londoni lakásvizonyok. Londoni statisztika szerint ott 900.000 ember lakik olyan lakásban, amely egyetlen egy helyiségből áll; 216.000 ember lakik négy-ötösével egy szobában és 30—40.000 lakik hét-

nyolcadmagával egy szobában, amelyek közül a legnagyobb alig tíz négyzetméternyi. Ezekben a helyiségekben alig vannak meg a legszükségesebb holmik s ezeknek a szerencsétleneknek iurca fogalmai lehetnek az otthon fogalmáról. Ilyen körülmények között természetesen szülő és gyermek között nevelésről szó sem lehet s az erkölcsiéget is lábbal tiporják. A gyermekek élete künn az utcán telik le s a szülők pálinkás lebujszokban keresik azt a jó levegőt, amit nyomoruságos otthonukban úgy sem találhatnak. Ott azután megtalálják az italt a feledést is. S innen az a nagy elszaporodása Londonban a belőrvilágnak, amelynek problémáját hiába igyekeznek megoldani az angol államférfiak.

+ Hajból készült oltárterítő. A londoni St.-Frideswidei egyházközség egyik igen gazdag tagja egy oltárterítőt ajándékozott a templomnak, mely nem finom gyölsből, hanem hajból készült. A terítő fekete, fehér, szőke és barna hajból áll, a rojtok pedig vörösszőke hajból készültek. S ezek együttesen, művészi fonásukkal és elrendezésükkel eredeti egészet képeznek. A terítőt egy hajművész készítette s 10 évig dolgozott rajta. A terítő három méter hosszú és 1.10 méter széles. Ára 44.000 márka (52.800 K.) volt.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, november 16.

Gabonaüzlet. (Reich Jenő és társa-cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az időjárás a lefolyt héten nagyjából száraz, boros, kezdetben még hűvös, utóbb lényegesen enyhébb volt. A hét végével bőséges csapadék következett be, mely a vetésekre igen előnyösen hatott. A Duna vízállása még mindig rendkívül alacsony és a hajózást nagyon megnehezíti.

A külföldi piacokon az eddigi szilárd irányzat esőkkent, a hangulat mindenütt lanyhábbra fordult és az árak némileg visszaestek. Amerikában az exportkereslet gyengülése és a látható buzakészletek gyarapodása nyomozástól hatott, az árak lanyhulók voltak és csak a hét végé felé javultak ismét. Tengeri ennek ellenében, tekintettel az e cikkben való tetemes terméshányra — hivatalos jelentés szerint 745 millió bushell — európai számlára is állandóan jó keresletnek örvendett és 1 c. javult. A kontinentális piacokon az érdeklődés az amerikai buzaajánlatok iránt gyengült, annál inkább, mert azok az olesóbb Duna- és Balkán-származékokban találtak helyettesítést. Angliában kezdetben emelkedő árak mellett szilárd volt az irányzat, utóbb esendesebbre fordult és az árak alig tartottak. A francia piacokon csak jelentélen árváltozások fordultak elő. Hollandiából és Belgiumból gyenge fogyasztási keresletet és korlátozott forgalmat jelentettek. Németországban is esőkkent volt az irányzat és a forgalom gyengült.

Nálunk az üzlet különösen kenyérmagvakban esőkkent és az árak is olesóbbak, míg takarmány-cikkék, különösen azonban tengeri, jó figyelemben részesültek.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza az egész hét folyamán lanyha maradt. A malmok előre vásárolt és nagyjából kész hajóáruban beérkező buzameennyiségeik átvételéivel vannak teljesen eloglalva és ez oknál fogva tartózkodnak maradtak. Habár a kínálat is gyenge és a forgalom egyes napokon egész jelentélen volt, a tulajdonosok mégis engedelmények voltak kényserfelve és az árak a esőkkent határidőpiac által is befolyásolva 10 fillérrel olesóbbak. A bekövetkezett enyhe időjárás ugyan-csak hozzájárult ahhoz, hogy vételked nem nyilvánult és ha nagyobb visszaesés be nem állott, úgy ez csakis ama körülménynek tulajdonítandó, hogy a kínálat is szűk keretben maradt meg. Az összforgalom 110.000 mm., a hét folyamán érkezett 216.000 mm., elvittek 9890 mm. buzát.

Rozs kezdetben még szilárd volt. A fogyasztás, úgy mint az export, csak mérsékelt beszerzéseket esőkkent ugyan, a mult heti jegyzések azonban: 7.10 budapesti paritásra és 7.20—7.25 helyben 3 óra, változatlanul tartottak. Az üzlet későbbi folyamán a hangulat azonban gyengült, a forgalom e cikkben is korlátozott maradt és az árak 7.02½ k.-ig paritásra és 7.15 k.-ig 3 óra helyben estek vissza. Nyíri származékokban csak kisebb tételek keltek el 6.50 koronás jegyzés mellett Debreczen paritásában.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) ugyan-csak esendesebb. Szeszégetők immár nagyobb készletek felett rendelkezéven, nem vásároltak és így oszupán gyárosok, valamint elvélve hízalók voltak a piacon, kik 6.15 koronával többet helyben átvéve nem engedélyeztek. Szerb árpából néhány tétel 5.65—5.75 koronán kelt el 3 óra helyben. Malata- és sűrűpák állomásokon átvéve kisebb tételekben és változatlan árákon a belőldi fogyasztás céljaira találtak elhelyezést.

Zab csak mérsékelt volt maradvány, a kereslet azonban szintén csak gyenge maradt. Az irányzat mindazonáltal szilárd és az árak jól tartottak voltak.

Az elkeit ca. 4000 mm. szin és tisztaság szerint 7.10—7.65 K. között ér el helyben.

Tengeri (6) bécsi számlára jó keresletnek örvendett és 10 fillérrel javult, mi mellett helyben és helyben paritásra 5.60 K. fizettek. Új tengeri úgy a belőldi fogyasztás, mint Cseh- és Morvaország részére ugyancsak élénk érdeklődéssel találkozott és nagyobb-mértvű forgalom mellett árák a mult héthez viszonyítva 15 fillérrel emelkedett. Budapesti paritásra. novemberi szállításra 4.65 K.-ig. decemberre 4.80 K.-ig fizettek. Tiszavideki állomásokon szintén jobb volt a forgalom és Kereczagon 4.10—4.20 K., Kisujszálláson 4.22½ K., Kabán 4.05—4.10 K. fizettek.

Olajmagvak. Készáru káposztarepce 18.—koronával kóttetett. Határidő repec 1902. augusztusra hideg időjárásra kezdetben szilárd volt, utóbb azonban esendesebb és 11.80—11.90 koronával jegyez. Vadrepece 6.75—7.25, gomborka 12.50—13.—, lenmag 15.—, 16.— korona. Kendermag 9.50—10.— korona között jegyez helyben.

Hűtelvények: Bab továbbra is el van hanyagolva és üzlet alig fordul elő. Trieurözött apró babért ab Gyöngyös-Félegyháza 8.25, gőmbőllyü babért Baja-Mohács-Zomboron 7.30 koronát, Székesfehérvárott 7.80 koronát, barnababért Kalocsán 6.20, N.-Károlyban 5.50 koronát fizettek. Erdélyi bab reláció szerint 6.50—6.60 között jegyez. Köles hazai ár helyben 4.40—4.50 korona, oláh származékok 4.50—4.60 korona elvámolva 3 havi időre. Bükköny budapesti paritásra 7.75 koronát jegyez.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A lisztüzlet a lefolyt héten nyugodtabb volt. A forgalom főképpen a korábbi kötésék lebonyolítására szorított s újabb eladások, tekintettel arra, hogy malmink magas jegyzéseiket fenntartották, csak csekély mértékben jöttek létre. A külföldi továbbra is nyugodt. Takarmánycikkék szilárdabbak.

Atlagos budapesti jegyzések 100 kilogrammonként zsákostól:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	27.—	26.20	25.40	24.60	23.90	23.20	22.20
		7	7½	8			
		19.70	17.10	11.10			
Finom korpa:					Goromba korpa		
Ar: korona	9.20				9.30		
Dara:		AB			C		
		27.60			26.80		

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) Vörös heremag. Amennyiben Amerikából még mindig nem érkeznek ajánlatok, az érdeklődés Németországból fokozottabb mértékben irányul az európai eredetű mag felé, amely körülmény az elmúlt héten annyiban vált éreztetővé, hogy nemcsak a belőldi szükséglet, de a kivitel részére is vásároltak nagyobb tételek. Brassó- és Háromszéki vidéki heremag ez idő szerint az itteni piacon a legkeresettebb és legmagasabb áron lesz fizetve. Lucernmag. Kevésbé jött figyelembe és üzletkötés csakis akkor jött létre, ha a tulajdonosok árengedményekbe belementek. Egyéb magnemlékben igen gyenge forgalom fejlődött ki.

Jegyzések 50 kilónként Budapesten érte: Vörös heremag 41.—50.— K., lucernmag 41.—42.— K., mularmag 7.—7.50 K., tavasi bükköny 7.—7.25 K., téli borsó — K., ballacim 13.50—14.50 K.

Szeszüzlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az osztrák szesz napról-napra nagyobb tért hódít hazai kereskedelmünkben. Ezen a most már jóvá nem tehető káron okulva, hazai szeszgyárosaink kénytelenek lesznek az árakat leszállítani, hogy legalább a folyó évadra még megmenthessék azt, ami még megmenthető. Elkeit: nyersszesz finomított részére 42.—42.½, finomított szesz nagyban 146.—146½, kicsiben 147.—148.—, denaturált szesz nagyban 33.—34.—, kicsiben 35.— koronával helyben.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor-cég jelentése.) Noha nagyobb árhullámzás után a bécsi tözsdén a szesz irányzata szilárdabb lón és gabonaárak szintén magasabb nivón zárulnak, a denaturált szesz ára változatlan maradt, mivel a hamburgi alacsony jegyzések folytán egyéb külföldi piacokon is csekély a vételkedv. Nálunk különösen jövő évi szállításra történő nagyobb véleményvásárlások, amelyek a hangulatot annál is inkább barátságossá tették, mert a fogyasztás kielégítő. Mai nagyban jegyzések azonnali szállításra 34—35 korona, jövő évi szállításra 34½—35½ korona 10.000 literkonként hordóval együtt, budapesti állomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett, engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Ipar és kereskedelem.

A német vámtarifa a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában. Lányzy Leó kamarai elnök vezetése alatt a német vámtarifa megvitására kiküldött szakértelkeztel tegnap tanácskozást tartott. Az értekezleten, amely csaknem három óráig tartott, felszóltak: Boros Soma, Burchard-Béla-vary Konrád, Császár Jenő, Hatvány-Deutsch Sándor, Lukács József, Müller Vilmos, Sándor Pál, Schwartz Lajos, baranyavári Ullmann Emil, Weisz Berthold, Várady Dávid kamarai tagok, továbbá Bamberger Béla, Ráth Károly és Simon Jakab kamarai levelezőtagok. A beható vitának eredményét Lányzy Leó érdekes beszédben foglalta össze.

Egyelőre nyugodtan várhatjuk be, ugymond, a német vámtarifa-tárgyalások eredményét. Ma még nem állunk bevégzett tények előtt, hanem csak tervezetről van szó, amelyet a német fogyasztó-piacra gyakorolható hatásánál fogva a német törvényhozásban bizonyára még nagyon jól meg fognak fontolni és amelyely a német parlamentben igen erős ellenzék fog szembe-

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 16. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hísi sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli sulyban) fillérig. Oreg közép (párónkint 300-340 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli sulyban) 93-95 fillérig. Fialat közép (párónkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 91-92 fillérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli sulyban) fillérig. Közép (párónkint 240-280 kilogramm sulyban) fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli sulyban) fillérig. Közép (párónkint 250-320 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 200 kilogramm felüli sulyban) 86-88 fillérig. Közép (párónkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 84-86 fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 80-82 fillérig.

Sertésleltár m 1901. november 14. napján volt készlet 37,162 darab. — 1901. november 15. napján felbajtott 1558 darab. 1901. november 15. napján elszállított 621 darab. 1901. november 16. napjára maradt készletben 38,099 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 16. —

Kinevezések. A dohányjövédéki központi igazgatóság Ludvig Gyula dohányjövédéki tisztet dohánygyári gyártási osztályvezetővé, Simon Géza és Bunyit Bela dohányjövédéki segédtisztetek dohányjövédéki tisztekké, Solyók Endre és Reichl Gyula segédjóság dohányjövédéki gyakornokokat dohányjövédéki segédtisztékké és H. Kreutzer József díjtalan dohányjövédéki gyakornokot segédjóság dohányjövédéki gyakornokká. A földművelésügyi miniszter a budapesti állatorvosi főiskola járványtani tanszéke mellé Molnár Lajos napidíjas szolgát hat év próbaszolgálat kikötése mellett szorgára. A vallás- és közoktatási miniszter Doktor Sándor drt, a budapesti tud. egyetemi i. sz. szülészeti és nőgyógyászati tanszék I. tanársegédjé a pécsi bábaképezde igazgató tanárává, Kéméndi Vince keszteméti orsz. tanítói árvaházi segéd árvaatyaát ugyanezen intézetbe árvanyává, Pavella Joán okleveles tanítónót a petőczyei állami elemi népiskolához rendes tanítónóvé, Nagy Anna okleveles tanítónót a kálnoki állami elemi népiskolához rendes tanítónóvé kinevezte.

Megerősítés. A kereskedelemügyi miniszter Jerfy Antal kir. tanácsos takarékpénztári vezérigazgatónak a győri kereskedelmi és iparkamara elnökévé, Weidmann Adolf kereskedelmi és Schlichter Lajos iparosnak ugyanazon kamara alelnökévé történt megválasztását megerősítette. Athelyezés. A vallás- és közoktatási miniszter Witt Emilné temesvári állami elemiskola tanítónót a vécsegytelepi állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte. Véglegesítés. A vallás- és közoktatási miniszter Grosschmid Margit és Fischerné Szabeny Antónia Erzsébet-nőiskola zenetanítónóket jelen állomásukon való meghagyással és illetményeikkel véglegesítette.

Pályázatok. Budapest székesfővárosánál: egy Szent István-kórházi feülgyógyi, egy Szent Rókus-kórházi irnoki, egy Szent István-kórházi gyakornoki, valamint kórházi II. osztály segéd- és kórházi irnoki állásokra december 15-ig. — A székesfővárosi kir. adófelügyelőségnek pénzügyi fogalmazói állásra két hét alatt.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére es. és kir. udv. hangszergyár központi Igraktárában Kerepesi-ut 36. címbalmok, hegedűk, fuvókák s minden más hangszer jutányos árban szereshető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utcaiban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zala-köcsen Részvénytársaság. Befizetett részvényitőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: B. nke Gyula. Központ: VI., Andrássy-u. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték felőrsütési helye: IV., Ferenziek-tere 4. Kézizőgölzetek: IV., Károly-körút 18.; IV., Ferenziek-tere 4. (Irány-utca sarak; VII., Király-utca 57.; VIII., Jozs. f.-k-rút 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiképzési Egyesület m. sz. Leány- és ifjúosztály-intézet, Budapest, VI., Tere-körút 40-42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyonra 1900. december 31-én 6,717,255,21 korona. Eddig kiképzett biztosított 15ke több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koroná tól korlátlan összegig biztosíthatók.

Napirend.

Napirend. Vasárnap, november 17. Római katolikus: F. 25. Csod. G. — Protestáns: F. 24. Al. — Görög-orosz: (november 4.) G. 24. N. Jon. — Zsidó: Kislev. 6. — Nap ké: 6 óra 53 percek. — Nyugszik: 9 óra 4 percek. — Hold ké: 11 óra 50 percek délelőtt. — Nyugszik: 9 óra 28 percek este.

A miniszterek nem fogadnak. Nemzeti Múzeum. Természettajzi tár, délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők. Országos Képtár az Akadémiában nyitva van délelőtt 9-11-ig. Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9-11-ig. Technológiai iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-12-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-11-ig. Belépődíj nincs. Közlekedési Múzeum a Városligetben nyitva délelőtt 9-12-ig.

Magyar kereskedelmi múzeum a városligeti iparcsarnokban délelőtt 9 óratól 12 óráig. Nemzeti Szalon képhálálítása d. e. 9 óratól este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér. Vaddiszi kiállítás a városligeti fővárosi pavilonban reggel 8 óratól este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Muzeumi könyvtár zárva. Akadémiai könyvtár zárva. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3-8-ig. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyitvár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-iparköltés (melyben az üzlethezesség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külügyi kiállítások központi üzlet-vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, november 16.

Az alacsony légnóvnyom a Fehér tenger környékére vonult, a maximum pedig a Balkán felett van. Nyugat- és Észak-Európában a hőmérséklet süllyedt; esők Közép-Európában és általában a tengerpartok mentén voltak. Hazánkban az idő dél és délkelet irányból borús és esős. Jelentékeny esőt esett a tengerparton (Fiume 51 mm.), dényugaton (Csáktornyai 61 mm.) és északkeleten (Huszt 59 mm.). A hőmérséklet az ország nyugati felében némileg csökkent. Kiállítás: A hőmérséklet csökkenésével az ország nyugati és északi részén elvélve, esős idő várható.

Vizállás.

Table with columns for dates (Nov. 15, 16) and locations (Inn, Dunna, Pápa, Mohács, Gombos, Úrvizok, Pancsova, Orsova, Magyarfalva, Zsolna, Trecsén, Sereg, Rába, Győr, Dráva, Zákány, Barcs, Eszék, Mura, Száva, Selmec, Kraszna-N.-Majlány, Latorca-Mánhács, Laborca-Homonna, Uze) and water levels.

Advertisements for 'Csillag Anna' (Star) brand products, including hair oil, soap, and other cosmetics, with various testimonials and prices.

Large advertisement for 'En Csillag Anna' hair oil, featuring a woman's portrait and detailed text about its benefits for hair growth and health.

Advertisements for 'Csillag Anna' brand products, including various soaps, oils, and cosmetics, with testimonials and prices.

ÁRVAY JÁNOS és TÁRSA

csász. és kir. udvari selyem- és divatáru-szállítók.
Alapították 1849.

Az ezidei őszi és téli idény újdonságainak leszállított áron való eladását tárházunk árhosztályában (földszinti helyiség) **mai napon megkezdjük.**

Eladásra kerülnek: lyoni fekete és színes selymek, divat-, szőr- és angol kelmék, posztók, selyem- és angol bársonyok.

Karácsonyi végeládsáknak
nem gyártott árúk

Nem kivelevezett
maradékok

Csak készpénz-
fizetés mellett.

ÚJ RENDSZER.

Vidéki megrende-
lések utánvetel mel-
lett eszközültetnek.

A külföldi nagy áruházak mintájára **rendkívül olcsó árak** mellett nagy forgalmat akarván elérni, jelen **olcsó árjegyzékemet** a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom.

FÉRFI-OSZTÁLY.

Legfinomabb 5-szörös gallér tuatja	4.-	kor.
5 kézélő	7.60	"
3 drb redős-ing Schroll-féle chiffonból	12.-	"
3 sima-ing	10.-	"
3 hálo-ing színes díszszel	10.-	"
3 Croisé-nadrág színes övvel	10.-	"
6 francia batt. zsebkendő	4.-	"
1 meleg alsó-ing Jäger-féle rendszer	2.80	"
1 alsó-nadrág Jäger-féle rendszer	2.80	"
1 pár kötött téli-keztü 1.- kor, 1.30	2.-	"
1 „Nappa“ bélelt bőrkeztü elszakíthatatlan	3.-	"
6 Meleg téli harisnya	6.-	"
Nyulszőr kemény és puha kalap rendk. jó min.	6.-	"
Legdivatosabb angol cylinder	16.-	"
Tiszta selyem köthető nyakkendő 10000 drb 4	1.-	"
Legúj. szabású angol gummi-köppeny drapp színben	32.-	"
„Kék“	40.-	"
Bokavédő kiltűs minőség drapp és fekete	2.50	"

NŐI-OSZTÁLY.

Jól mosható flanelli blúz I. II. III. nagyság	3.50	kor.
Zsolnai Casan téli blúz	7.50	"
Tiszta selyem blúzok a legutolsó divat szerint minden színben I. II. III. nagyság	16.-	"
Selyem Joupen alsósoknya igen tartós minőség	13.50	"
6 drb francia battist zsebkendő	4.-	"
6 pár szintartó fekete harisnya	6.-	"
Újdonság! Selyemkendő tollal díszítve mint színházi fejkötő és boinak használható minden színben (fehér, lila, kék, rózsaszín, fekete)	11.-	"
Selyemmel bélelt svéd keztü	3.60	"
„Chic“ legujabb női kalap	7.50	11.-
Angol „Lady Plaid“ Himalája gyapjából	11.-	"

Legdivatosabb színházi blúzok, díszes Joupenek, selyem harisnyák főraktára.

PÓSA WILMOS

ezelőtt LATZKOVITS A. és Társa

Budapest, VI., Andrassy-ut 3. sz.

Vidéki megrendelések
utánvetel mellett
eszközültetnek.

Meg nem felelő árúk
kicserevéltetnek.

BUTOR

jó, szolid kivitelben,
előnyös
részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpitós- és asztalos-
butor egyedülű főraktára

VIII. ker.

Erzsébet-körut 23.

Árjegyzéket vidékre ingyen
és bérmentve

Erzsi néni Szakácskönyvei

a legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a székelyművészet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az idő szerint páratlanul állnak a szakácsművészet fejlődésében.
A hal és vadfelo készítése című kötet közel 400 receptet a legkülönbözőbb halak, nemkülönböző rások, tengeri rákok, csigák, békák elkészítéséről. — Ara kötet 2 korona.
A tészták könyve. Főit és sütő tészták készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalmában való tészták, gombócok, félék, melettek, galusok és rókák, pudingok, kecskék és kocsonyák, crémek, torták, leaktémények, cukor- és gyümölcszások. — Ara kötet 2 kor. — Hogy kell főzni? A gyümölcs, zselék stb. befőtt készítésének gyakorlati kézikönyve. Ara kötet 2 korona.
Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodaniszer F. és Piai) ca. és kir. könyvkereskedésben, Budapest, Andrassy-ut 21. Kaplathó minden könyvkereskedésben.

Hiesz A.

Fénymáz

a legjobb és legolcsóbb.
Kapható mindenütt.

Kártyajátékok

könyve, Szerkesztette Parlaghy Kálmán. Oktatás a hazai és külföldi kártyajátékokban, és leírása a hármas táblákban, a wodianer F. és Piai kártyajátékoknak s a kártyajátékoknak. Nemes dombszögi és budapesti Molnár Horváth Irina hozza az előszót és az ajánlást. A sok képpel ellátott könyv ára fuvar 2 kor. 80 fill., vaszonkötésben 3 kor. 60 fill. Az öszez előzetes beküldése esetén bérmentve kapható meg: Lampel Róbert (Wodaniszer F. és Piai) ca. és kir. udvari könyvkereskedés Budapest, Andrassy-ut 21.

HECHT BANKHAZ FIOKJA

Jól fogja kiszolgálni
Vásároljon ott osztálysorjegyet
Sorsjegyre olcsó kölcsönt ad
Sorsjegyeket a zálogból kivált, ugyanazt
csekély havi részletre eladja
Ingyen felvilágosítással szolgál

Titkos betegségek szakorvosa

gyanút, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást Ohajó szenvedőknek, 20 éves kórúri és magán-gyakorlati tapasztalataimál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyeten. orvostudor
gyógyi férfiaknál és nőknél foglalkozási zavar nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeletési bajokat, bujakeres sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmagasabb bérbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia) meglepő biztos eredményeyt gyorsan a legujabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesy-ut 14. sz. 1.e.
Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.
Külön váróterem. Külföldi be- és kijárat.
Levelekre rögtön válasz.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvost
mű- és kőművesorvos

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 5g.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos-sebészeti és betegápolási tárgyakban.

Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő,** **haskötő, görcsör elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, műlábak és kezok etc.**

Valdói francia különlegességek F. Bergerand fils, párisi gyárából.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bécsi nők köszönhetik szépségüket

első sorban a legkellendesebb, leghatásosabb, leghíresebb

Eredeti Pompadour Paszta

használatának, amelyet néhai Mod. dr. Rix A. találta fel. Ez a pasztóössor használata folytán **elűnik friss arcot, varkító fehér vancianal arcot** ostál még a késő agykörig is, elmulasztat kezeség mellett a **fénykölbenovisszatérte mellett** napot, májfokot, himlőhelyeket, pattanásokat, arcpit, a bőrnek minden tisztátalanágát; már 40 éve áll a **fénykoraságok, művészek stb. használatában,** a női bizonylatokba és közönségeknek rendkívül szerzőségének és értelmiségének legjobb bizonyítéka a **40 éves lettele,** a mely idő alatt ugyancsak ezer hasonló szerkeletkezett és újra elűnt. Egy 6 hónapra való ügely ára 1 frt 60 kr.

POMPADOUR-TEJ

a béri aseasonal tejzerő fehérséggel vonja be, rajta marad az arcból a mosás után is. Eredeti palack 1 frt 60 kr. Pompadour szappan 30 kr., Pompadour-oregór róza, krém és fehér színtlen 1 frt 20 kr.

Tessék bizalommal **Özv. Dr. Rixné Vilma fia-hoz (Rix Antal és testvérei) céghez,** a valdói Dr. Rix-féle készítmények egyedül gyártóhoz Bécs, **Fraterstrasse 16.** 3-útlán. — **Felteintel csak olomszoros csomagolást tessék elfogadni.**

Főraktár Budapestben: **TÓRÓK JOZSEF** királyi utca 12. **DANKOVSKY ISTVÁN** V. Vermo-utca 5. **DETSINYI FIDYES V.** Markóki-utca 3. **Dr. EGGER LÉO** és **EGGER J.** grógy-úterán. **LUEFF SANDOR** Illatszertára, **NERUDA NÁNÓR,** Kossuth Lajos-utca 7., **BRÁUN MÓR** Lajos-utca.

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatösszekötőtelek és menetárak Budapestről (déli vasut pályádvára).

Állomás	Vonat	Indulás	Ár	Menetérti jegyek
Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhoforát	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Abbazia-Mattuglie érk. 9.37 este, 9.17 d. e.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 104-16 K., II. oszt. 74-56 K., III. oszt. 47-78 K.
Görs	N.-Kanizsa-Pragerhoforát	Bpest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 és 9.55 este	Görs ... érk. 10.00 este, 10.08, d. e. 6.34	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 111-58 K., II. oszt. 80-16 K., III. oszt. 51-16 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgonát	Budapest d. v. ... ind. 8.03 reggel, 8.00 este	Bozen-Gries ... érk. 6.00 ... 1.45 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 124-68 K., II. oszt. 89-32 K., III. oszt. 57-80 K., továbbá 90 napig érvényes menetjegyzeteket megszakhathó utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 128-20 K., II. oszt. 90-40 K., III. oszt. 63-18 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgonát	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Meran ... érk. 7.45 d. e., 3.00 d. u.	Menetérti jegyek 30 napi érvényességgel Bozen-Griesig gyorsvonatokra: I. oszt. 124-68 K., II. oszt. 89-32 K., III. oszt. 57-80 K., továbbá Bozen-Griesig 90 napig érvényes menetjegyzeteket megszakhathó utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 128-20 K., II. oszt. 90-40 K., III. oszt. 63-18 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgonát	Budapest d. v. ... ind. 8.00 reggel, 8.00 este	Arco ... érk. 9.50 d. e., 5.09 d. u.	Menetérti jegyek Meri állomástól 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 132-10 K., II. oszt. 94-02 K., III. oszt. 61-54 K.

Stollwerck-féle
csokoládé és
sas-cacao
elismert legjobb
minőségű.
Mindenütt
kapható.

Stollwerck-féle

elismert legjobb
minőségű.
Mindenütt
kapható.

A „citerakedvelő”.
Egy gyönyörű kép, melyet 2 zeneszámmal együtt és legújabb
akustikainstrumensal minden citerát játszó ingyen kapja!!
Neukirchner J.-nél, Görkau.

Heim féle MEIDINGER KÁLYHÁK
A feltaláló
DR. MEDINGER TANAR ÁLTAL
kizárólagosított gyára.

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HEIM H
„Hestia-kályhák”
Heim féle folyton égő szabályozó-szellőző kályhák
Több mint 60-60 HASZNÁLATBAN

Utánzatoktól MEIDINGER-OFEN utalással az itt
óra intünk H. HEIM álló védjegyre

**Folytonégő, kandallók
KÖZPONTI FÜTESEK
MINDEN RENDSZERBEN,**
MINDEN TŰZELŐ ANYAGNÁL FÜSTMENTES TŰZELÉSSEL.
EGY KANDALLÓ TÖBB HELYSÉGET FÜGETLEMLŰ BEFŰTHET.
Szellőztetési berendezések.
MINDENMÉLY SZÁRÍTÓ BERENDEZÉS.
NÖVENYHÁZI FÜTESEK.
Legjobb referenciák. - Prospektusok és költségvetések
ingyen és bármikor.

BUDAPEST, THONETUDVAR
ERDE TIBEN KAPHATÓ. BÉCS, OBER-DOBLING.
CSAK IS GYÁRUNKBAN BÉCS, I. KOHLMARKT Z.
VAGY FIGELJAINKBAN PRAGA, FÜRBERNERG. Z.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és buda-
pesti katonakórházakban), részben magánorvos
tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSY,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi fő-
orvos

Electrotherapiai rendelő-intézete
IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(átjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb húgyszófolysokat, legsu-
lyosabb húgynyólagbajokat, bujakóros sebeket,
syphilit, az onfortörtetés utóbjait

Eigyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbán olyannyira fel-
karolt és hatásában párdalan sikerű

**Electro-Massage
vagy Psychrophor**

Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befoca-
kendezés nélkül, a legmunkasabb bőrbetegsége-
ket, valamint ifjúkori bűnök következtében be-
állott ideg és ennek utókövetkezményeképp létre-
jött háterincbajokat gyógyít a legújabb gyógy-
mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknél: úgy mint férfiaknak külön be és kijárat
Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; eset-
leg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

Párisi kiállítás: Arany érem,

FERNOLENT

cipő-fénymaz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfeketé fényt ad és a bő
tartósságát fentartja.
Alapítástól 1882-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulstrasse 21. Kapható mindenütt
Raktár Budapeston, V. Lipót-körút 24. sz.

Kérem!
Tessék próbát tenni az elismert kitünőségű
„SISAK“-KAKAO-val
és
„SISAK“-CSOKOLÁDÉ-val

Közességgel a legtisztább és mindemellett legolcsóbb
hollandi gyártmány.

Kapható az összes jobbfejta gyarmatár- és osemegés üzletekben.

A Deutsch-Oesterreichische Mannesmann-
röhren-Werke cég Kometauban, mint a 13063. számú
„Előkészítő eljárás hidegen nyújtandó esővek számára”
címmel magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmá-
nak gyártása céljából magyar gyárosokkal össze-
kötötést keres; szabadalmát esetleg el is adja,
vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szí-
vesen szolgál bővebb felvilágosítással

KELEMEN ÉS TÁRSA szabadalmi ügyvivő Irod. Budapeston,
Royal-szálloda II.

**Remek kivitelű
férfi- és fiuruhát**
akár készen, akár mérték sze-
rint eszupán
ifj. Weisz Lajos-nál
kaphat
BUDAPESTEN,
VII., Kerepesi-ut 20. sz.

**HUZÁS
NOVEMBER
21. és 22.
VÁSÁROLJON
OSZTÁLYSORSJEGYET
HECHT BANKHÁZ NÁL**

**BUDAPEST, 1.000.000
FERENCZIEK TERE 6. a VI. IK OSZTÁLYBAN.**

**ERZSÉBET-
KÖRÜT
32.**

**SORSJEGY
ÁRAK:**
EGÉSZ 12. | NEGYED 3 kor.
FÉL 6 kor. | NYOLCZAD 1-50

**NYERHETŐ
1.000.000
KORONA**

Az árak hához szállítási
esetén, ha az árú fogyasztási
vagy vámlitokéknak alávetve
nincs, s ha a címzett a fuvar-
levélben kijelölt helyen feltá-
rálható, s az árú ott is van csak
a fuvarlevélben felszámított
összeg szedetik be.

Ha az árú vámlitokéknak vagy
fogyasztási adónak van alávetve,
még a címzettnak kértbeszítendő
vámnyugta, illetve adóbércsa
szerint fizetett vámlitoké, fog-
yasztási adó és vámlitokéi illeté-
kek is megfizetendők.

A szállítmányozó az árú a
lakás vagy üzlethelyiség azon
részébe tartozik állítani, mely
e célra neki kijelölt.

Ha címzett az árú befuvá-
rozási idején lakásán nincs, a
másodsor, esetleg többször is
megfizetendő költségekért külön
illeték nem számíthat fel.

Ha azonban címzett a fuvar-
levélben kijelölt helyen nem
található, s tartózkodási hely-
ét csak a bejelentési hivatal
útján lehet meg tudni, a rendes
fuvarozási díjon kívül még 10
krajcár fizetendő.

Ha címzett az árú átvételét
megtagadja, vagy azt városnak
más, nem a fuvarlevélben meg-
jelölt helyre küldi, a vissze-
vétel, újra való elhozatal, vagy
más helyre való szállítást a
díjzabálószerző illeték újod fel-
számíthat.

